

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITA PALACKÉHO
V OLOMOUCI**

Katedra slavistiky

Prostředky jazykové agrese v současné ruské publicistice (s
důrazem na jazyk Kremlu)

Means of linguistic aggression in contemporary Russian journalism
(with a focus on a Kremlin's language)

Diplomová práce

VYPRACOVAL: Michal Šťastný

VEDOUCÍ PRÁCE: doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně a uvedl všechny použité prameny

V Olomouci dne 29. 6. 2023

Podpis

Děkuji doc. PhDr. Zdeňce Vychodilové, CSc. za konzultace, cenné rady a připomínky, které mi během psaní diplomové práce poskytla.

Podpis

Obsah

Úvod.....	5
1 Funkční styly.....	7
1.1 Publicistický styl	7
1.1.1 Mluvená publicistika a její žánry	10
1.1.2 Psaná publicistika a její žánry.....	12
1.1.2.1 Interview jako jeden z žánrů publicistiky	13
2 Hromadné sdělovací prostředky	14
3 Jazyková agrese	17
3.1 Hate speech.....	20
3.2 Jazyková agrese na příkladu Vladimíra Žirinovského	21
4 Rysy současného jazyka Kremlu	22
4.1 Příklady současného kremelského novojazu	24
5 Jazyková agrese v ruských médiích po začátku ruské invaze na Ukrajinu	31
5.1 Téma Ukrajiny v ruských státních a provládních médiích.....	31
5.2 Téma amerických biolaboratoří v ruských státních a provládních médiích....	39
5.3 Obraz Polska v ruských státních a provládních médiích.....	44
6 Jazyk současných ruských politiků z pohledu pragmalinguistiky	47
6.1 Analýza projevu Vladimíra Putina ze dne 21. 2. 2022	48
7 Persvaze, argumentace, manipulace a propaganda	49
7.1 Ruská válečná propaganda v kontextu rusko-ukrajinské války	51
8 Vybraní významní ruští propagandisté a specifika jejich jazyka.....	53
8.1 Anton Krasovskij	53
8.2 Olga Skabejevová.....	61
8.3 Vladimír Solovjov.....	69
ZÁVĚR	75
РЕЗЮМЕ	77
Bibliografie	85
Přílohy	107

ÚVOD

V dnešním globalizovaném a stále více virtuálním světě hrají média důležitou roli při formování postojů a názorů společnosti, přičemž čím dál větší roli hraje internet a s ním spojené sociální sítě. Lidé jsou často přehlcováni informacemi, a mnohdy i dezinformacemi, přičemž v některých případech je poměrně složité dané dezinformace rozeznat a vyvrátit je. Důležitou roli při interpretaci názorů, ať už pro média či politiky, hraje výběr jazykových prostředků.

Se začátkem války na Ukrajině můžeme pozorovat vzrůstající úroveň jazykové agrese v ruských médiích a publicistice, přičemž poměrně ostré názory jsou mířeny především proti Ukrajině a zemím, podporujících napadenou zemi, tedy prakticky proti celému Západu.

Daná diplomová práce se zabývá prostředky jazykové agrese v ruské publicistice a okrajově i v ruském zpravodajství, přičemž budeme analyzovat především takové publicistické žánry, jako je interview či komentář.

Práce je rozdělena na několik hlavních kapitol. Nejprve bude potřeba vymezit publicistický styl a jeho žánry, z nichž se zaměříme především na interview, které se bude vyskytovat zejména v analýze jazyka kremelského propagandisty Antona Krasovského. Kromě toho bude nutné definovat další publicistický žánr – komentář, jelikož se jedná o jeden z žánrů, v nichž autoři vyjadřují své subjektivní postoje, a tudíž se v tomto žánru s velkou pravděpodobností mohou objevit lexikální prostředky jazykové agrese.

Poté přejdeme k tématu jazykové agrese a taky k hate speech, jelikož právě nenávislné výroky se stále častěji objevují i na internetu, především pak na sociálních sítích, kde lidé využívají možnosti přispívat anonymně. My se pokusíme zjistit, zda se v Rusku takové výroky vyskytují i ve veřejném prostoru a popř. v jak velké míře. Jedním z cílů bude nalezení výrazových prostředků jazykové agrese v ruské publicistice.

Další kapitola se bude týkat současného kremelského novojazu – jevu, který můžeme v ruském politickém a mediálním prostředí pozorovat ve zvýšené míře především po začátku rusko-ukrajinské války, kdy zároveň zesílila ruská propaganda. V této kapitole budeme zkoumat, jakými lexikálními prostředky se v ruských médiích pojmenovávají nepříjemné skutečnosti či události.

Samotná kapitola je věnována tématu jazykové agrese z pohledu pragmalinguistiky. Na ni navážeme vlastní analýzou projevu Vladimíra Putina ze dne 21. 2. 2022, ve kterém mimo jiné uznal nezávislost samozvané „Doněcké lidové republiky“ a „Luhanské lidové republiky,“ přičemž nás bude především zajímat, zda se v jeho projevu objevily výrazové prostředky jazykové agrese.

S ohledem na právě probíhající konflikt na Ukrajině se budeme věnovat i tématu propagandy, přičemž se pokusíme dokázat či vyvrátit, zda v ruském mediálním a veřejném prostoru můžeme v současnosti najít rysy válečné propagandy.

V teoretických kapitolách naší práce budeme čerpat především z odborné literatury, ale taky z elektronických odborných zdrojů. V praktických kapitolách pak budeme čerpat především z internetových článků, ve kterých se vyskytují prostředky jazykové agrese. V rámci našeho bádání provedeme analýzu daných článků a určíme, které prostředky jazykové agrese se v nich vyskytují. Dalšími zdroji v praktické části budou i interview se známými kremelskými propagandisty a propagandistické pořady, ve kterých se probírají aktuální politická témata. Hlavním cílem práce bude zjistit, v jaké míře a jakými způsoby se v ruské publicistice projevuje jazyková agrese, dalším z cílů bude zjistit, zda za již více než rok probíhající války došlo ke snížení či naopak zvýšení projevů jazykové agrese. V praktické části, a konkrétně u analýzy článků a komentářů, budeme využívat analyticko-syntetické a deduktivní metody k odhalení výrazových prostředků jazykové agrese a určení míry jejich výskytu.

V poslední kapitole se budeme věnovat vybraným ruským propagandistům a specifikům jejich jazyka. Každý z námi vybraných propagandistů vedl v roce 2022 minimálně jeden svůj vlastní pořad (Skabejevová – „60 minut“, Krasovskij – „Antonyma“, Solovjov – „Večer s Vladimírem Solovjovem“), přičemž některé z těchto pořadů byly na začátku války v seznamu nejsledovanějších pořadů v Rusku.

Součástí práce je i 9 příloh, mezi nimiž je například slovník současného kremelského novojazu, jenž jsme sestavili na základě teoretických poznatků a analýzy internetových článků v ruských státních a provládních médiích.

1. FUNKČNÍ STYLY

Studiem funkčních stylů se zabývá stylistika, což je lingvistická disciplína, která zkoumá zákonitosti fungování jazyka v různých sférách užívání, zvláštnosti užívání jazykových prostředků v závislosti na situaci, obsahu a cílech výpovědi, a taky sféře a podmínkách komunikace (Radugin, 2004: 99).

Styl je pak způsob užití jazyka v závislosti na prostředí, obsahu a účelu výpovědi, sféře a podmínkách komunikace (tamtéž, 98).

Podle Čechové bychom styl mohli definovat jako „*určitý ráz verbálního komunikátu, zpravidla cílevědomě volený a uspořádaný tak, aby obsahem i formou vyhovoval komunikačnímu záměru autora.*“ (Čechová a kol. 2008: 16).

V současné stylistice se rozlišují jazykové styly na základě gramatiky, syntaxe či slovních obrátů, které jsou typické v různých sférách komunikace, a to v závislosti na konkrétní situaci (Radugin, 2004: 99).

Nejrozšířenějším je rozdělení stylů na základě funkce, kterou dané styly plní. Podle Radugina pod pojmem funkční styl rozumíme historicky vzniklé systémy řečových prostředků, které jsou užívány v určité společensky významné komunikační sféře a souvisejí s určitou oblastí odborné činnosti (tamtéž: 101).

Zpravidla rozlišujeme 5-6 základních funkčních stylů: odborný, publicistický, administrativní, umělecký, hovorový a někdy ještě vymezujeme i řečnický funkční styl (Minářová, 2009: 41). Nás bude vzhledem k zaměření naší práce zajímat zejména styl publicistický.

1. 1 Publicistický styl

Publicistický styl, někdy nazýván stylem žurnalistickým, je jeden z funkčních stylů, ve kterém se zpravidla používá spisovný jazyk a jenž slouží širokému publiku a týká se různých témat, např. politických, ekonomických, právních či kulturních. Jednou z funkcí publicistického stylu je funkce informativní, avšak za hlavní funkci můžeme považovat funkci působící nebo apelativní. Jazykové prostředky publicistického stylu mají zapůsobit na adresáta, vyvolat u něj určité pocity, v něčem jej přesvědčit. Publicistický styl se vyskytuje jak v ústní, tak v písemné podobě (Radugin 2004: 181).

Úkolem projevů publicistického stylu je „*rychle, výstižně a co nejúčinněji informovat adresáta, zprostředkovávat myšlenky s maximální srozumitelností a sémantickou jednoznačností, bezprostředností a přesvědčivostí, a taky získávat čtenáře či posluchače pro přístup k problémům v duchu názorů, které publicistický orgán reprezentuje.*“ (Čechová a kol. 1997: 177).

Publicistický styl se rychle vyvíjí společně s dobou, jedná se o výrazně dynamický styl. Publicistika je tady v podstatě už od antiky, ale až od 2. poloviny 20. století se jí začala věnovat větší badatelská pozornost (tamtéž: 177).

Samotnou publicistiku bychom mohli definovat jako „*mezilidskou komunikaci informující o aktuálních společenských a politických událostech a komentující je.*“ (Čechová a kol. 1997: 176).

Jiná definice nám říká, že „*publicistika je typ žurnalistické tvorby a výsledek takovéto tvorby, která je zaměřena na veřejnost a určena k publikování. Na rozdíl od zpravodajství obsahuje kromě informací také autorův subjektivní názor na některá aktuální témata.*“¹

Z toho vyplývá, že žurnalistika je považována za nadřazený pojem pro zpravodajství a publicistiku, přičemž publicistické texty můžeme rozdělit na analytické, kam patří např. komentář či glosa, a beletristické, jejichž útvarem je např. fejeton, črta nebo sloupek. Mezi zpravodajské útvary patří např. zpráva, která má za cíl jasně, výstižně a aktuálně předat novou informaci, přičemž hlavní funkcí zpravodajských žánrů je funkce informativní. Jak zpravodajské, tak i publicistické žánry se vyskytují v mluvené i psané podobě, přičemž některé z nich se mohou vyskytovat v obou podobách (např. interview) (Minářová, 2011: 162-163).

Zejména žánry publicistiky spjaté se získávacími a přesvědčovacími funkcemi mají vliv na výběr jazykových prostředků. Tady je potřeba vzít v potaz, že jak psaný, tak zejména mluvený publicistický text či projev vzniká rychle a s poměrně krátkou přípravou (zprávy v novinách se objeví následující den, sportovní reportáž je vysílána souběžně s utkáním, zprávy v televizi jsou vysílány již ten daný den, stejně tak přímý přenos informující o nějaké události běží v televizi či rádiu bez nějaké větší přípravy). Přesto je potřeba zachovat vysokou úroveň projevu, k čemuž publicistovi pomáhá určitá modelovost

¹ Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Publicistika> [cit. 2023-01-15]

způsobu vyjádření (situace se opakují, vyskytují se výrazy či ustálená slovní spojení typická pro oblast publicistiky, která se nazývají publicismy). Základem publicistického stylu je spisovný jazyk, avšak někdy se může objevit i jazyk nespisovný. Dále pro jazyk platí, že se vždy přizpůsobuje době, pravidelně se obměňuje, aby působil na adresáta (Čechová a kol. 1997: 179-181).

Hlavní typy výrazových prostředků v publicistice bychom mohli rozdělit na: „1. prostředky automatizované a automatizující se, 2. prostředky stylové aktualizace“ (tamtéž: 181).

Určité jazykové prostředky se užívají po určitou dobu, stávají se z nich ustálené výrazy, což je proces automatizace. A pokud dochází ke vzniku nových výrazových prostředků, mluví se o aktualizaci (Čechová a kol. 2008: 250).

Mezi výrazové prostředky, které se často objevují v současné publicistice, patří např. obrazná vyjádření (*nová tvář města, armáda nezaměstnaných, ochlazení vztahu mezi Ruskem a Amerikou, amazonský prales – plíce planety...²*), frazémy a idiomatické jednotky (zima už *klepe na dveře*, *XY má na svém kontě další úspěch*, hráči hrají na *domácí půdě*, protikandidát *nasadil latku vysoko* apod.), výrazy zobecňující sdělení (např. když autor nezná podrobnosti, nebo záměrně nechce poukazovat na nic konkrétního). Může se jednat o výrazy typu *veřejnost se to neměla dozvědět* nebo odpovědnost nesou *politické subjekty*. (Čechová a kol. 1997: 182-189).

Obrazná vyjádření se právě v publicistických žánrech vyskytují ve větší míře než v žánrech zpravodajských, neboť mohou poutat pozornost adresáta, díky nim je text emocionálnější, a proto působivější, čímž si autor získává přízeň čtenářů (Minářová 2011: 175).

Dále se v publicistice často vyskytují výrazy odrážející dobu vzniku, jelikož publicistika je zaměřena na informování o aktuálních tématech. Jedná se např. o pojmy z oblasti ekonomie, politiky či kultury, kdy odborné termíny z těchto oblastí můžeme v publicistice pozorovat stále častěji (*trh práce, internetový pirát, nadnárodní řetězce* aj.) (Čechová a kol. 2008: 253).

² Jedná se o vlastní příklady

Dalším častým jevem v publicistice, a to jak v české, tak v ruské, jsou přejatá slova, a to především z angličtiny (*маркетинг, менеджер, импорт, know-how, marketing, harddisk*³ aj.) (Čechová a kol. 2008: 253).

Jazyk publicistických žánrů je ovlivněn jazykem politické moci (v našem srovnání to uvidíme především na příkladech ruské publicistiky) nebo obecným dobovým trendem (např. ustálené slovní spojení „*drtivá porážka*“ – Andrej Babiš utrpěl ve volbách *drtivou porážku*)⁴ (Čechová a kol. 1997: 183-184).

V publicistickém stylu se můžeme setkat i s frazémy, typickými právě pro tento styl, které nazýváme termínem „publicismy“. Jsou to ustálená slovní spojení typu *očitý svědek, palčivá otázka, velká ryba* či *živná půda*) (tamtéž: 185-186).

Dále se v publicistice vyskytují vsuvky typu *jak píšou ruské noviny; jak se říká*, a taky citace: („*Ukrajina má zájem na rozvoji vztahů*“ – *řekl ukrajinský prezident Zelenskyj.*“)⁵ (Čechová a kol. 1997: 188-189).

Dále mají v publicistice vysokou frekvenci obraty typu *v zájmu míru a bezpečnosti* či *v rámci prohlubování spolupráce* (Čechová a kol. 1997: 189).

Zejména v oblasti politického zpravodajství, diskusních pořadů či interview je důležitá funkce získávací. K tomu dochází k používání imperativu, zejména v 1. osobě množného čísla, který plní funkci pomyslného kontaktu s adresátem (*Dělejme maximum pro rozvoj naší země; Zaveďme další sankce proti Rusku* apod.)⁶ (Čechová a kol. 1997: 190).

1. 1. 1 Mluvená publicistika a její žánry

Mezi mluvenou publicistiku můžeme zařadit „*rozhlasové a televizní zpravodajství, komentáře, besedy k aktuálním událostem, reportáže a rozhovory s významnými lidmi a různé tematicky zaměřené pořady rozhlasu nebo televize.*“ (Čechová a kol. 1997: 192).

Jak pro psanou, tak i pro mluvenou formu publicistiky platí, že by se v ní měl používat spisovný jazyk, avšak zejména u mluvené publicistiky si můžeme někdy všimnout

³ Jedná se o vlastní příklady

⁴ Jedná se o vlastní příklad

⁵ Jedná se o vlastní příklad

⁶ Taktéž vlastní příklady

užívání nespisovných slov, kdy se v některých případech jedná o záměr, avšak jindy vzhledem k omezené časové přípravě může dojít k nechtěnému užití nespisovných slov. (tamtéž: 192-193).

Ústní řeč v publicistickém stylu je určena široké veřejnosti s cílem informovat adresáty a zapůsobit na ně. Mluvčí může posluchači poskytnout takové informace, které mohou změnit jeho názory, chování, přesvědčení či postoje (např. může adresáta přimět hlasovat za kandidáta, kterého mluvčí propaguje).

V ústní publicistické řeči hrají důležitou roli i neverbální prostředky komunikace jako např. intonace, výška hlasu, její tempo specifika vyslovování, gesta či mimika (Радугин 2004: 182).

Za součást publicistického stylu můžeme považovat i reklamu, ta využívá především funkce ovlivňovací, persvazivní a manipulační. Reklama se adresátovi nejčastěji snaží vnutit nějaký produkt, ať už se jedná o jídlo, oblečení nebo elektrotechniku. Reklama většinou hlásá, že právě ten daný výrobek musíme mít, snaží se nás přesvědčit, že se bez něj neobejdeme. Často se adresáta snaží nalákat na cenu, když v reklamě vidíme „*může být Váš jen za...*“. V reklamě se často využívá imperativu: „*To prostě musíte mít!*“ (Čechová a kol. 1997: 194).

Často si můžeme všimnout, že nabízené výrobky jsou „*perfektní, skvělé či dokonalé*. Ceny jsou často „*exkluzivní, fantastické, bezkonkurenční či neporazitelné*“. (Čechová a kol. 1997: 194).

Ačkoliv téma reklamy by se sice dalo rozvést mnohem obsáhleji, jelikož se v dnešní době jedná o velmi aktuální téma, není to téma naší práce, proto se jím nebudeme podrobněji zabývat.

Publicistický styl se rychle vyvíjí, získává novou podobu spolu s novými společenskými proměnami. V současné době považujeme publicistický styl za jeden ze základních funkčních stylů. Vedle funkce sdělné plní publicistický styl ještě funkci ovlivňovací, přesvědčovací a získávací (Minářová: 60).

1. 1. 2 Psaná publicistika a její žánry

Žánry psané publicistiky můžeme rozdělit na útvary zpravodajsko-publicistické a publicistické. Mezi první patří zpráva, rozšířená zpráva, oznámení či reportáž.

Zpráva je považována za útvar zpravodajský, jejímž cílem je rychle a pohotově přinést aktuální informaci. Zpráva může být mluvená nebo psaná, vyskytuje se v rozhlasu, televizi, v novinách či na internetu. Jedná se o stručný a výstižný komunikát. Ve zprávě by neměly chybět údaje o místě, času a dané události, která se jeví novým faktem, o němž se chceme něco dozvědět.

Rozšířená zpráva se od zprávy liší objemnějším obsahem informací a má blíže k publicistickému referátu. Rozšířená zpráva je doplňována průvodním vysvětlováním.

Publicistický referát se snaží o přiblížení skutečnosti, o níž informuje. Snaží se taky vystihnout význam a přínos dané události, daný útvar tedy užívá i funkce persvazivní.

Oznámení má podobné rysy jako zpráva, s tím rozdílem, že informuje o události, která teprve proběhne. Neměly by v něm chybět nezbytné údaje o události jako jsou čas a místo konání. Dalším útvarem, jenž stojí mezi útvary zpravodajskými a publicistickými, je **reportáž**, která mívá mluvenou i psanou formu. Hlavní funkcí je funkce informativní, avšak reportáž může být i analytická a být tedy blíže k publicistice (Čechová a kol. 2008: 264-265).

Jak již bylo uvedeno, žánry čistě publicistického charakteru mají za cíl nejen informovat, ale i analyzovat, komentovat a hodnotit. Kromě informativní funkce plní tedy i funkci přesvědčovací, získávací a ovlivňovací. Některé texty mohou nejprve vzniknout jako mluvený útvar a poté být přepsány, následně si je můžeme přečíst např. na internetu nebo v novinách (např. interview). Mezi útvary psané publicistiky patří „*úvodník, komentář, glosa, novinářský posudek, novinářská recenze či kritika.*“ (Čechová a kol. 2008: 267).

Glosa by se dala definovat jako „*stručná zpráva nebo komentující poznámka k události, o níž už byly základní informace podány, přičemž může být kritická se sklonem k ironii.*“ (tamtéž: 267).

Komentář je publicistický žánr, jehož základem jsou fakta, jež komentátor hodnotí, analyzuje a zařazuje do souvislostí. Cílem komentáře je vysvětlit a zhodnotit daný problém a zaujmout k němu stanovisko (Halada, Osvaldová 2017: 47-48). Jak uvádí Čechová

(Čechová a kol. 2008: 267), komentář může mít jak psanou, tak mluvenou podobu a předává čtenáři či posluchači názor autora. Vzhledem k možnosti vyjadřovat subjektivní postoje autora se jedná o útvar s funkcí ovlivňovací a získávací. Jak píše Štorkán (Štorkán 1980: 22-23), v komentáři je dokonce nezbytné vyjádřit své osobní názory a postoje k danému tématu, z čehož vyplývá, že se musí v daném tématu vyznat, měl by předem nastudovat materiály a fakta o dané problematice. Právě komentář bude jedním z útvarů, jež budeme v rámci našeho zkoumání analyzovat, přičemž se pokusíme zjistit, zda se v tomto žánru vyskytují i prostředky jazykové agrese.

Existují i další publicistické žánry jako je fejeton, recenze, sloupek či črta, avšak nebudou se jednat předmětem našeho bádání, proto upustíme od jejich podrobnějších definic.

1. 1. 2. 1 Interview jako jeden z žánrů publicistiky

V naší práci budeme analyzovat i několik interview, proto považujeme za nezbytné vymezit základní charakteristiku tohoto publicistického žánru. Jak uvádí Hirschová, „*jako interview se označují dialogy se známou nebo významnou osobností v masových komunikačních prostředcích.*“ (Hirschová, 2006: 217).

V interview mají partneři stanovené role tazatele a odpovídajícího, přičemž názory dotazované osoby by měly zaujmout adresáty, mělo by se tudíž jednat o osobu, která se vyzná v daném tématu (Halada a kol., 2017: 116).

V současné době se jedná o jeden z nejdůležitějších žánrů publicistiky. Adresátem není pouze dotazovaná osoba, ale především divák, který dané interview zhlédne, aby získal nějaké informace. Otázky jsou zpravidla předem připraveny a interview můžeme zhlédnout buď jako video, např. na internetu, nebo si jen přečíst přepis daného interview. Tím se ovšem „ochudíme“ o kontakt s dotazovanou osobou, nemůžeme postihnout jeho emoce, smích, gestikulaci.

Předtím, než je interview zveřejněno, zpravidla dochází k vystřížení určitých úseků, někdy ve prospěch dotazovaného, např. pokud se zakoktal, někdy však k vystřížení dochází i proti jeho vůli – např. pokud vyslovil „nepohodlný“ názor. Takové taktiky pak už souvisí s cenzurou a manipulací (Hirschová, 2006: 218).

Další formou je interview v rozhlasovém vysílání, kde patří k nejfrekventovanějším žánrům současné rozhlasové publicistiky. Jak uvádí Halada (Halada a kol., 2017: 116), „*interview ožívuje rozhlasové vysílání, pomáhá překonávat jeho jednosměrnost, umožňuje navodit besední charakter rozhlasového pořadu, zvyšuje dokumentární autentičnost rozhlasového vysílání a umožňuje výměnu názorů k určitému problému.*“

2 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY

V naší práci budeme čerpat i z hromadných sdělovacích prostředků neboli masových médií (zkráceně masmédií), proto považujeme za důležité alespoň stručně vymezit, co si pod tímto pojmem představit. Masová média neboli masmédiá zahrnují „periodický tisk (noviny, časopisy určené široké veřejnosti), rozhlasové a televizní vysílání, a v poslední době taky veřejně dostupná sdělení na internetu“ (Jirák, Köpplová, 2009: 21).

Mezi společné znaky masových médií patří to, že „jsou dostupná neomezenému množství adresátů a využívána jejich velkým počtem, dále nabízejí těmto uživatelům obsahy, které pro ně mohou být z různých důvodů použitelné a taky nabízejí tyto obsahy průběžně nebo pravidelně“ (Jirák, Köpplová, 2009: 21).

Masová média mají zásadní význam také pro politiky, kteří se skrz ně mohou prezentovat, zviditelňovat, poskytovat rozhovory či apelovat na své potenciální voliče (tamtéž: 22).

V demokratických zemích je podstatné, aby média byla svobodná a aby do nich nezasahovala vládnoucí garnitura; aktuální otázkou je pak obecně otázka svobody slova. Cenzura je v rozporu se svobodou slova a svobodou médií, avšak stát může alespoň částečně regulovat nějaký obsah, a to na základě příslušného zákona (např. nevhodnou reklamu nebo nenávistné projevy, což je problém zejména současné doby) (Jirák, Köpplová, 2009: 127).

Cenzuru můžeme definovat jako „mocenský nástroj určený ke kontrole informací určených k veřejnému šíření. Existuje několik podob cenzury, avšak podstatné je, že se vždy jedná o násilný zásah do práv autorů či vydavatelů periodického a neperiodického tisku.“ (Halada, Osvaldová, 2017: 52).

Jiná definice říká, že cenzura je „úřední zkoumání obsahu všeho, co je určeno ke zveřejnění (především tiskem), a to se zřetelem na zájmy státní, politické a mravnostní.“ (Žantovský, 2018: 68). Jako příklad mravnostní (a zároveň ideologické) cenzury můžeme uvést ruské zákony proti „LGBT propagandě“, což ruští zákonodárci obhajují ochranou tradičních hodnot⁷, nebo zákaz ukazovat ve filmech scény, kde lidé kouří cigarety či jiné tabákové výrobky (týká se filmů, natočených po přijetí zákona v roce 2013)⁸.

V mnoha evropských státech se v poslední době diskutuje o zákonech boje proti dezinformacím, kterých je na internetu velké množství (zejména na sociálních sítích, jejichž obsah nelze cenzurovat, jako je WhatsApp nebo ještě ve větší míře Telegram). Je taky možné si všimnout, že pojem svoboda slova je v poslední době zneužíván extremisty jako argument k jejich nenávisným výrokům na internetu.

Média mají velký vliv na jednotlivce i na celou společnost, ovlivňují názory a postoje lidí, mohou manipulovat, ale i vzdělávat, mohou bavit nebo přesvědčovat, pomáhají při politickém rozhodování. V dnešní době hrají média důležitou roli v životě většiny lidí, téměř všichni obyvatelé rozvinutých zemí mají přístup k internetu, kde média tvoří podstatnou část jeho obsahu (Jirák, Köpplová, 2009: 321).

Média mají vliv na chování spotřebitelů (skrz komerční reklamy), na rozhodování voličů ve volbách (prostřednictvím stran nebo kandidátů, které propagují) nebo i na agresivní chování lidí (přes množství negativních zpráv, týkajících se vražd, válek, násilí, které vidíme každý den v televizi nebo na internetu) (tamtéž: 329).

Média mohou působit na postoje lidí, jsou schopna formovat jejich názory a přesvědčení, a to nejen jednotlivců, ale i velkých skupin. Dále mohou působit i na emoce, a to především média vizuální (televize, fotografie a videa na internetu) (Jirák, Köpplová, 2009: 358).

V souvislosti s tím vyvstává taky otázka důležitosti nezávislosti a objektivity médií. Média nemohou plnit své funkce, aniž by nebyla nezávislá. V demokratické společnosti se předpokládá, že každý občan daného státu má právo na přístup k informacím. Svobodná

⁷ Dostupné z: <https://www.bbc.com/russian/news-63714632> [cit. 2023-06-18].

⁸ Dostupné z: <https://mmdc.ru/services/common/mozhno-li-v-smi-pokazyvat-sceny-kurenija/> [cit. 2023-06-18].

média jsou důležitou složkou zdravé demokracie, jelikož bez nich bychom nebyli nestranně a objektivně informováni (Rozeňhal, 2022: 29-30).

O médiích se říká, že jsou to hlídací psi demokracie, svobodný a nezávislý tisk je zárukou demokracie. Palčivou otázkou v demokratických zemích (a v Česku to platí obzvlášť) je otázka vlastnictví médií. Protože kdo vlastní a kontroluje média, má zároveň obrovskou moc (Rozeňhal, 2022: 30-31).

Skutečnost, že v televizi, a především pak na internetu můžeme vidět různé necenzurované záběry utrpení civilistů, silně působí na lidské emoce a vyvolávají šok a nenávisť k tomu, kdo např. daný barbarský útok provedl. Jenže v mnoha případech je velmi těžké zjistit, kdo vystřelil raketu a zabil nevinné lidi. Šokující zprávy však poutají pozornost čtenářů, jelikož působí na jejich emoce (tamtéž: 40).

Právě této skutečnosti využívá např. ruská propaganda v tématu rusko-ukrajinské války, která od roku 2014 z jakéhokoliv útoku proti civilnímu obyvatelstvu (ať už skutečného či smyšleného) okamžitě obviňuje ukrajinskou stranu. Ruská propaganda mnoho let hlásala svým občanům, že na Ukrajině vládnou nacisti (nehledě na to, že i Petro Porošenko, i Volodymyr Zelenskyj mají židovské kořeny), kteří utlačují a zabíjejí ruskou menšinu. Propaganda se vyhrtila zejména po zahájení plnohodnotné invaze ruských vojsk na Ukrajinu 24. 2. 2022, kdy i neprůstřelné důkazy, svědčící proti ruským vojákům, dokázala ruská propaganda v očích ruských občanů obrátit proti ukrajinské armádě (jsou k dispozici např. videa z bezpečnostních kamer, kdy tank, označený písmenem Z, vystřelil proti osobnímu autu, ve kterém byli civilisté, nebo taky množství výpovědí obětí brutálních znásilnění ze strany ruských vojáků). Avšak ruští občané, kteří sledují pouze provládní média, vidí oběti útoků, a vlivem propagandy je pokládají za oběti útoků ze strany ukrajinské armády.

Panuje podezření, že část médií, a zejména těch na internetu (popř. v Rusku i státních televizních) neinformuje zcela objektivně. Může to být jednak z ideologického hlediska, jednak z ekonomického, jelikož čtenáře, nebo obecněji příjemce mediálního obsahu přitahují spíše vyhraněné názory, ty objektivní se jim často zdají být „nudné“ (Rozeňhal, 2022: 53).

Totéž platí i pro politické strany: čím víc extremistická strana, tím jednodušší řešení problémů nabízí. Aby lidé slyšeli na jednoduchá řešení problémů, musí být značná část z nich ve finanční nebo jiné krizi, popř. se musí cítit být ohroženi (např. migrací).

Na praktickém příkladu to můžeme vidět např. na německé politické straně AfD, která doufá, že Německo na tom bude co nejhůř⁹. I na příkladu českých či slovenských extremistických stran si můžeme všimnout, že neustále straší společnost různými pesimistickými scénáři. A samozřejmě jako jediní mají na tyto scénáře jednoduchá a zároveň poměrně radikální řešení. Ačkoliv jsou tyto scénáře často mimo realitu, část společnosti jim věří a dává jim svůj hlas.

Každý novinář může bezpochybně mít svůj vlastní názor, a v naší společnosti, která je založena na osobní svobodě a demokracii každého jedince, je to samozřejmost, ale měl by dbát na to, aby zveřejňované příspěvky byly podloženy fakty, protože kvalitní žurnalistika by měla být, pokud možno, co nejvíce objektivní a nezávislá (Rozeňal, 2022: 54).

3 JAZYKOVÁ AGRESE

Pojem „jazyková agrese“ nemá přesně danou definici, avšak obecně ji můžeme vymezit jako typ verbálního chování, které má za cíl **urazit** či **ponížit** adresáta (jednotlivce, skupinu lidí, organizaci či společnost jako celek). Jiná definice říká, že za jazykovou agresi jsou považovány všechny typy negativního nebo kritického vztahu mluvčího k adresátovi, a to za použití jazykových prostředků¹⁰.

K hlavním formám projevu verbální agrese patří urážky, výhrůžky, požadavky, hrubé odmítání, nadávky, ponižování, obvinění (i křivé), výčitky, výsměch či pomluvy¹¹.

Jazykovou agresi se nerozumí předání nějaké negativní informace, ale **provokace** adresáta a **vyvolání** jeho **negativní reakce**.

Prostředkem jazykové agrese je především lexikum, obsahující určitý smysl. Mezi jazykové prostředky, kterými můžeme vyjádřit jazykovou agresi, můžeme zařadit urážky, autorská slova, neologizmy, cizí slova, slang, argot, dokonce i pořekadla s jasně negativním smyslem, ale taky eufemizmy, metafory či ironie¹².

⁹ Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-snad-bude-zima-pro-nemecko-co-nejhors-i-doufal-poslanec-afd-na-zapnuty-mikrofon-40408005> [cit. 2023-04-26].

¹⁰ Dostupné z: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=28157564> [cit. 2023-03-10]

¹¹ Dostupné z: <https://lurl.cz/Wr8M8> [cit. 2023-03-10]

¹² Dostupné z: https://www.elibrary.ru/download/elibrary_27218891_92700631.pdf [cit. 2023-02-01]

Eufemismus je zjemňující, oslabující prostředek, význam, který je často užíván ve společenských situacích, kdy např. místo slova „*umřel*“ řekneme „*zesnul*“ nebo místo „*záchod*“ užíváme společensky přijatelnějšího slova „*toaleta*“. (Čechová, 1996: 50). Ruská propaganda začala často používat eufemismy zejména po zahájení války, kdy např. výbuchy na svém území nazývá slovem „*хлопок*“ místo obvykle užívaného slova „*взрыв*“. Cíl je jasný: nevyvolat paniku mezi obyvateli a dojem, že se se začátkem „speciální vojenské operace“ začíná dít něco neobvyklého, co by mělo Rusy zneklidňovat. Opakem eufemismu je dysfemismus, tedy zhrubělý prostředek vyjadřování (tamtéž: 50). Jako příklad můžeme uvést Putinovu frázi z roku 2018, kdy mluvil na zasedání v ruském městě Valdaj o jaderných zbraních: „*А мы как жертва агрессии, мы как мученики попадем в раи, а они просто сдохнут.*“¹³

Jak uvádí Hirschová, charakteristickým pro **ironické výpovědi** je rozdíl mezi významem doslovným a významem intendovaným, přičemž význam intendovaný je opakem významu doslovného. Jako příklad Hirschová uvádí např. následující vyjádření: „To se ti teda opravdu povedlo.“ (Hirschová, 2006: 193). Pokud adresát nedokáže ironii rozeznat, je nutné dále užít buď přímého vyjádření, nebo užít ještě „silnější“ ironické výpovědi, klidně i naprosto absurdního výroku (Hirschová, 2006: 193). Jako příklad ironie v ruské publicistice můžeme uvést výrok propagandistky Skabejevové na adresu zpěváka Maxima Galkina: „*Вы зачем такому чудесному юмористу устроили каминг-аут? Зачем рассказали, что Галкин – гей? Врунишки. Галкин – не гей. Он форменный педераст. Ублюдок. Обыкновенная гнида, как говорит Лукашенко.*“¹⁴ To, že pojmenování Galkina „*чудесным юмористом*“ myslí Skabejeva ironicky, můžeme pochopit zejména podle několika jejích posledních vět, ve kterých ruského zpěváka poměrně nevybíravě uráží.

Pod pojmem invektivní lexikum můžeme chápat jak slova spisovná, tak i nespisovná (žargon, dialekty, vulgarismy), avšak v obou případech se jedná o slova narušující společenskou morálku a poukazují na existenci verbální agrese. Správný žurnalista by se měl užívání invektivního lexika vždy vyvarovat¹⁵.

¹³ Dostupné z: <https://ria.ru/20181018/1530999011.html> [cit. 2023-05-18]

¹⁴ Dostupné z: <https://runews24.ru/show-business/22/03/2023/68f8eca54435546f4d458f90aa07d125> [cit. 2023-04-25]

¹⁵ Dostupné z: <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/phylogolog/2017/02/2017-02-24.pdf> [cit. 2023-03-11]

Julia Ščerbininová nabízí tento přehled kritérií pro klasifikaci jazykové agrese:

- 1) **Intenzita** neboli **míra projevu** – k silným slovním projevům agrese patří hrubé nadávky. K slabším projevům agrese můžeme zařadit skryté výčitky, nepřímé odsouzení či nepřímé urážky;
- 2) **Míra uvědomění adresáta a záměrnost jazykového působení**. Zde je nutné rozlišovat vědomou, iniciativní (proaktivní) jazykovou agresi a tu nevědomou, neúčelovou, reaktivní. V souvislosti s tím Ščerbininová nabízí rozlišovat agresi iniciativní a obrannou;
- 3) **Způsob vyjádření agrese** – zde můžeme agresi rozdělit na přímou a nepřímou;
- 4) **Vztah k objektu** – tady můžeme hovořit o přechodné a nepřechodné jazykové agresi. Pro odlišení daných druhů agresivních výroků rozlišujeme následující diferenciační znaky: přítomnost/nepřítomnost určitého objektu agrese, konkrétnost/abstraktnost objektu agrese. Podle těchto parametrů můžeme mluvit o přechodné agresi v případě, je-li objekt jasně definován, zatímco u nepřechodné invektivy je agrese zaměřena na vše kolem, jako by byla „rozptýlená“;
- 5) **Počet účastníků komunikační situace** – dělí se na hromadnou a sociálně uzavřenou jazykovou agresi. V psaném textu se rozlišují dva hlavní typy jazykové agrese: motivační (představuje postoj zaměřený na cíl) a instrumentální (je prostředkem k dosažení stanoveného cíle). U každého z těchto typů se rozlišuje agrese přímá a nepřímá. Máme-li tedy na mysli psaný text, můžeme podat přesnější definici verbální agrese: „jedná se o souhrn jazykových prostředků a metod, které jsou v textu použity k intenzifikaci a zvýšení expresivnosti jeho obsahu, jehož cílem je zvýšit efektivitu pragmatických úkolů textu samotného, což má za následek zvýšení expresivity textu a v důsledku toho i zvýšení expresivity působení textu na čtenáře. Na základě této definice můžeme dojít k závěru, že verbální agrese je imanentním rysem mnoha psaných textů, jako jsou např. texty politické, propagandistické, reklamní, nebo i texty hromadných sdělovacích prostředků.¹⁶

Rozdělení agrese pouze na přímou a nepřímou je poměrně stručné, např. Arnold Buss ji ještě rozvádí a vymezuje:

- 1) **aktivní přímou agresi** – při jejích projevech je vyžadováno okamžité podřízení se a je vyhrožováno zcela nepříjemnými následky. Při ní jsou užívány urážky, výhrůžky

¹⁶ Dostupné z: <https://1url.cz/Wr8M8> [cit. 2023-03-10]

či ponižování adresáta/adresátů, jakož i sarkasmus a vysmívání. Daný typ agrese je poměrně častý jak v běžné denní komunikaci, tak i ve veřejných vystoupeních.

2) **aktivní nepřímou agresi** – mluvčí šíří lživé informace, tedy pomlouvá „za zády“ danou osobu. V praxi je možné osobu, která se dopouští pomluvy, zažalovat a vysoudit odškodné.

3) **pasivní nepřímou agresi** – komunikační partner odmítá vést dialog, ignoruje svého partnera. Zde si můžeme více než užívaných jazykových prostředků všimnout spíše chování adresáta. Svým chováním daná osoba může vyvolat hněv, zlost či nedorozumění, jedná se tedy taktéž o agresi, avšak neverbálního charakteru. V praxi se může jednat o případ u soudu, kdy se obviněný přiznal vyšetřovatelům ze spáchání trestného činu, avšak u soudu mlčí.

4) **pasivní nepřímou agresi** – v tomto případě adresát demonstrativně mlčí, odmítá se svým partnerem jakkoli komunikovat. Opět se může jednat např. o situaci u soudu¹⁷. Na základě daných definic můžeme konstatovat, že pasivní přímá a pasivní nepřímá agrese jsou si velmi podobné, v zásadě se jedná o to, že komunikační partner odmítá vést dialog.

Daná klasifikace nám pomůže při analýze projevů ruských politiků a propagandistů, jimiž se budeme v práci zabývat.

3. 1 Hate speech

S jazykovou agresí souvisí i termín hate speech (česky „*jazyk nenávisť*“, rusky pak „*язык вражды*“ nebo „*язык ненависти*“), což je termín pro vyjádření ostře negativních postojů vůči jednotlivcům nebo i celým skupinám lidí. Může se jednat o představitele odlišných náboženských, kulturních, národnostních či jiných skupin. Hate speech se může projevat rasistickými, xenofobními či homofobními výroky. Jedná se o všechny formy projevu, které zahrnují šíření, podněcování, povzbuzování nebo ospravedlňování rasové nenávisť, xenofobie, antisemitismu nebo jiných nenávisťných projevů založených na nesnášenlivosti. Hate speech bychom mohli označit za krajní formu jazykové agrese¹⁸.

¹⁷ Dostupné z: <https://web.snauka.ru/issues/2021/05/95344> [cit. 2023-05-10]

¹⁸ Dostupné z: <https://lurl.cz/Mrx9M> [cit. 25. 4. 2023-04-25]

Podle jiné definice je za hate speech považován jakýkoliv mluvní akt, včetně názorných obrázků, videí, písniček apod., jenž obsahuje agresi, ponížení nebo diskriminaci ve vztahu k jednotlivci nebo skupině lidí na základě toho, kým je (zpravidla tím, že je něčím odlišný od většiny). Diskriminace může vznikat na základě náboženské či etnické příslušnosti, rasy, barvy kůže, původu, pohlaví, zdravotního stavu, sexuální orientace, genderové identity a jiných faktorů¹⁹.

Někdy je složité určit hranici mezi např. „pouhou“ urážkou a nenávistným projevem. Když si představíme situaci, že jedeme v autobuse, omylem strčíme do spolucestujícího a on nám neslušným způsobem řekne: „*Co si to dovoluješ, darebáku ?*“, tak se jedná o urážku, což je jeden z prostředků jazykové agrese. Pokud však použije diskriminační výrazy a poví nám něco ve smyslu „*Co si to dovoluješ, cikáne jeden ?*“ tak se již jedná o nenávistný projev.

3. 2 Jazyková agrese na příkladu Vladimíra Žirinovského

V ruském politicko-mediálním prostředí si můžeme nezpochybnitelné, zcela jasné jazykové agrese všimnout u někdejšího lídra LDPR Vladimíra Žirinovského. Jako názorný příklad můžeme uvést debatu v pořadu u propagandisty a moderátora Vladimíra Solovjova z roku 2018, kde Žirinovskij velmi hrubým způsobem urážel a ponižoval Ksenii Sobčakovou (televizní moderátorka, bývalá kandidátka na prezidenta, dcera bývalého starosty Petrohradu Anatolije Sobčaka). Níže přivádíme přepis slov Žirinovského (pro pochopení kontextu je však lepší zhlédnout video²⁰):

- „*Замолчи, дура!*“
- „*Она идиотка, убери её отсюда!*“
- „*Убери эту проститутку, эту грязь отсюда! Чёрная грязь! Отвратительная баба! Блядь последняя!*“
- „*Сумасшедшая. Сумасшедшая дура!*“

¹⁹ Dostupné z: https://nv.ua/spec/yazyk-vrazhdy-chto-eto-chto-delat-esli-ty-ee-zhertva-kak-karaetsya-50195594.html?utm_content=set_lang [cit.2023-04-25]

²⁰ Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=gSK2gvzsGLw&ab_channel=TabrizShakhidi%2FEmpireOfMusic [cit. 2023-03-10], slovní napadení na Sobčakovou cca od 1:15 do 1:48)

V podstatě můžeme říci, že všechna slova Žirinovského v tomto úryvku můžeme charakterizovat jako ponižování, nadávky či urážky, zcela jasně se tedy dopouštěl jazykové agrese. Používal invektiva jako „дура, идиотка, грязь, отвратительная баба“, ale i vulgarismus „блядь последняя“, což je naprosto nepřijatelné označení pro dámu (nutno dodat, že se jednalo o debaty kandidátů na prezidenta). Žirinovskij se v dané debatě dopustil velmi nekulturního chování (což však pro jeho vystupování bylo vždy typické, pro něj to byl jeden ze způsobů, jak získat hlasy voličů). V dané situaci jazykovou agresí nejsou pouze konkrétní slova, ale i tón, jakým mluvil. Žirinovskij přímo křičel, což je taktéž projev jazykové agrese, své oponenty se snažil překřičet. Nejhanebnější je, že se takto choval k dámě, což je v civilizované společnosti nepřijatelné.

4 RYSY SOUČASNÉHO JAZYKA KREMLU

Abychom lépe pochopili jazyk ruské propagandy, který se projevuje i v ruské publicistice, můžeme se inspirovat reportáží televize *Настоящее время* – „Как новояз кремлевской пропаганды создаёт альтернативную картину мира²¹“. Právě ruská propaganda totiž vytváří nová slova či termíny, a to za účelem, aby si režim udržoval podporu obyvatelstva (např. vyhýbání se slovu válka, deportace lidí z Ukrajiny nazývána evakuací atd.)

„Настоящее время“ je ruskojazyčný televizní kanál s redakcí v Praze, který je financován mimo jiné granty Kongresu USA. Televizní kanál se snaží prosazovat demokratické hodnoty a lidská práva, objektivně a bez cenzury informovat o aktuálním dějství a tématech²².

Jazyk Kremlu a ruské propagandy bychom mohli označit termínem *новояз* (newspeak, česky můžeme přeložit jako „novořeč“ – jazyk z knihy George Orwella 1984).

Newspeak, novořeč, nebo někdy taky neolekt, zpravidla „slouží politické moci k propagaci její ideologie, manipulaci s realitou a ovládnutí společnosti.“²³

V Rusku můžeme pozorovat častější používání novojazu politiky, státními a provládnutými médii zejména po začátku invaze na Ukrajinu, kdy zároveň zesílila státní

²¹ Dostupné z: <https://www.facebook.com/watch/?v=5248436445254025> [cit. 2023-02-02]

²² Dostupné z: <https://www.currenttime.tv/about> [cit. 2023-02-02]

²³ Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/NEWSPEAK> [cit.2023-04-27]

propaganda. Můžeme si všimnout především tendence zaměňovat pojmy negativní pojmy pozitivně znějícími. V případě kremelského novojazu se tedy jedná především o častější používání eufemismů, a to především proto, aby se v ruské společnosti nešířila panika vlivem negativních zpráv. Pozitivně znějící informace mají zároveň podpořit pocit vlastenectví, kdy ruská armáda je popisována jako profesionální, která si poradí s jakýmikoli úkoly²⁴.

Cílem této „novořeči“ je taktéž odnaučit národ přemýšlet samostatně (jedná se o charakteristický rys pro jakoukoliv totalitární ideologii). Mezi metody patří dvojsmysl, nahrazení pojmů nebo nahrazení negativních termínů neutrálními. Jakýkoliv totalitární režim je postaven na násilí a lži (lži můžeme vidět každý den v ruských médiích, násilí můžeme vidět např. na jakékoliv protivládní demonstraci v ruských městech).

Kreml rozesílá šéfredaktorům provládních médií příručky, aby skrz ně mohl propagovat válku na Ukrajině. Tímto způsobem v Rusku vykreslují svůj vlastní obrázek událostí, který je často velmi vzdálený realitě²⁵.

Web novinky.cz 30. dubna 2023 upozornil na to, že nejméně 4 ruská média informovala o cestě českého prezidenta Petra Pavla na Ukrajinu prakticky stejným způsobem.²⁶ Média poukazovala zejména na vzkaz, který český prezident napsal na ukrajinskou vojenskou techniku („*Go home, Russians. Until it's too late*“).

Web „*Комсомольская правда*“²⁷ napsal: „*В Twitter пользователи раскритиковали президента Чехии Павела за послание к России на технике ВСУ.*“

Titulek na webu „*Российская газета*“²⁸ zní velmi podobně: „*Президента Чехии раскритиковали в Twitter за написанное на танке ВСУ послание к России.*“

Ani titulek na webu „*Известия*“²⁹ se nijak zvlášť neliší: „*Президента Чехии раскритиковали в Twitter за написанное на танке ВСУ послание к России.*“

²⁴ Dostupné z: <https://lurl.cz/QR AQh> [cit. 2023-04-27]

²⁵ Dostupné z: <https://meduza.io/feature/2022/08/01/v-kremle-podgotovili-novuyu-metodichku-o-tom-kak-propaganda-dolzha-rasskazyvat-o-voyne-my-ee-prochitali> [cit. 2023-02-02]

²⁶ Dostupné z: <https://lurl.cz/drmjC> [cit. 2023-05-05]

²⁷ Dostupné z: <https://www.kp.ru/online/news/5249993/> [cit. 2023-05-05]

²⁸ Dostupné z: <https://rg.ru/2023/04/30/prezidenta-chehii-raskritikovali-v-twitter-za-napisannoe-na-tanke-vsu-poslanie-k-rossii.html> [cit. 2023-05-05]

²⁹ Dostupné z: <https://iz.ru/1506391/2023-04-30/v-twitter-raskritikovali-prezidenta-chehii-za-poslanie-rf-na-tekhnikе-vsυ> [cit. 2023-05-05]

A na závěr titulek na webu „*РИА Новости*“³⁰, jenž se od předchozích taktéž nijak výrazně neliší: „*Президент Чехии оставил послание России на технике ВСУ и опозорился.*“

Obsah všech článků je poměrně stručný, v každém jsou uvedeny některé z údajných kritických komentářů. My jsme se podívali přímo na příspěvek Petra Pavla na Twitteru, pod nímž je k dnešnímu dni (5. 5. 2023) zhruba 740 komentářů, z nichž je opravdu mnoho kritických. Avšak příspěvek má zároveň přes 18 tisíc „lajků“, tudíž se můžeme domnívat, že velká část uživatelů dala pouze „lajk“ a příspěvek nekomentovala. I kdyby bylo všech 740 komentářů kritických, stále se jedná o nepoměr ve srovnání s 18 tisíci souhlasnými reakcemi. Vysoký počet „lajků“ u prezidentova příspěvku není uveden ani v jednom z článků, tudíž o jejich objektivitě můžeme pochybovat. A všimnout si můžeme zejména téměř totožných titulků a obsahů daných článků, což potvrzuje hypotézu o tom, že ruská média mají určitým způsobem nařízeno, jak informovat o událostech. Po přečtení daných článků může čtenář nabýt dojmu, že daná média od sebe tyto texty pouze zkopírovala

Z jazykového hlediska si u daných článků můžeme všimnout především formální jazykové agrese, v každém z nich je znát kritika Petra Pavla, který je zesměšňován a ponižován. Článek může u čtenářů vyvolat pocit, že občané ČR nesouhlasí se svým prozápadním prezidentem, ačkoliv byl zhruba před půl rokem zvolen v demokratických volbách.

4. 1 Příklady současného kremelského novojazu

Níže uvádíme některé z termínů, které zazněly v reportáži „*Настоящего времени*“, jakož i příklady těchto termínů v ruských státních a provládních médiích, abychom dokázali, že se tam opravdu vyskytují, a to buď přímo v titulcích nebo v jiné pasáži článků (pojmy psané kurzívou jsou ty, které se v ruských médiích začaly vyskytovat jako záměna standardních pojmenování skutečností):

Цензура = *филтрация информации*

³⁰ Dostupné z: <https://ria.ru/20230430/ukraina-1868854626.html> [cit. 2023-05-05]

*В Кремле призвали **фильтровать информацию**, поступающую со стороны Украины³¹*

увольнение = *высвобождение*

*„... взаимодействие с предприятиями с риском **высвобождения работников** и сотрудничество с предприятиями, у которых есть открытые вакансии³²“*

повышение цен = *корректировка*

*„**Корректировки цен вверх**, как и явного снижения, точно не будет“, — поделилась директор Research & Decisions.³³*

Корректировка цен вверх se dá v podstatě přeložit jako „zdražení.“

падение важных экономических показателей = *отрицательный рост*

*„Бюджет в стадии **отрицательного роста**³⁴“*

растущая безработица = *пик роста напряженности на рынке труда*

*„В России ожидается **пик роста напряженности на рынке труда** в начале 2023 года³⁵“*

контрабанда товаров = *параллельный импорт*

*„В рамках **параллельного импорта** в Россию с мая ввезено товаров на сумму свыше \$20 млрд³⁶“*

³¹ Dostupné z: <https://ria.ru/20220505/ukraina-1786979025.html> [cit. 2023-02-03]

³² Dostupné z: <https://ria.ru/20220325/zanyatost-1780007272.html> [cit. 2023-02-03]

³³ Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5785775> [cit. 2023-02-03]

³⁴ Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5669046> [cit. 2023-02-03]

³⁵ Dostupné z: <https://tass.ru/ekonomika/15499133> [cit. 2023-02-03]

³⁶ Dostupné z: <https://tass.ru/ekonomika/16629475> [cit. 2023-02-03]

кризис = *вызов*

„*Эксперт: вызовы в экономике РФ требуют новых стратегических решений в профтехобразовании*”³⁷»

депортация = *эвакуация* (на территорию России)

„*Более 115 тысяч человек были эвакуированы из правобережной части Днепра Херсонской области...*”³⁸»

отступление из севера Украины = *запланированная перегруппировка*

„*ВС России проводят перегруппировку войск на киевском и черниговском направлениях*”³⁹»

сдача острова Змеиный = *жест доброй воли*

„*Россия в качестве жеста доброй воли вывела гарнизон с острова Змеиный*”⁴⁰»

любая критика армии = *дискредитация армии*

„*Ройзмана доставят в Москву по делу о дискредитации ВС РФ*”⁴¹»

уничтожение крейсера Москва = *крейсер потерял остойчивость*

³⁷ Dostupné z: <https://tass.ru/ekonomika/15765739> [cit. 2023-02-03]

³⁸ Dostupné z: <https://ria.ru/20221109/kherson-1830316247.html> [cit. 2023-02-03]

³⁹ Dostupné z: <https://tass.ru/armiya-i-opk/14231089> [cit. 2023-02-03]

⁴⁰ Dostupné z: <https://ria.ru/20220630/zmeinyy-1799211082.html> [cit. 2023-02-03]

⁴¹ Dostupné z: <https://tass.ru/proisshestviya/15550915> [cit. 2023-02-03]

Минобороны: „При буксировке крейсер «Москва», флагман Черноморского флота, потерял остойчивость и затонул⁴²“

Убить, ликвидировать = *нейтрализовать*

*„В Запорожской области **нейтрализовали** группу украинских диверсантов⁴³“*

Všechny výše uvedené termíny mají ve skutečnosti negativní význam, avšak ruská propaganda z nich dokázala záměnou lexikálních prostředků udělat termíny neutrální (např. „*параллельный импорт*“) či dokonce pozitivně znějící (např. „*жест доброй воли*“). A prakticky všechny termíny, o kterých byla řeč v reportáži, jsme opravdu našli v ruských státních a provládních médiích, tudíž se můžeme alespoň domnívat, že ruská státní média mají o určitých věcech nařízeno mluvit určitým způsobem. Lexikální prostředky jsou velmi pečlivě vybírány, přičemž dané zprávy jsou podávány jako seriózní (v případě ironie by dané nestandardní termíny byly např. odděleny uvozovkami). Záměrně jsme nečerpali z bulvárních médií typu Komsomolskaja pravda, nýbrž z médií, která dříve bývala považována za seriózní a do určité míry i objektivní (především pak TASS a RIA Novosti). Článků, ve kterých se vyskytují dané výrazy kremelského novojazu, bychom mohli najít mnohem více, a to i v jiných ruských státních a provládních médiích, stačí zadat do vyhledávače Google daná hesla. V této kapitole se snažíme poukázat na nevídaný rozsah kremelského novojazu, zřejmě největší od pádu SSSR. V současné době je však efekt ještě zesílen vlivem internetu. Nedokážeme však s jistotou říct, zda ruská společnost daný novojaz přijímá či nikoliv, a pokud ano, tak v jaké míře.

Zajímavý pojem, který se v roce 2022 začal ve větší míře objevovat v ruských médiích, je *хлопок (газа)*. Původně to znamená „rychlé spalování hořlavé směsi bez vzniku stlačených plynů, které by mohly zničit konstrukce nebo zařízení.⁴⁴“ To znamená, že se jedná o nějaké vznícení či vzplanutí, rozhodně to ale není něco, co by se dalo přirovnat k výbuchu, který se ruským pojmem označuje jako „*взрыв*“. Tomuto pojmu se začali vysmívat Ukrajinci, slovo *хлопок* se totiž změní na *хлопок* (bavlna), což se do ukrajinštiny

⁴² Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5306959> [cit. 2023-02-03]

⁴³ Dostupné z: <https://ria.ru/20220604/diversanty-1793067371.html> [cit. 2023-04-27]

⁴⁴ Dostupné z: <https://meduza.io/feature/2020/02/13/pochemu-v-novostyah-pishut-hlopok-gaza-vmesto-vzryv-gaza-eto-metodichka-takaya-rassledovanie-meduzy> [cit. 2023-02-03]

překládá jako „бавовна“. Zde uvádíme příklad z ukrajinských zpráv - "Бавовна" пожаловала к оккупантам: минимум 7 "хлопков" в районе Мариуполя.⁴⁵

Kremelský novojaz se však v novodobé historii Ruska vyskytoval i před válkou na Ukrajině, avšak ne v takové míře. Např. v roce 2008, kdy Rusko napadlo Gruzii, válku označilo jako „операція по принужденню к миру“⁴⁶. Můžeme si všimnout vyhýbání se slovu válka, a to nejspíš proto, že Rusové válku opravdu nechtějí, a z toho důvodu je nutné ji nazvat jinými slovy.

V roce 2014 bylo zase populárním slovní spojení „вежливые люди“, což bylo označení pro ruské vojáky, kteří osadili a začali okupovat poloostrov Krym (jinými slovy tedy захватчики nebo оккупанты). Ozbrojení maskovaní vojáci se fotili s místními obyvateli, dětmi, popř. i s jejich domácími mazlíčky. Nakolik to bylo spontánní, můžeme jen spekulovat, avšak v roce 2014 mělo Rusko na Krymu značnou podporu mezi místními obyvateli, čehož využila ruská propaganda. V posledním odstavci článku je vysvětlen pojem „вежливые люди“⁴⁷ – samozřejmě z ruského pohledu). Podle výsledků „referenda“, které se uskutečnilo v březnu 2014, hlasovalo téměř 97 % obyvatel Krymu za připojení k Rusku, což je až podezřele vysoké procento. Před referendem spustilo Rusko na Krymu agitační kampaň za připojení k Rusku, ukázky jednoho z billboardů naleznete v příloze č. 1.

Válka na Ukrajině je v ruských médiích označována pojmy „События на Украине“, „Специальная военная операция“ nebo jen zkratkou „СВО“⁴⁸.

Jak již bylo řečeno, někdy dochází nejen k záměně pojmů, ale používá se přímo jejich opačný význam. Např. okupované oblasti na Ukrajině Rusové nazývají „освобоженými“⁴⁹. Na základě našeho zkoumání jsme sestavili slovník současného kremelského novojazu, který naleznete v příloze č. 2.

Asi každý si mohl všimnout, že Rusko se především v posledním roce a půl stalo mnohem méně svobodnou zemí. Z úst ruských vládních představitelů stále častěji zaznívají dezinformace, lži, popírání válečných zločinů a vyhrožování Západu. Podle průzkumů většina společnosti vládu podporuje, a to především v oblasti zahraniční politiky. Kromě

⁴⁵ Dostupné z: https://www.dialog.ua/war/267091_1675230766 [cit. 2023-02-03]

⁴⁶ Dostupné z: <https://tass.ru/arhiv/578283> [cit. 2023-03-20]

⁴⁷ Dostupné z: <https://tass.ru/obschestvo/1950992> [cit. 2023-03-20]

⁴⁸ Dostupné z: <https://ria.ru/spetsialnaya-voennaya-operatsiya-na-ukraine/> [cit. 2023-06-25]

⁴⁹ Dostupné z: <https://www.facebook.com/watch/?v=5248436445254025> [cit. 2023-01-19]

toho si můžeme všimnout i častého nálepkování oponentů ze strany ruských představitelů a propagandistů. Západní vlády (a samozřejmě taky ukrajinská) jsou nazývány fašistickými či nacistickými režimy. Německý kancléř Olaf Scholz je přirovnáván k Adolfu Hitlerovi, ukrajinský prezident je i přes své židovské kořeny nazýván nacistou, nebo taky idiotem, narkomanem, loutkou Západu a dalšími invektivy. Avšak mnozí odborníci poukazují na fakt, že právě ruská společnost od začátku zahájení invaze na Ukrajinu značně zradikalizovala a podle některých odborníků právě Rusko vykazuje rysy fašistického státu.

V roce 2022 bylo v Rusku velmi populárním slovo „fašismus“, popř. „nacismus“. Pokud budeme věřit oficiálním údajům, nejpopulárnějším slovem v Rusku v roce 2022 bylo slovo „специальная операция“.⁵⁰ To svědčí jednak o tom, že pro Rusy je současná situace aktuálním a diskutovaným tématem, a jednak o tom, že ruský národ do značné míry přijímá minimálně část současného kremelského novojazu. Ruští představitelé a propagandisté tvrdí, že právě „fašismus“ byl jedním z hlavních důvodů zahájení „speciální vojenské operace na Ukrajině“. Fašisty jsou nazýváni v podstatě všichni ti, kteří nesouhlasí s Ruskem a jejími představiteli, takže samozřejmě Ukrajina, většina zemí Západu, především pak ty, které aktivně podporují Ukrajinu. Avšak někteří ruští propagandisté nazývají fašistickým dokonce i Kazachstán, který odmítl uznat nezávislost samozvaných republik na východě Ukrajiny. Slovo „fašismus“ tedy můžeme taky považovat za součást kremelského novojazu, tímto slovem jsou nazýváni všichni ti, kteří nesouhlasí se zahraniční politikou Ruské federace. Ruská propaganda dokázala dokonale vsugerovat velké části svých občanů, že jejich zemi hrozí nebezpečí, a proto se musí bránit. A zatímco ruští vojáci zabíjejí civilisty na Ukrajině, lidé v Rusku žijí v domnění, že ruští vojáci pouze chrání místní obyvatelstvo před fašisty. Ovšem pokud se objektivně zamyslíme nad definicí fašistického státu, zjistíme, že právě ruský režim vykazuje rysy fašistického státu, což můžeme dokázat i několika fakty.

Reportáž televizního kanálu „*Настоящее время*“⁵¹ analyzuje rysy fašistického státu, a zároveň se snaží zjistit, zda tyto rysy můžeme pozorovat v Rusku a v ruské společnosti. Tuto analýzu na základě pěti hlavních rysů naleznete v příloze č. 3.

Mnozí lidé nejen v Rusku, ale i v jiných zemích tvrdí, že Rusko je mírumilovnou zemí, která nikdy na nikoho neútočila, nýbrž se vždy pouze bránila. Reportáž nezávislé

⁵⁰ Dostupné z: <https://crimea.ria.ru/20230103/filolog-nazval-samye-populyarnye-slova-2022-goda-1126218571.html> [2023-06-20]

⁵¹ Dostupné z: <https://1url.cz/2rAXV> [cit. 2023-03-20]

ruskojazyčné televize „*Настоящее время*“⁵² analyzuje, zda tomu tak opravdu je, nebo zda se jedná o zkreslení historie:

„*Руско nikdy na nikoho neútočilo*“ – to je mýtus, kterému věří mnozí obyvatelé Ruska, jelikož je jim tento narativ vštěpován již dlouhá léta. Tato lež přesahuje hranice Ruska, tento lehce vyvratitelný argument můžeme slyšet i od příznivců Ruska u nás v Česku.

Dokonce ještě těsně před začátkem války na Ukrajině nás ruští politici ujišťovali, že válka není jejich volba (a to nejen politici, ale i duchovní představitelé jako např. patriarcha Kirill).

Lidé v Rusku často říkají, že Rusko pouze chrání své hranice. Přitom to není pravda (1939-1940 – Sovětsko-finská válka, invaze do Polska 1939, potlačení maďarského povstání v roce 1956, okupace Československa, válka v Afghánistánu, válka v Čečensku). Je to dáno i tím, že Rusové mají specifické chápání hranic. Kde končí hranice Ruska? Dřív bylo součástí Ruského impéria i Finsko, avšak to neznamená, že Rusko má právo teď zabrat finské území. To velké území, které teď patří Rusku, bylo v minulosti Rusy dobyto, a zejména na některých okrajových částech etničtí Rusové ani netvoří většinu obyvatelstva (Kavkaz, Povolží, Altaj, některé části Sibiře). Např. i Petr I., ke kterému má ruská společnost převážně pozitivní vztah, dobýval území, tj. útočil na jiné země, to samé dělala i Kateřina II. Takže díky útokům na cizí území se Rusko stalo takovou velkou zemí. Historická fakta nám tedy lehce vyvrací argument ruských propagandistů o tom, že Rusko nikdy na nikoho neútočilo.

V Rusku nechtějí (a podle zákona už ani nemůžou) vyslovovat slovo „válka“. Nazývat vojenské akce Ruska na Ukrajině válkou je v Rusku zákonem zakázané, považuje se to za diskreditaci ruské armády a hrozí za to až 15 let vězení. Možná je to částečně kvůli tomu, že Rusové skutečně nechtějí válku, protože vědí, jak moc lidí zahynulo ve 2. světové válce.

V dané kapitole jsme zjistili, že rozsah současného kremelského novojazu je vsutku zarážející. Vyskytuje se především v podobě eufemismů, kdy nepříjemná situace či událost má být popsána tak, aby nikoho neznepokojovala (*жители услышали хлопки*)

⁵² Dostupné z: <https://www.facebook.com/watch/?v=338875611711850> [cit. 2023-04-09]

nebo dokonce aby vyzněla pozitivně (*в качестве жеста доброй воли*). Z toho vyplývá, že redaktoři ruských médií musí být velmi opatrní při výběru lexikálních prostředků, které použijí před zveřejněním svých článků. Bohužel se nám nepodařilo zjistit, do jaké míry ruská společnost přijímá kremelský novojaz, avšak podle toho, že jedním z nejpopulárnějších slov v Rusku v roce 2022 bylo slovo „*специоперация*“, můžeme usoudit, že minimálně do nějaké míry je novojaz ruskou společností přijímán. Zároveň je pravděpodobné, že novojaz mohou používat i kritici současné ruské vlády, avšak zřejmě pouze ironicky, jelikož mohou danou situaci pokládat za absurdní.

5 JAZYKOVÁ AGRESE V RUSKÝCH MÉDIÍCH PO ZAČÁTKU INVAZE NA UKRAJINU

V této kapitole se pokusíme provést analýzu některých článků a komentářů, které vyšly v ruských státních nebo prokremelských médiích po začátku ruské invaze na Ukrajinu (zejména v „RIA Novosti“ a „TASS“, tedy v médiích, která dřív bývala považována za poměrně seriózní a objektivní). Cílem bude zjistit, zda se v člancích těchto médií vyskytuje jazyková agrese, a pokud ano, tak v jak velké míře a jaké prostředky jazykové agrese jsou nejčastěji využívány.

5.1 Téma Ukrajiny v ruských státních a provládních médiích

Dne 3. 4. 2022 vyšel na webu ruské státní informační agentury RIA Novosti komentář s názvem „*Что Россия должна сделать с Украиной*“⁵³, jehož autorem je novinář Timofej Sergejcev. V článku je v podstatě popíráno právo Ukrajiny na existenci, národní identita Ukrajinců má být podle autora eliminována. Ukrajina jako nezávislý stát nemá existovat. V textu se mnohokrát opakuje, že na Ukrajině vládnou „nacisté“ a je nezbytné ji „denacifikovat“. Jen slova odvozená od slova „*нацизм*“, zvláště taková jako „*денацифицировать, денацификация, нацистский, нацисты*“ apod. se v článku objevila 89krát. Co znamená termín „denacifikace“ v ruském pojetí, můžeme vidět už více než rok na Ukrajině. Timofej Sergejcev sice není žádná významná ruská osobnost nebo politik a v článku pouze vyjádřil své subjektivní postoje, zarážející však je, že dříve uznávaná, seriózní agentura „RIA Novosti“ takový článek vůbec zveřejnila (a jakožto státní agentura

⁵³ Dostupné z: <https://1url.cz/UKyWX> [cit. 2023-06-27]

může zveřejňovat pouze to, co se hodí Kremlu, ten totiž prostřednictvím státních médií v podstatě vyjadřuje své postoje). K dnešnímu dni (29. 3. 2023) je článek na webu RIA Novosti stále dostupný. Plné znění článku naleznete v příloze č. 4.

Níže se pokusíme o stručnou analýzu některých pasáží daného článku z jazykového hlediska, přičemž budeme hledat především prostředky jazykové agrese. V podstatě v každém odstavci, dokonce téměř v každé větě daného článku můžeme najít prostředky jazykové agrese, zejména projevy nenávisti. V komentáři se vyskytuje jak formální, tak obsahová jazyková agrese. My vybíráme pouze některé příklady, jelikož článek je poměrně obsáhlý.

Už v titulku článku si můžeme všimnout určité jazykové agrese, kdy slovo „должна“ eliminuje jakékoliv jiné možnosti volby, titulek zároveň povyšuje Rusko nad Ukrajinu. Slovo „должна“ (popř. должно/должны) se v článku vyskytuje celkem 16krát.

Slovo „Россия“ se v textu vyskytlo 27krát (a ještě 8krát adjektivum „российский/российское“). Tato slova sama o sobě nejsou negativní, a ani nevyjadřují agresi, avšak v kontextu daného textu je Rusko popisováno jako země, která má mít moc nad Ukrajinou, se kterou si může dělat, co se jí zlíbí.

Slovo „режим“ se v textu vyskytlo celkem 9krát (nejčastěji ve spojení „нацистский“ nebo „киевский“). Slovo „режим“ má samo o sobě negativní konotace, často je spojováno se slovem „totalitní“, což však nemůžeme říct o ukrajinské vládě, která sdílí demokratické hodnoty. V kontextu textu tak jde o překroucení faktů.

Celkem 4krát se v článku vyskytuje slovo *ликвидация/ликвидирована/ы*, především v souvislosti s „ukrajinskými nacisty.“

6krát se v textu vyskytují slova, odvozená od jména „Бандера“ (*бандеровская, бандеровский*). Mezi nimi jsme zaznamenali i neologismus „дебандеризация“.

Celkem 40krát se v článku vyskytla slova „Украина“, „украинский“ a slova odvozená od těchto slov. Mezi nimi i neologismy jako např. „деукраинизация“ či okazionalismus „укронацизм“, jež mají jednoznačně negativní konotace. V případě některých pojmů autor zároveň svým pohledem vysvětluje, co si pod tím má čtenář představit („Украинизм — искусственная антирусская конструкция, не имеющая собственного цивилизационного содержания“).

Sergejcev dále v článku popisuje svůj radikální pohled na situaci, v podstatě v každé větě můžeme zaznamenat jeho nenávisť k Ukrajině a Ukrajincům. Zaznamenáváme v něm i výzvy ke genocidě ukrajinského národa, přičemž Sergejcev považuje za nacisty většinu ukrajinského obyvatelstva.

Ve druhém odstavci spatřujeme projevy principu kolektivní viny, kdy autor tvrdí, že většina Ukrajinců jsou nacisté, jež je nutné „denacifikovat“. Formální jazykovou agresi spatřujeme v nazývání Ukrajinců nacisty (= očerňování), navíc většinu jejich obyvatel. Obsahovou jazykovou agresi pak vidíme u vyzývání k „denacifikaci“ Ukrajiny: *„Денацификация необходима, когда значительная часть народа — вероятнее всего, его большинство — освоено и втянуто нацистским режимом в свою политику. То есть тогда, когда не работает гипотеза "народ хороший — власть плохая". Признание этого факта — основа политики денацификации, всех ее мероприятий, а сам факт и составляет ее предмет. Украина находится именно в такой ситуации.“*

Ve svém článku Sergejcev popisuje, jak by měla „denacifikace“ vypadat, nechybí ani výzvy k trestům smrti a rozsáhlým represím (*„Должна быть проведена **тотальная люстрация**“*). Součástí „denacifikace“ by měla být i „převýchova“, jejíž součástí by měly být represe a cenzura, které by se měly týkat i ukrajinské kultury a vzdělávacího systému (*Дальнейшая денацификация этой массы населения состоит в **перевоспитании**, которое достигается **идеологическими репрессиями** (подавлением) нацистских установок и **жесткой цензурой**: не только в политической сфере, но обязательно также в сфере культуры и образования*). Zároveň autor tvrdí, že „banderovci“ by měli být přímo zlikvidováni, jelikož je nemožné je „převychovat“ (*„Бандеровская верхушка должна быть **ликвидирована**, ее перевоспитание невозможно“*). Výzvy k vraždění představitelů národa můžeme považovat za obzvlášť závažný projev obsahové jazykové agrese, jedná se zde o šíření nenávisť k národu (v tomto případě ukrajinskému).

Autor popisuje svůj vlastní výklad tzv. „denacifikace“, kterou interpretuje jako komplex určitých opatření, avšak bez konkrétního upřesnění. Čtenář tedy neví, co přesně si pod tímto pojmem představí: *Денацификация — это комплекс мероприятий по отношению к нацифицированной массе населения, которая технически не может быть подвергнута прямому наказанию в качестве военных преступников.*

Součástí „denacifikace“ má být i „deukrajinizace“, tedy nejspíš zákaz jakýchkoliv projevů národní identity (*„Денацифікація неизбежно будет являться и деукраинизацією“*).

Kromě „denacifikace“ a „deukrajinizace“ má podle názoru autora proběhnout i „debanderizace“, ovšem opět bez konkrétnějšího upřesnění (*„Добандеризации будет самой по себе недостаточно для денацификации“*).

V jednotlivých odstavcích můžeme najít pojmy, ponižující Ukrajince jako národ (*українцями, нацистская Украина, украинский обыватель, Укронацизм*). Tyto urážky, ponižování a zesměšňování považujeme za projevy formální jazykové agrese.

Samotná Ukrajina je v článku popisována jako nacistická, popř. banderovská, a kterou Rusko nepotřebuje (*„Нацистская, бандеровская Украина, враг России и инструмент Запада по уничтожению России нам не нужна“*.)

Autor v článku rozděluje údajné „aktivní nacisty“ (*„Военные преступники и активные нацисты должны быть примерно и показательно наказаны. Должна быть проведена тотальная люстрация“*) a „pasivní nacisty“. Těmi druhými je podle autora většina obyvatelstva, což je podle nás očerňování a nálepkování, a kromě toho vidíme ve výroku i princip kolektivní viny (*„Виновна и значительная часть народной массы, которая является пассивными нацистами, пособниками нацизма“*). V daném odstavci jsou přítomny jak projevy formální jazykové agrese (nazývání Ukrajinců nacisty), tak i projevy obsahové jazykové agrese (výzvy k potrestání a provedení totální lustrace).

„Все они равно причастны к запредельной жестокости в отношении мирного населения, равно виновны в геноциде русского народа“ – autor nezapomíná zopakovat kremelský narativ o genocidě ruského národa, která však ze strany Ukrajiny nikdy neproběhla. Genocida je dle OSN definována jako „systematické a úmyslné vyhlazení části nebo celé náboženské, rasové, etnické či národnostní skupiny.“⁵⁴

Vláda je podle autora jednoznačně nacistická, což opakuje v článku několikrát (*„Они поддерживали нацистскую власть и потакали ей; распространение нацистской идеологии и поддержку нацистского режима“*).

⁵⁴ Dostupné z: <https://cojeto.superia.cz/pravo/genocida.php> [cit. 2023-03-31]

Autor stručně a bez konkrétního upřesnění popisuje „ukrajinský nacismus“, přičemž ho ztotožňuje s nacismem hitlerovským („Однако все перечисленное не делает украинский нацизм "лайт-версией" нацизма немецкого времен первой половины XX века“).

Kontrolu nad procesem „denacifikace“ by podle autora měl mít samozřejmě vítěz, tedy Rusko. (*Денацификация может быть проведена только победителем, что предполагает (1) его безусловный контроль над процессом денацификации и (2) власть, обеспечивающую такой контроль. Денацифицирующее государство — Россия — не может исходить в отношении денацификации из либерального подхода.*“). Opět vidíme výzvy k provedení „denacifikace“ (= obsahová jazyková agrese).

Dalším vyjádřením autor popírá právo Ukrajiny na existenci jakožto samostatného, suverénního státu: „В этом отношении денацифицируемая страна не может быть суверенна.“

Sergejcev je přesvědčený, že k „nacifikaci“ Ukrajiny docházelo dokonce ještě před vznikem nezávislé Ukrajiny („Нацификация Украины продолжалась более 30 лет — начиная как минимум с 1989 года.“).

Autor však nezapomněl ani na údajnou roli Západu, který je prý sponzorem „ukrajinského nacismu.“ („Коллективный Запад сам является проектировщиком, источником и спонсором украинского нацизма.“). Křivé obvinění Západu jakožto sponzora údajného nacismu je projevem formální jazykové agrese.

Ukrajinský nacismus je prý vydáván za snahu o nezávislost a evropský rozvoj („Особенность современной нацифицированной Украины — в аморфности и амбивалентности, которые позволяют маскировать нацизм под стремление к "независимости" и "европейскому" (западному, проамериканскому) пути "развития" (в реальности — к деградации“). V podstatě v každém odstavci je Ukrajina neprávem nazývána nacistickou (= formální jazyková agrese), čímž autor může u čtenářů vyvolat nenávisť k této zemi, jelikož slova nacismus či fašismus jsou ruským národem přijímána jako velmi negativní, a to i kvůli vysokému počtu obětí, který přinesla 2. světová válka. Toho si je autor nejspíše dobře vědom, a tak tvrdí, že „ukrajinský nacismus“, pojmenovaný autorem i pojmem „украинацизм“, je prý pro Rusko dokonce větší hrozbou, než nacismus hitlerovský („Украинацизм несет в себе не меньшую, а большую угрозу миру и России, чем немецкий нацизм гитлеровского извода“).

Autor dokonce navrhuje, aby název „Ukrajina“ ani nebyl zachován („*Название "Украина", по-видимому, не может быть сохранено в качестве титула никакого полностью денацифицированного государственного образования на освобожденной от нацистского режима территории*“).

Na závěr můžeme na základě naší analýzy konstatovat, že dle autora článku nacistou každý Ukrajinec, který má rád svou vlast – tedy nezávislou Ukrajinu. A to, co autor navrhuje udělat s Ukrajinou a jejími obyvateli, je v podstatě přiznáním toho, co Rusové již přes rok dělají na okupovaných územích. V článku se sice nevyskytují žádné vulgarismy, avšak některá slova a „návrhy“, co by mělo Rusko udělat s Ukrajinou, dle nás mohou vyvolat podobně silné emoce jako vulgarismy (nebo i silnější). V každém odstavci daného komentáře lze najít prostředky jazykové agrese, a to jak formální, tak obsahové. Ukrajinci jsou v daném komentáři očerňováni, nálepkováni a ponižováni. Po přečtení daného článku může čtenář nabýt dojmu, že Ukrajinci jsou nějakým podřadným národem, který chce jen uškodit Rusku, z čehož vyplývá, že rovnocenný vztah mezi Ruskem a Ukrajinou je nemožný.

Jiná komentátorka, jistá Viktoria Nikiforovová, která zveřejňuje své komentáře na webu RIA Novosti poměrně často, zveřejnila krátce po začátku ruské invaze (2. 3. 2022) mimo jiné článek⁵⁵, ve kterém tvrdí, že Ukrajinci trpí Stockholmským syndromem. Tím chtěla čtenářům říct, že ukrajinský národ je v zajetí své vlády, a to už přes 30 let, tedy od rozpadu SSSR a začátku existence nezávislé Ukrajiny. Plné znění komentáře je k dispozici v příloze č. 5.

V podstatě v celém článku se autorka negativně vyjadřuje o Ukrajině, Ukrajincích a ukrajinské vládě. Ta je v článku nazývána např. „*майкой наркоманов и неонацистов*“, Ukrajinci jsou popisováni jako pacienti, které je nutné tvrdě vyléčit, Ukrajina je popisována jako „*бывшая Украина*“ nebo „*Гуляй поле, где орудуют банды, ОПГ, террористические формирования и отдельные до зубов вооружённые маньяки*.“

I v tomto článku tedy spatřujeme jazykovou agresi, a to jak formální („*бывшая Украина*“; „*майка наркоманов и неонацистов*“), tak obsahovou („*Все русские школы должны быть восстановлены*“), avšak text je přesto o něco „umírněnější“ než komentář

⁵⁵ Dostupné z: <https://lurl.cz/ouul2> [cit. 2023-06-27]

Sergejceva. Zatímco článek Sergejceva si nejspíš získává přízeň především ruských nacionalistů, kteří nenávidí Ukrajinu, Západ a veřejně vyzývají ke zničení všeho ukrajinského, článek Nikiforovové pravděpodobně může oslovit tu část Rusů, kteří se domnívají, že Ukrajina a Rusko by sice měly tvořit jeden společný stát, avšak nejspíš si nepřejí přímo zničení všeho ukrajinského či dokonce genocidu Ukrajinců. Ty Nikiforovová přesto poměrně hrubě uráží, ponižuje a zesměšňuje, když je nazývá jako psychicky nemocné („*психически нездоровый народ*“), které je potřeba vyléčit blíže nespécifikovaným komplexem opatření („*потребуется целый комплекс мер*“). Na rozdíl od Sergejceva nenazývá nacisty ukrajinské obyvatele, nýbrž jen vládní a armádní představitele. Dle Nikiforovové by mělo být Rusko nadřazené Ukrajině, mezi těmito státy by měl být vztah přibližně jako v případě současných vztahů Ruska a Běloruska. Navíc by se měl Rusku přiblížit i ukrajinský vzdělávací systém, na to autorka klade obzvlášť velký důraz („*система образования должна максимально ориентироваться на российскую*“). To se však již děje na okupovaných územích⁵⁶. Rusové si nejspíš dobře uvědomují, že nejjednodušší a nejefektivnější je zmanipulovat a získat na svou stranu malé děti, které ještě nemají vytvořené názory na okolní dění.

Rusko zahájilo brutální válku proti Ukrajině, která pokračuje už druhým rokem a ve které zemřely již tisíce civilistů,⁵⁷ přičemž především ze strany ruských vojáků došlo a nadále dochází k páčání mnoha válečných zločinů. Avšak na závěr autorka přesto dodává, že Rusko přináší na Ukrajinu pravdu a že Rusové a Ukrajinci jsou jeden národ a tím pádem musí žít v míru, což zní docela cynicky na pozadí velkého počtu obětí ruské agrese („*Мы несем им правду. Правда в том, что мы один народ и должны жить в мире*“). Formálně se v posledním výroku nejedná o přímou jazykovou agresi, život v míru chce asi většina lidí, avšak skrytou agresi spatřujeme v tom, že autorka Ukrajincům v podstatě nařizuje být jedním národem s Rusy. Nepřipouští možnost, že Ukrajinci nechtějí mít s Rusy nic společného. Přesvědčení, že Rusové a Ukrajinci jsou jeden národ, často využívá ruská propaganda včetně prezidenta Putina, avšak Ukrajinci sotva budou považovat za bratrský národ někoho, kdo takovým brutálním způsobem napadl jejich zemi. Ze slov Nikiforovové čtenář může nabýt dojmu, že s Ukrajinci soucítí jako s pacienty, které je však nutné vyléčit, a to od nich samotných (*Спасать украинцев от них самих надо, не сюсюкая с пациентами и не оглядываясь на "мировое сообщество" ...*). Ačkoliv její

⁵⁶ Dostupné z: <https://www.svoboda.org/a/na-okupirovannyh-rossiey-territoriyah-ukrainy-vvodyat-russifikatsiyu-v-shkolah/31936887.html> [cit. 2023-04-26]

⁵⁷ Dostupné z: <https://news.un.org/ru/story/2023/02/1437862> [cit. 2023-06-26]

slova nemusí dávat úplně smysl, článek Sergejeva je v každém případě mnohem agresivnější, jelikož v něm přímo vyzývá ke zničení všeho ukrajinského, zatímco Nikiforovová navrhuje Ukrajince „vyléčit“.

Pro větší objektivitu našeho bádání jsme se rozhodli srovnat články na webu RIA Novosti s článkem na jiném webu – „*Российская газета*“, s názvem „*Гитлер тоже называл Демянск "крепостью", как Зеленский именует Артемовск*“⁵⁸, jehož autorem je novinář Pavel Dulman.⁵⁹

Titulek článku poukazuje na paralelu Bachmutu (dřív, a ruský i nyní Arťomovsku) s Děmjanskem (kvůli tomu, že Hitler nazýval Děmjansk pevností, stejně jako Ukrajinci teď nazývají pevností město Bachmut – ukrajinsky „*Фортеця Бахмут*“).

Zprvce se jedná o nerelevantní srovnání, jelikož Ukrajinci jsou momentálně v roli obránců své země před agresorem, stejně jako Sověti bránili svou zemi před nacisty. Rusové jsou momentálně podle takové úvahy právě těmi agresory. Zadruhé, nazývat Ukrajince nacisty je křivé obvinění, což je jeden z projevů lexikální jazykové agrese, a sice formální, nacismus je na Ukrajině zákonem zakázán, stejně jako komunismus.

Kromě toho se v článku mluví nikoli o Bachmutu, nýbrž o Arťomovsku, což je sovětský název pro Bachmut. Jazyková agrese se zde tedy skrývá v samotném pojmenování města. Ukrajinci jsou totiž hrdí na název Bachmut a odmítají sovětské názvy jejich měst. Bachmut se od roku 1924 do roku 2016 jmenoval Arťomovsk právě podle sovětského politika Andreje Sergejeva, kterému se říkalo „Arťom“. Od roku 2016 byl městu vrácen původní název „Bachmut.“⁶⁰ Jedná se tedy o specifický druh jazykové agrese, Rusové jako by neuznali přejmenování ukrajinských měst a stále je nazývají starými sovětskými názvy, čímž Ukrajince provokují. Nejedná se přitom jen o Bachmut, přejmenovaných měst je na Ukrajině spousta, přičemž když se o nich píše v ruských médiích, je zpravidla užíváno jejich starých sovětských názvů.

V článku se pak objevují lexikální prostředky jazykové agrese, které nejspíš mají za cíl urazit, ponižit či zesměšnit prezidenta Zelenského („*Зеленский **наплевал** на мнение*

⁵⁸ Dostupné z: <https://lurl.cz/iuulH> [cit. 2023-06-27]

⁵⁹ Plné znění článku naleznete v příloze č. 6

⁶⁰ Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D1%85%D0%BC%D1%83%D1%82> [cit. 2023-04-19]

Залужного“; „могу предложить **пиарщикам** Зеленского“). Zesměšňování Zelenského je ostatně možné zaznamenat u téměř všech ruských propagandistů, jak mediálních, tak politických. Zneužívají zejména minulosti Zelenského, jelikož byl dřív komikem, diváci jej mohli vidět např. v pořadech společnosti Kvartal 95.⁶¹

Na závěr autor vyjadřuje přesvědčení, že „*Артемівск буде **освобожден** російськими **воинами-добровольцями***“. Zde se autor opět dopouští jazykové agrese, jednak používá název Arťomovsk, a jednak eufemismus „*освобожден*“ je silně zavádějící, jelikož země, která napadla jinou zemi, ve skutečnosti neosvobozuje, ale zabírá a okupuje. Takové pojmenování skutečnosti může být velmi provokující pro obránce Ukrajiny. Taký slovní spojení „*воинами-добровольцями*“ je zavádějící, jelikož těch, kteří jsou ve válce dobrovolně, nejspíš nebude příliš mnoho, když v Rusku musela na podzim 2022 proběhnout mobilizace.

Na základě výše analyzovaných článků můžeme na závěr konstatovat, že ve všech třech se vyskytují lexikální prostředky jazykové agrese, přičemž agrese se projevuje jak na formální, tak i na obsahové úrovni. Komentář je publicistický žánr, v němž autor vyjadřuje své subjektivní názory, avšak redakce daných webů se s takovými názory pravděpodobně ztotožňují. Šokující je zejména komentář Timofeje Sergejceva, který označuje většinu Ukrajinců za nacisty a vybízí k jejich fyzické likvidaci. Za nacisty však Ukrajince neprávem označují všichni uvedení autoři. Ve všech analyzovaných článcích autoři uvádějí i historické paralely či se pokoušejí rozebírat historické souvislosti, avšak musíme mít na paměti, že ruský výklad dějin 20. století bývá často značně zkreslen, a je na posouzení odborníků určit, zda se historické souvislosti, uváděné danými autory, zakládají skutečně na historických faktech. Především je však možné všimnout si, že všichni tři autoři považují existenci nezávislé Ukrajiny za hrozbu pro Rusko, rozdílně však interpretují kroky, které by mělo učinit Rusko ve vztahu k Ukrajině.

5.2 Téma amerických biolaboratoří v ruských státních a provládních médiích

Krátce po začátku invaze na Ukrajinu 24. 2. 2022 se objevilo velké množství různých dezinformací a konspiračních teorií. Jednou z dezinformací byly i údajné tajné americké biologické laboratoře na Ukrajině (pro něž se však zatím nenašel žádný konkrétní

⁶¹ Dostupné z: <https://lurl.cz/xuueu> [cit. 2023-06-26]

důkaz). V tu dobu ještě pokračovala epidemie koronaviru COVID-19, a tak nebylo složité přesvědčit obyvatele o existenci údajných biologických laboratoří na území Ukrajiny (byla to ostatně dezinformace, která byla hojně diskutovaná i u nás v ČR, určitá část obyvatel této teorii uvěřila, především těch „prorusky“ smýšlejících). Ruští propagandisté teorii tajných amerických laboratoří v průběhu jara rozvíjeli a někteří členové ruské Státní Dumy přišli s „šokujícími“ poznatky. Ukrajinským válečným zajatcům měla být odebrána krev a ze vzorků údajně bylo zjištěno, že Ukrajinci byli podrobováni „tajným experimentům“, v jejichž výsledku se změnili na „násilnická monstra“. V jejich krvi byly údajně nalezeny různé nemoci, od tropických až po žloutenku typu A, jakož i stopy drog. Jedna z odpovědí na otázku, proč si Rusové neustále vymýšlejí různé těžce uvěřitelné teorie, je možná docela jednoduchá – potřebují před svým národem zakrýt, popř. ospravedlnit neúspěchy ruské armády, která je podle ruské propagandy nejlepší a nejprofesionálnější na světě. A tak místopředsedkyně Státní Dumy Irina Jarovajová přišla s následujícím vysvětlením, které zcela očerňuje a dehonestuje ukrajinské vojáky a dělá z nich ty největší zrůdy, jako by se jednalo o postavy z nějakého hororového filmu. Níže uvádíme výroky Jarovajové:

*„И мы видим: та жестокость и зверства, с которой ведут себя военнослужащие Украины, те преступления, которые они совершают в отношении мирного населения, те чудовищные преступления, которые они совершают в отношении военнопленных, подтверждают, что все это единая система управления и создания жесточайшей машины по убийству, (которая — “ред.”) реализовывалась под управлением Соединенных Штатов... И те допинги, которые им по-прежнему дают для того, чтобы вообще **нейтрализовать последние следы человеческого сознания и превратить их в жесточайшие и смертоносные чудовища, тоже это подтверждают.**“⁶²*

Slova poslankyně Jarovajové zcela jasně míří proti ukrajinským vojákům, mluví o nich jako o nějakých monstrech, které obviňuje z páchání válečných zločinů. Může to mít i propagandistický cíl: s krvelačnými monstry si přece ani nejlepší armáda světa nemůže poradit úplně bez problémů. V textu článku můžeme najít prostředky formální jazykové agrese, jako je křivé obviňování USA (*под управлением Соединенных Штатов*) či hyperbola (*чудовищные преступления, жесточайшая машина по убийству,*

⁶² (Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5469617> [cit. 2023-02-01])

жесточайшие и смертоносные чудовища). Nutno podotknout, že válečných zločinů se prokazatelně dopouštějí především Rusové, a to nejen vůči civilistům, ale i vůči ukrajinským válečným zajatcům. Proto se můžeme domnívat, že Rusové svými „vyšetřováními“ chtějí taktéž odvést pozornost od válečných zločinů, které oni sami hromadně páchají. Text článku zároveň působí na lidské emoce strašením různými „šokujícími“ objevy a nemocemi, které se mohou šířit z Ukrajiny, což poutá pozornost čtenářů. Ti mohou po přečtení daného článku nabýt pocit strachu ze sousední země, a jak známo, strach vyvolává nenávisť.

Tvrzení poslankyně Jarovajové, která nejsou podložena žádnými konkrétními prokazatelnými důkazy, bychom mohli označit i termínem hoax, což je „*podvodná, mystifikující či poplašná informace, která se z nějakého důvodu tváří jako seriózní zpráva*“ (Halada, Osvaldová, 2017: 110). Někdy může být cílem hoaxu např. okradení důvěřivých lidí, avšak v poslední době se mluví o hoaxech především v souvislosti s propagandou a šířením nepravdivých informací, zejména na sociálních sítích. Daný termín je tedy úzce spojen s termínem dezinformace. Jako příklad hoaxu v českém prostředí můžeme uvést nepravdivou informaci o úmrtí kandidáta na prezidenta (nyní prezidenta ČR) Petra Pavla, která se šířila na internetu v době předvolební kampaně. Jak uvádí zpravodajský web novinky.cz⁶³, policie začátkem června 2023 na Twitteru uvedla, že stopy, odkud se začala dezinformace šířit, vedou právě do Ruska, které má zájem na destabilizaci politické situace v evropských zemích, čímž mohou v budoucnu narušit evropskou jednotu a stabilitu.

Dne 12. 4. 2023, tedy více než rok po začátku války na Ukrajině, vyšel na webech „TACC“⁶⁴ a „RIA Novosti“⁶⁵ článek o údajných amerických laboratořích na Ukrajině. Tyto články se od sebe obsahově nijak výrazně neliší, přičemž v obou najdeme prostředky lexikální jazykové agrese, a to především křivé obviňování USA a Ukrajiny bez předložení konkrétních důkazů.

Článek na webu RIA Novosti je však poněkud agresivnější vůči USA. Obvinění se týkají údajných tajných amerických biologických laboratoří na Ukrajině, kde měly být vyráběny biologické zbraně.

⁶³ Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-dezinformace-o-smrti-pavla-40433487> [cit. 2023-06-17]

⁶⁴ Dostupné z: <https://tass.ru/armiya-i-opk/17504513> [cit. 2023-04-16]

⁶⁵ Dostupné z: <https://ria.ru/20230412/biooruzhie-1864745384.html> [cit. 2023-04-16]

Na webu TASS se píše: *„Минобороны России исследует обнаруженные в украинских биологических лабораториях 240 различных патогенов опасных болезней, включая сибирскую язву и холеру.“* – Rusové, aniž by podali konkrétní důkazy, šíří verzi o 240 nalezených patogenech různých nemocí. Neustále mluví o údajných amerických biologických laboratořích na Ukrajině, avšak dosud neupřesnili, ve kterých městech se laboratoře měly nacházet. K upoutání pozornosti čtenářů však stačí tyto obecné „šokující“ informace. Takovými zprávami se nejspíš snaží obhájit válku proti Ukrajině před svými občany tím, že z Ukrajiny dělají zemi, která ohrožuje bezpečnost Ruska.

“Мы реально работали в четырех лабораториях.“ – Slovem „реально“ chtěli autoři článku zdůraznit pravdivost tvrzení, že skutečně byli v laboratořích, avšak opět neupřesnili, v jakých konkrétně laboratořích se Rusové nacházeli, tudíž můžeme předpokládat, že se nejedná o zcela důvěryhodnou informaci.

Zpráva o 240 patogenech nalezených v ukrajinských laboratořích by však mohla vyvolat paniku a strach Rusů, což vládní elita zcela jistě nechce, a tak na konci článku své čtenáře ujistili, že Rusko má proti těmto nemocem vakcíny: *„у России имеются вакцины и лекарственные препараты против таких опасных заболеваний.“* Tím čtenář může nabýt dojmu, že Rusko je zemí, která si poradí opravdu se vším.

V článku, který vyšel na webu RIA Novosti, můžeme již v titulku vidět zřejmou lexikální jazykovou agresi: *„США нацелены на разработку универсального биооружия, показало расследование – за prostředек jazykové agrese zde považujeme obvinění USA (bez důkazů, jedná se tedy o křivé obvinění či nařknutí).“*

Dále se v článku píše: *“США нацелены на разработку универсального генно-инженерного биологического оружия, способного поражать не только людей, но и животных, а также сельскохозяйственные культуры.“* – Podle článku mají Spojené státy za cíl vyvinout univerzální biologickou zbraň, která by mohla infikovat nejen lidi, ale taky zvířata a zároveň i zemědělské plodiny, tedy rostliny. Můžeme pochybovat o tom, že je něco takového vůbec možné, avšak článek je psán v docela odborném stylu s množstvím termínů, což může u čtenářů zvýšit pocit důvěryhodnosti. Autoři článku se však dopustili obsahové jazykové agrese tím, že záměrně šíří dezinformace.

„Его применение предполагает в том числе нанесение противнику масштабного и непоправимого экономического ущерба.“ – Informace o možných obrovských a nenapravitelných ekonomických škodách má vyvolat dojem, že USA jsou nebezpečným

nepřítelem, je to ve své podstatě démonizace Spojených států, kdy ruská propaganda dělá z USA světové zlo.

Očerňování USA pokračuje i dále v článku: "*В работе всех подконтрольных США референсных лабораторий принимают участие специалисты Пентагона.*" – V článku nás chtějí přesvědčit, že se jedná o vojenské projekty Ministerstva obrany USA, používají tedy slovního spojení „*специалисты Пентагона*“.

Autoři článku nezapomněli ani přímo na Ukrajinu, když se pokusili zhodnotit tamní epidemiologickou situaci: „*Эпидемиологическую обстановку на Украине по многим инфекционным заболеваниям можно назвать катастрофической.*“. Už ovšem nedodali, že kdyby Rusko nevedlo již více než rok proti Ukrajině agresivní válku, ve které ostřeluje mimo jiné i nemocnice, epidemiologická situace by tam možná nebyla tak špatná.

Ani jeden z webů nepoznamenal, že se pro daná tvrzení nenašly žádné konkrétní důkazy, můžeme tedy pochybovat o nestrannosti a objektivitě daných článků.

O tom, že se na Ukrajině chystá ruská invaze, věděly západní tajné služby několik týdnů, možná dokonce několik měsíců dopředu. Bylo by tedy naprosto nelogické a nezodpovědné, kdyby Spojené státy měly na Ukrajině nějaký přísně tajný a nebezpečný materiál, který by se mohl dostat do rukou nepřítele. Údajným biologickým laboratořím se věnovaly i některé české weby, které se zaměřují na vyvracování dezinformací. Jak upozorňuje web „Hlídací pes“⁶⁶, dezinformace o biologických laboratořích na Ukrajině byly populární i v Česku, a to i kvůli molekulární genetičce Soně Pekové, která tuto dezinformaci pomáhala šířit. Dokonce vyzvala k modlitbám za ruského prezidenta Vladimíra Putina za to, že na Ukrajině údajně zničil tajné biologické laboratoře.

Tématu údajných amerických laboratoří na Ukrajině se věnoval i web „Manipulátoři.cz“⁶⁷. Jak uvádí web, na Ukrajině byly laboratoře, vlastněné a financované ukrajinskou vládou (není to však nic neobvyklého, v mnoha zemích jsou přece nějaké laboratoře). Jak se dále píše na webu, „ukrajinská a americká vláda se v srpnu 2005 spojily s cílem „*zabránit šíření nebezpečných patogenů a souvisejících odborných znalostí a minimalizovat potenciální biologické hrozby.*“

⁶⁶ Dostupné z: <https://hlidacipes.org/konspirace-o-laboratorich-na-ukrajine-se-dal-siri-ceskem-z-agresora-putina-delaji-zachrance/> [cit. 2023-04-16]

⁶⁷ Dostupné z: <https://manipulatori.cz/ne-na-ukrajine-se-nenachazi-zadne-americke-biologicke-laboratore/> [cit. 2023-04-16]

Téma údajných amerických biologických laboratoří je v ruském mediálním prostoru aktuálním i rok po začátku války, tedy na začátku roku 2023. Politici a různí ruští „odborníci“ přicházejí s novými „šokujícími“ objevy, čímž mohou vyvolat strach Rusů ze sousední země, jehož následkem může být projevení nenávisti vůči Ukrajině a jejím obyvatelům. Co se prostředků jazykové agrese týče, v článcích na dané téma se vyskytují především křivá obvinění, očeřování či dokonce démonizace, což řadíme do formální jazykové agrese.

5.3 Obraz Polska v ruských státních a provládních médiích

Ruská propaganda se občas řídí jednoduchým heslem: „čím větší spojenec Ukrajiny, tím větší fašista“, a tak není divu, že ruským propagandistům leží v žaludku hlavně Polsko, pobaltské státy, Velká Británie a samozřejmě USA. 16. 3. 2023 vyšel na webu pravda.ru článek s názvem *"Гиена" Европы Польши втягивает мир в третью мировую войну.*⁶⁸

V článku se ve velmi negativním slova smyslu píše o roli Polska v Evropě, které je nazýváno hyenou (*Польша всегда была "гиеной" Европы, по образному выражению Уинстона Черчилля*) (aluze na výrok Churchilla z roku 1939), která chce rozpoutat třetí světovou válku. V článku je taky zpochybňováno, že schůzka některých evropských politiků se Zelenským se uskutečnila v Kyjevě (*Во вторник, 15 марта, в Киеве (сомнительно, что именно там⁶⁹) была организована встреча...*). Dále se v článku píše, že Poláci se nepoučili z historie a nejspíš chtějí čtvrté dělení Polska nebo sebedestrukci. Na konci článku jsou uvedeny historické paralely, které mají svědčit o tom, že Polsko opravdu bylo vždy hyenou Evropy. Píše se tam například to, že Polsko by mělo být vděčné Stalinovi za to, že vůbec existuje. Ovšem jak píše autor, Poláci jsou nevděční, Ukrajinu považují za svoji kolonii, a proto by Polsko mělo být denacifikováno jakožto komplic „banderovského režimu“ (*Пора проводить денацификацию Польши как пособника бандеровского режима. Тем более, что она сама на это напрашивается.*). Výzva k provedení „denacifikace“, v ruském podání tedy de facto k napadení Polska, je prostředkem formální jazykové agrese.

⁶⁸ Dostupné z: <https://www.pravda.ru/world/1690791-polska/> [cit. 2023-01-19]

⁶⁹ v Rusku byla po začátku války rozšířena fáma o tom, že Zelenský utekl z Ukrajiny, jednalo se o dílo ruské propagandy

Na Polsko slovně útočí nejen různí ruští politologové nebo historici, ale taky vládní představitelé či známí novináři a moderátoři (často tzv. „hlásné trouby Kremlu“). Ruská propagandistka Skabejevová reagovala na výrok polského premiéra Morawieckého, který označil Rusko za rakovinový nádor. Skabejevová říká, že lidé se nepoučili z historie a že právě díky podobným „namyšleným, sebejistým idiotům Polsko už několikrát přestalo existovat jako nezávislý stát.“⁷⁰ Tím v podstatě nepřímo vyhrožuje Polsku (= obsahová jazyková agrese), avšak tady nutno poznamenat, že i slova Morawieckého o přirovnání Ruska k rakovinovému nádoru byla poměrně ostrá a nahrála ruské propagandě, která hlásá, že Západ chce Rusko zničit. Ať už s polským premiérem souhlasíme nebo ne, musíme uznat, že za diplomatický se jeho výrok považovat nedá.

Slova polského premiéra na sebe v Rusku nenechala dlouho čekat a reakce na ně přišly rychle. Ve státní zpravodajské agentuře RIA Novosti vyšel článek⁷¹, který taktéž reaguje na slova Morawieckého o „ruském světě“ (o tom, že ruský svět představuje smrtelnou hrozbu pro Evropu a měl by být jako ideologie vyhuben). Článek se odkazuje na historika Alexandra Ďukova, který říká, že slova Morawieckého hraničí s nacismem. Ďukov přitom srovnává nesrovnatelné: nacismus jakožto ideologii, který přivedla ke smrti milionů lidí s odmítavým postojem Morawieckého k ruskému válečnému tažení. Ďukov si dále stěžuje na to, že na Západě je rozšířen „rasismus proti Rusům“, což je taky zcela zcestné vyjádření, jelikož Rusové patří do stejné rasy jako Poláci, oba národy jsou nejenom europidní rasy, ale dokonce jsou oba národy slovanské. Na závěr Ďukov vyjadřuje naději, že diplomatické vztahy jeho země s Polskem budou přerušeny. Přirovnání polského premiéra k nacistům nám potvrzuje tezi, že pro ruskou propagandu je nacistou každý, nesouhlasí s nimi samotnými, popř. ten, kdo si dovolí odsoudit kroky ruské vlády.

Svémi ostrými výroky, a především výhrůžkami Západu je známý mimo jiné i čečenský vůdce Ramzan Kadyrov, kterého velmi často s oblibou citují ruská státní média. V červenci 2022 vyšel článek na webu RIA Novosti⁷², který informuje o tom, že Kadyrov „odtajnil plány demilitarizace zemí NATO“. Samotný termín „демилитаризация“ si můžeme volně přeložit jako „napadení“ nebo „zaútočení“, jelikož demilitarizací Rusové nazývají napadení Ukrajiny. Samotný článek je velmi stručný, po jeho přečtení se nedozvíme nic

⁷⁰ Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=o371Z9x07Hs&ab_channel=%D0%A2%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%80News [cit. 2023-01-20]

⁷¹ Dostupné z: <https://ria.ru/20220513/moravetskiy-1788267189.html> [cit. 2023-01-20]

⁷² Dostupné z: <https://ria.ru/20220719/kadyrov-1803564773.html> [cit. 2023-01-20]

konkrétního, jenom to, že Kadyrov vyhrožuje, že poté, co Rusko zabere Kyjev, další na řadě bude Polsko. Vyhrožování a silná slova jsou pro Kadyrova typická, často se tedy dopouští obsahové jazykové agrese vůči svým oponentům.

Kadyrov byl už před rusko-ukrajinskou válkou známý svými kontroverzními výroky, díky aktivní podpoře války však získal v Rusku ještě větší moc a nejspíš i respekt. Od začátku války podporuje Putina a ruskou armádu a tvrdě kritizuje západní a ukrajinské představitele. Např. v dubnu 2022 nazval Zelenského hlupákem a pohrozil mu fyzickou likvidací: „*Кадыров о готовности Зеленского сражаться 10 лет: „Дурак! Мы на днях закончим с тобой!*“⁷³

V daném případě jako projev jazykové agrese shledáváme invektivní lexikum („дурак“) a taky vyhrožování („Мы на днях закончим с тобой“).

Na závěr můžeme jednoznačně potvrdit hypotézu, že jazyková agrese, a to jak formální, tak obsahová, se v ruských státních a provládních médiích poměrně hojně vyskytuje. Konkrétními prostředky jazykové agrese jsou především křivá obvinění, šíření dezinformací, očerňování, někdy až démonizace (Západu – především USA, a taky Ukrajiny – především ukrajinské vlády a armády), urážky, ponižování, zesměšňování (západních a ukrajinských politických představitelů), někdy dokonce výzvy ke genocidě (jako např. v článku „*Что Россия должна сделать с Украиной*“). Po zhlédnutí sekcí „komentáře“, „analýzy“ či „názory“ v daných médiích jsme dospěli k závěru, že se tam vyskytují převážně články, ve kterých jsou vyjadřovány prokremelské názory a taky se v nich vyskytují prvky současného kremelského novojazu (jako např. „CBO“ nebo „*освобождение Украины российской армией*“). Naopak jsme nenašli žádné články, poukazující na válečné zločiny, páchané ruskými vojáky na Ukrajině, nebo poukazující alespoň na nějaká pochybení ruské armády či ruské vlády. Rovněž jsme nezaznamenali žádnou kritiku politického vedení Ruska, což svědčí o tom, že média v Rusku jsou přímo podřízena Kremlu.

⁷³ Dostupné z: <https://www.business-gazeta.ru/news/547150> [cit. 2023-04-23]

6 JAZYK SOUČASNÝCH RUSKÝCH POLITIKŮ Z POHLEDU PRAGMALINGVISTIKY

Pragmalingvistika neboli pragmatická lingvistika je lingvistická disciplína, která zkoumá vztahy mezi znaky a jejich uživateli, přičemž se zaměřuje na významy, které souvisí s kontextem či užíváním jazyka. Pragmalingvistika se prolíná i s dalšími obory, např. s gramatikou, sémantikou, psychologií, sociologií či s kognitivní lingvistikou.

Jak uvádí Hirschová (Hirschová, 2006: 7), pragmatika je „odvětvím sémiotiky (teorie znaku), která zkoumá vztah znaků k jejich uživatelům/interpretům.“

Pragmaticky zaměřené výzkumy se obvykle zabývají různými tématy, např. principy komunikace, principy zdvořilosti, argumentace či manipulace. Především dvě poslední jmenovaná témata nás budou zajímat nejvíce, jelikož politici, političtí komentátoři, propagandisté a někdy i novináři se snaží na adresáta zapůsobit právě svými argumenty, přesvědčováním či dokonce manipulací.

Pragmalingvistika se zabývá verbálními, ale i neverbálními prostředky komunikace, jako jsou gesta, mimika, posturika či řeč očí.⁷⁴

Jedním z předpokladů plnohodnotné a úspěšné komunikace je zdvořilý a přátelský přístup k partnerovi v různých situacích verbální komunikace. Zdvořilost je ztotožňována s řečovou etiketou, což je soubor pravidel, jimiž se řídí komunikace. Při ovlivňování adresáta/komunikačního partnera s ním nejčastěji komunikujeme tak, abychom dosáhli žádoucího cíle, a to prostřednictvím zdvořilého postoje k němu a volbou té či oné komunikační strategie. Např. při vyjadřování žádosti v rozhovoru se snažíme druhou stranu verbálně a/nebo neverbálně ovlivnit, abychom ji přiměli k nějaké praktické činnosti. Základním záměrem každé věty je ovlivnit posluchače zdvořilým způsobem.⁷⁵

Součástí pragmalingvistiky je i teorie mluvních neboli řečových aktů. Mluvní akt je způsob dosažení určitého cíle a zároveň je považován za minimální jednotku komunikace. Probíhá cílevědomá řečová činnost, a to v souladu s principy a pravidly, zaužívanými

⁷⁴ Dostupné z: <https://sites.ff.cuni.cz/ucjtk/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/pragmatika.pdf> [cit. 2023-04-18]

⁷⁵ Dostupné z: <https://1url.cz/Sr8Zu> – cit.2023-04-18]

v dané společnosti. Pro pragmalingvistiku je důležitým faktorem vysvětlení a popis mechanismu chování člověka k tomu, aby měl vliv na příjemce neboli adresáta.⁷⁶

Samotný mluvní akt se skládá ze tří aktů: lokučního, ilokučního a perlokučního. Lokuční a ilokuční akty charakterizují mluvní akt z obsahové stránky, zatímco perlokuční akt je vliv na adresáta prostřednictvím vyjádření, přičemž hlavní není samotné vyjádření, ale reakce adresáta na něj, změna jeho stavu a chování jakožto dosažený cíl mluvího. V návaznosti na klasifikaci mluvních aktů vznikl termín „pragmatický efekt“, který můžeme přirovnat k perlokučnímu aktu. Rozdíl je v tom, že perlokuce zahrnuje proces toho daného vlivu, zatímco pragmatický efekt je přímo ten výsledek mluvního aktu.

Pro pragmatiku je důležité nejen studium řečových aktů, ale taky studium nepřímých vyjádření, skrytých smyslů, kdy se za doslovným smyslem řeči skrývá nějaký podtext, často spojený se snahou mluvího skrýt pravý smysl vyjádření.⁷⁷

Skrytý podtext můžeme najít např. v některých proslovech Putina, který občas mluví v náznacích, a posluchači někdy neví, co přesně chtěl říct a jaké důsledky jeho proslov může mít. Budeme to demonstrovat na jeho projevu, který přednesl 21. 2. 2022, ve kterém uznal nezávislost samozvaných republik – Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky.

6. 1 Analýza projevu Vladimíra Putina ze dne 21. 2. 2022

Tento z geopolitického hlediska důležitý projev Putina byl poměrně dlouhý, Putin je známý mimo jiné jako velmi dobrý řečník, který má své projevy obvykle pečlivě připravené, proto nebudeme analyzovat celý jeho projev, avšak chtěli bychom poukázat alespoň na některé úryvky z něj a na způsob Putinovy manipulace. Z důvodu značné obsáhlosti naleznete analýzu projevu v příloze č. 7.

Na základě jednoho projevu by nebylo dostatečně objektivní mluvit o Putinově jazykovém stylu jako celku, avšak přesto můžeme poukázat na několik základních rysů, které se u Putina projevují poměrně často. Jedná se především o formálnost, přesnost a často taky odměřený tón. Putin je známý jako zkušený řečník a jeho projevy (včetně námi analyzovaného) jsou pečlivě připravené tak, aby účinně předaly poselství jeho

⁷⁶ Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/pragmalingvistika-rechevoe-povedenie/viewer> [cit. 2023-04-18]

⁷⁷ Dostupné z: <http://shironin.com/MethLing/Shevtsova.pdf> [cit. 18. 4. 2023]

posluchačům. Můžeme si všimnout, že často využívá historických odkazů a faktů (pravdivých i ne zcela pravdivých) a kulturních symbolů, aby apeloval na smysl pro národní hrdost a identitu svých posluchačů. Jeho rozvážný tón a pečlivá volba slov odrážejí jeho státnické vystupování a snahu prezentovat světu silný a jednotný obraz Ruska. Celkově je Putinův jazykový styl důležitým aspektem jeho politické osobnosti a jeho projevy a veřejná prohlášení hrají významnou roli při utváření veřejného mínění a politiky v Rusku.

7 PERSVAZE, ARGUMENTACE, MANIPULACE A PROPAGANDA

Persvaze neboli **přesvědčování** je komunikační strategie, při níž se snažíme působit na druhého, a to především pomocí argumentů. Cílem mluvčího je, aby dotyčný změnil své stanovisko či svůj názor, přičemž mu naše postoje nevnucujeme.

Argumentace je jedna z forem přesvědčování, jež by měla působit na racionální složku, jako argument by měl být uvádět rozumný důvod. Adresát však má mít možnost, zda daný argument přijme či nikoliv. Můžeme rozlišovat typy argumentací na a) dokazování, b) vyvracení. Argumentace může být i chybná, např. v případě, že je užíváno citového vydírání, vyhrožování, urážení nebo falešného odvolávání se na autoritu. V takových případech až se argumentace mění v manipulaci.⁷⁸

Manipulace (z lat. *manus* = ruka nebo uchopit) – slovo manipulace má několik významů, v kontextu našeho bádání rozumíme manipulací „*snahu o působení na myšlení a chování druhé osoby či více osob. K manipulaci jsou používány vědomě i nevědomě techniky pro manipulaci s druhými lidmi ve prospěch prosazení osobních cílů a přání manipulátora.*“⁷⁹

Manipulovaná osoba si manipulaci většinou neuvědomuje a začne se chovat dle potřeb a cílů manipulátora.⁸⁰

Manipulace je většinou hodnocena negativně, je v ní často zneužíván fakt, že adresát je slušný nebo naivní, nebo manipulátor silný a má touhu ovládat ostatní. Rozlišujeme několik typů strategií v rámci manipulace, přičemž jednou z nejčastějších je „strategie, při níž manipulátor chce vyvolat konflikt, ale zároveň nechce, aby bylo zřejmé, že konflikt vyvolal

⁷⁸ Dostupné z: <https://sites.ff.cuni.cz/ucjtk/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/pragmatika.pdf> [cit. 18. 4. 2023-04-18]

⁷⁹ Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Manipulace> [cit. 2023-04-10]

⁸⁰ Dostupné z: <https://theses.cz/id/4mht1r/STAG92957.pdf> [cit. 2023-04-12]

právě on.⁸¹ Domníváme se, že právě toto je strategie, kterou často využívá Putin, jenž nejdřív vyvolává konflikt (např. zabráním Krymu) a poté z daného konfliktu obviňuje Západ. Jednak tím sjednotí ruský národ, protože vytváří vnější hrozbu pro Rusko, jednak na Západ může svést vnitřní problémy Ruska, klidně i špatný stav silnic či nemocnic.

Manipulaci se můžeme bránit, přičemž můžeme zvolit některou z obranných komunikačních strategií.⁸²

Mediální manipulace – jedná se o „vědomě vytvářené mediální zkreslení s cílem prosadit v masových sdělovacích prostředcích něčí agendu a manipulovat názory veřejnosti.“⁸³

Jak informuje server lidovky.cz, který se odvolává na experiment politologů Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, „mediální manipulace jsou nejučinnější, pokud útočí na emoce a vyvolávají strach.“⁸⁴ To potvrzuje naši hypotézu, týkající se článků, které informovaly o údajných amerických biologických laboratořích na Ukrajině. Ačkoliv se pravděpodobně nejednalo o pravdivé informace, mohly zapůsobit na emoce čtenářů a vyvolat u nich strach z Ukrajiny a následnou nenávist k této zemi.

V dnešní době mají na život téměř každého člověka velký vliv hromadné sdělovací prostředky. Ty nám poskytují informace, jež mají vliv na naše myšlení, chování, názory a postoje. Média manipulují názory svých čtenářů, diváků či posluchačů jazykovými prostředky, mezi něž patří i jazyková agrese. Ta se může projevat podsouváním nějakého určitého názoru či pohledu na problematiku, často se jedná o neargumentované nebo nedostatečně argumentované názory s cílem ponížit, urazit či zesměšnit oponenty nebo celou jinou názorovou skupinu. Média, političtí komentátoři či publicisté využívají prostředků jazykové agrese ke zvýšení své popularity, v autoritativních zemích může být cílem přizeň vládnoucího režimu a přístup k dotacím.⁸⁵

Propaganda – z lat. *propagare* = rozhlašovat, rozšiřovat, rozmnožovat – tento termín je poměrně složité definovat, existuje několik definic, můžeme však říct, že se jedná

⁸¹ Dostupné z: <https://sites.ff.cuni.cz/ucjtk/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/pragmatika.pdf> [cit. 2023-04-18]

⁸² Dostupné z: <https://sites.ff.cuni.cz/ucjtk/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/pragmatika.pdf> [cit. 2023-04-18]

⁸³ Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Medi%C3%A1ln%C3%AD_manipulace [cit. 2023-04-10]

⁸⁴ Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/veda/nejucinnejsi-medialni-manipulace-utoci-na-emoce-zjistili-vedci.A190527_152834_In_veda_ape [cit. 2023-04-12]

⁸⁵ Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/rechevaya-agressiya-v-yazyke-smi-raznovidnosti-i-prichiny-poyavleniya/viewer> [cit. 2023-03-10]

o „záměrný pokus přesvědčit lidi, aby mysleli a jednali tak, jak si to přejí ti, kteří propagandu ve svém osobním zájmu vytvářejí.“⁸⁶

Válečná propaganda – propagandu můžeme rozdělit podle několika klasifikací, nás však vzhledem k tomu, že Rusko před rokem zahájilo válku proti Ukrajině, bude zajímat především propaganda válečná. Pokusíme se dokázat či vyvrátit, zda v ruských státních médiích můžeme pozorovat rysy válečné propagandy. Někteří odborníci se domnívají, že bez masivní a dobře propracované propagandy by Rusko dokonce nemohlo napadnout Ukrajinu, nebo alespoň v současné brutální podobě. Bez efektivní propagandy, na které ruský režim začal pracovat již mnoho let před agresí, by Rusové nedovolili Putinovi napadnout „bratrský“ národ.⁸⁷

7.1 Ruská válečná propaganda v kontextu rusko-ukrajinské války

V roce 1928 napsal britský spisovatel Arthur Ponsonby při studiu 1. světové války knihu „*Falsehood in wartime*“, ve které popisuje 20 druhů válečné propagandy. Později belgická autorka Anne Morelli shrnula 10 nejdůležitějších principů válečné propagandy.⁸⁸ Tyto principy se pokusíme aplikovat na náš výzkum. Vzhledem k obsáhlosti textu naleznete danou analýzu v příloze č. 8.

Politici i média jsou si dobře vědomi toho, že lidé s menšinovými, často pak kontroverzními názory mají tendenci být se svými názory v izolaci. Zároveň sledují své okolí, aby měli přehled, jaké názory ve společnosti převládají. Pokud jejich názorový tábor sílí, mají tito jedinci tendenci své názory volně vyjadřovat. Pokud mají pocit, že podpora jejich postojů slábne, stávají se ve vyjadřování názorů opatrnějšími. Poté už se řídíme přímou úměrou: čím menší podpora kontroverzních názorů ve společnosti, tím menší ochota takové názory vyjadřovat. Poté se může stát, že lidé s menšinovými názory své postoje raději nevyjadřují, aby se necítili trapně, poníženi či izolovaně. Tento jev se nazývá *spirála mlčení* a poprvé jej popsala německá badatelka Elisabeth Noelle-Neumannová. Nicméně když jdou lidé k volbám, tak bez obav dají svůj hlas právě straně, která je jim názorově nejbližší, jelikož o jejich hlasování se nikdo nedozví. Poté se může stát, že výsledky voleb se liší od předvolebních průzkumů (Reifová, 2004: 231-232). Jako názorný

⁸⁶ Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Propaganda> [cit. 2023-04-10]

⁸⁷ Dostupné z: <https://www.moscowtimes.ru/2022/12/16/kogda-mashina-propagandi-stalkivaetsya-s-realnostyu-a28683> [cit. 2023-05-18]

⁸⁸ Dostupné z: <https://smartpress.by/idea/istoriya/20827/> [cit. 2023-04-16]

příklad tohoto jevu můžeme uvést překvapivý úspěch komunistů ve Štýrském Hradci v roce 2021. Web *echo24.cz* píše⁸⁹: „*Vítězství komunistů vyvolalo v rakouských médiích i na sociálních sítích obrovskou vlnu překvapených reakcí.*“

Právě tento jev může být jedním z důvodů, proč v podstatě ve všech průzkumech v Rusku lidé podporují Putina. Jeho odpůrci si pak řeknou, že raději budou mlčet, na žádné protivládní demonstrace chodit nebudou, protože „sami stejně nic nezmění.“ Samozřejmě nevyklučujeme, že ruské průzkumy veřejného mínění se zakládají na pravdivých odpovědích respondentů, a to i díky velmi dobře propracované vládní propagandě, podle které je Putin v podstatě nejlepší prezident na světě. Jedná se tedy pouze o naši hypotézu.

Na druhé straně je tu skupina lidí, která jde vždy „proti proudu“ a spirála mlčení na ně tedy nemá vliv. Někteří z nich jsou ochotni tvrdit, že Země je placatá, a to ne kvůli tomu, že by snad rozuměli astronomii, ale kvůli tomu, že všichni ostatní tvrdí, že Země je kulatá. Můžeme si vzpomenout na období pandemie koronaviru, kdy určitá skupina lidí jezdila na protivládní demonstrace, protestovala proti veškerým vládním nařízením a tvrdila nám, že vakcíny jsou nebezpečné a kdo se nechá naočkovat, brzy dostane infarkt, mrtvici nebo rakovinu, popř. že mladí budou neplodní. Uplynuly už zhruba 2 roky od doby, kdy se u nás začalo s očkováním, a zvýšený nárůst úmrtí nebyl zaznamenán.

Každopádně na otázku, zda jsou lidé s jinými, než kremelskými názory nazýváni v Rusku nepřáteli a zrádci, můžeme tedy odpovědět kladně.

Závěrem můžeme konstatovat, že ve všech námi analyzovaných bodech jsme našli praktické příklady, dokazující přítomnost ruské válečné propagandy v ruském politickém a mediálním prostoru, zatímco Rusko oficiálně stále tvrdí, že nevede žádnou válku, nýbrž pouze provádí speciální vojenskou operaci.

⁸⁹ Dostupné z: <https://echo24.cz/a/if5Y8/druhe-nejvetsi-rakouske-mesto-ovladli-komuniste-starosta-konci-po-18-letech> [cit. 2023-04-25]

8 VYBRANÍ RUŠTÍ PROPAGANDISTÉ A SPECIFIKA JEJICH JAZYKA

8. 1 Anton Krasovskij

Krasovskij je jeden z hlavních kremelských propagandistů, v době vypuknutí války pracoval pro státní televizi RT, kde zastával vysokou funkci. Zajímavostí je, že Anton Krasovskij se netají tím, že je homosexuál, dřív dokonce bojoval za práva LGBT komunity, která je v současnosti v Rusku utlačována. V poslední době je však Krasovskij známý především svými nevybíravými, často xenofobními, někdy až ke genocidě vyzývajícími výroky na adresu Ukrajiny a Ukrajinců.

V roce 2013, chvíli před tím, než měl být přijat zákon proti lidem s netradiční orientací, Krasovskij v přímém přenosu přiznal, že je gay. Rozruch způsobila především formulace, jakou to přiznal, a sice srovnal sebe nejen se svými diváky, ale taky s prezidentem Putinem, premiérem Medvěděvem a poslanci Státní Dumy: *"Я гей, и при этом я такой же человек, как вы, мои дорогие зрители, как президент Путин, как премьер Медведев, как депутаты Государственной думы."*⁹⁰ V daném výroku sice neshledáváme žádný projev jazykové agrese, avšak tato jeho věta je důležitá z hlediska srovnání jeho pozdějších názorů a projevů (které jsou často velmi nasycené jazykovou agresí, a to i proti LGBT komunitě).

Krasovskij byl po tomto přiznání vyhozen z televize „Kontr TV“, pro kterou pracoval. Podle toho můžeme usoudit, že už tehdy, v roce 2013, bylo v Rusku nepřijatelné srovnávat homosexuály s ostatními lidmi, natož s prezidentem Putinem.

V březnu 2013 také poskytl rozhovor ruské verzi stanice BBC News, ve kterém reagoval např. na otázku týkající se vraždy mladíka ve Volgogradu poté, co o sobě měl říct, že je homosexuál. Krasovskij se pozastavil zejména nad tím, že vrazi využili skutečnosti, že je gay, jako takovou výmluvu či polehčující okolnost (*„Это значит, что, с точки зрения русского человека, сейчас убить гея – это отмазка“*). Dále v rozhovoru říká, že kdyby Američané, nebo obecně Anglosasové denně nebojovali za svá práva, tak bychom teď žili někde ve středověku. A nyní by podle něj měli i Rusové bojovat za svá práva.⁹¹ V rozhovoru působí na ruské poměry jako nevídaný liberál, který kritizuje projevy

⁹⁰ Dostupné z: <https://www.newsru.com/russia/06feb2013/krasovskiy.html> [cit. 2023-03-03]

⁹¹ Dostupné z: https://www.bbc.com/russian/multimedia/2013/05/130517_v_krasovky_homophobia [cit. 2023-03-03]

homofobie v Rusku, což by nebylo až tak zvláštní, kdyby o několik let později nezačal mluvit úplně jinak. V daném rozhovoru mluvil velmi klidně, bez jakýchkoliv projevů jazykové agrese a projevoval velmi liberální a tolerantní názory.

V roce 2017 navíc veřejně prohlásil, že je od roku 2011 HIV pozitivní („Я сам живу с ВИЧ с 2011 года, и я сам прошел через все эти унижения и ад, через которые проходят все обычные люди“).⁹²

V říjnu 2022 však ve svém podcastu „Антонимы“ podpořil zákon, zakazující propagandu LGBT. Konkrétně řekl tato slova:

„Вопрос в том, хотим ли мы, чтобы в России детей в 12 лет по страховке и по их бредовому подростковому желанию делали трансгендерами? Хотим ли мы, чтобы у мальчиков отрезали яйца в 12 лет? Хотим ли мы, чтобы в 12 лет девочкам давали гормональные препараты, которые превратят их в волосатых обезьян через три года, а она потом передумает? Хотим ли мы, чтобы голые, обшитые кожаными ремнями, с фаллоимитаторами мужжики старые ходили по нашим городам? Хотим ли мы, чтобы в школах и в детских садах рассказывали про то, что Иван Царевич вышел замуж за Принца Кролика?“⁹³

Svémi slovy Krasovskij naráží na některé trendy, které probíhají na Západě, avšak jeho výrok se dá považovat za přehnaný („отрезали яйца в 12 лет“; „превратят их в волосатых обезьян“) a homofobní a není podobný těm, které jsme od něj slyšeli ještě před několika lety. Svými slovy se především snaží vyvolat v adresátech strach z toho, že někdo bude „sahat“ na jejich děti. Podobnou rétoriku strachu využívají i někteří čeští politici, avšak na rozdíl od ruského národu, u nás na populistická hesla slyší mnohem menší část populace.

Avšak Anton Krasovskij „proslul“ zejména výrokem o tom, že ukrajinské děti by se měly topit a upalovat. Konkrétně to řekl v rozhovoru s ruským spisovatelem Sergejem Lukjaněnkem 24. října 2022 ve státní televizi RT⁹⁴. Zarážející bylo, že rozhovor byl předtočený a slova Krasovského přesto nebyla vystřižena. Přitom se jedná o přímou výzvu ke genocidě (ruská propaganda přitom hlásá, že Rusko ukrajinská území „osvobozuje“

⁹² Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2017/12/04/krasovsky/> [cit. 2023-03-04]

⁹³ Dostupné z: <https://medialeaks.ru/1810tat-str-sct-krasovskii/> [cit. 2023-03-04]

⁹⁴ Dostupné z: https://pikabu.ru/story/vedushchiy_telekanala_russia_today_predlozhl_topit_v_reke_ili_szhigat_detey_kotorye_schitayut_chno_rossiya_okkupirovala_ukrainu_9579125 [cit. 2023-01-23]

a místní lid „chrání“). Lukjaněnko v rozhovoru Krasovskému řekl, že když byl malý, tak byl na Ukrajině v Karpatech, a tam od místních dětí slyšel, že Ukrajina je okupována „moskaly“⁹⁵ a že pokud by je „moskalové“ neokupovali, na Ukrajině by se žilo jako ve Francii. Na to Krasovskij řekl: *А **пря́м топить таких надо было в Тысине! Пря́м вот там, где плыне кача!**⁹⁶ Вот **пря́м топить этих детей! Топить! Пря́м в Тысине! Это не ваш метод, поэтому вы – интеллигентные люди, писатели-фантасты, а это наш метод. Вот пря́м сказал, что москали оккупировали, и сразу пря́м бросаешь в реку с бурным течением.***

Tím to ovšem neskončilo. Krasovskij pokračoval svými agresivními výroky: *„Там **каждое говно у них называется...там такие домики есть, куча очень-очень плохих, чудовищных, то есть, они засрали Карпаты, они их уничтожили на самом деле, то есть, Карпаты – это отвратительно. А там каждая, значит, изба называется смерекова хата. И вот пря́м в эту смерекову хату пря́м забивать и жечь**“* (po těchto slovech se ještě i směje).

Na to Lukjaněnko řekl, že to je extremismus a že to nepodporuje. Mírná „převýchova“ je prý lepší.

Rozhovor byl plný velmi agresivních výrazů typu „*topit děti*“, „*hodit do řeky*“, „*upalovat*“, o Ukrajincích se vyjadřuje jako o nějakých podlidech, které je třeba zlikvidovat (do určité míry připomíná nacistickou, velmi nenávistnou rétoriku). V daném interview jsme zaznamenali především obsahovou jazykovou prostředky, jedná se hlavně o výzvy k upalování a topení ukrajinských dětí, které jsou z celého interview nejvíc šokující.

Slova Krasovského později odsoudila šéfredaktorka televizní stanice RT, ve které rozhovor vyšel. Na svém účtu na Twitteru napsala, že jeho slova jsou „divoká a nechutná“. Dále dodala, že „*možná Anton vysvětlí, jaká dočasná nepřičetnost to způsobila a jak se mu to dostalo na jazyk. Je těžké uvěřit, že Anton upřímně věří tomu, že by se děti měly topit.*“⁹⁷

V reakci na tento jeho rozhovor s ním televize RT pozastavila spolupráci.⁹⁸

Krasovskij se později za svá slova omluvil, ovšem těžko říct, zda to bylo z jeho vlastní vůle a zda to myslel upřímně. Např. 10. října 2022 (tedy zhruba dva týdny před

⁹⁵ hanlivé označení pro Rusy

⁹⁶ aluze na ukrajinskou národní písničku „*Плыне кача по Тисині*“

⁹⁷ Dostupné z: https://twitter.com/m_simonyan/status/1584300051748118528 [cit. 2023-01-24]

⁹⁸ Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/10/24/18864241.shtml> [cit. 2023-03-05]

rozhovorem s Lukjaněnko) tancoval na balkóně v pyžamu „*Армия России*“ poté, co Ukrajinu zasáhla série výbuchů po ruském ostřelování.⁹⁹

V létě 2022 Krasovskij natočil „dokumentární film“ s názvem „*Русký Cherson. Čekali jsme na to 30 let.*“¹⁰⁰ Ve filmu jsou vidět především rozhovory Krasovského s místními chersonskými kolaboranty. O Ukrajincích se v něm mluví jako o fašistech, kolaboranti mluví o nutnosti pokračovat v „osvobození“ Ukrajiny ruskou armádou. Film byl natočen ve městech Cherson a Nová Kachovka a má zapůsobit dojmem, že obyvatelé těchto měst byli osvobozeni ruskými vojáky. Jedná se o čistě propagandistické dílo bez objektivních faktů (např. o zločinech, páchaných ruskými vojáky).

Nezávislý kanál „*Настоящее время*“ ve svém sestříhaném videu shrnuje různé další výroky Krasovského na adresu Ukrajiny a Ukrajinců.¹⁰¹ Mezi nimi můžeme slyšet např. tento: „*Это – фашистский режим, это – фашистские бандформирования, и это – фашистские вооружённые силы.*“ Nazývání ukrajinské vlády a armády fašisty patří mezi základ ruské propagandy o Ukrajině, podobné výroky můžeme slyšet tak často, že už ani není potřeba brát je nějak vážně. V jiném svém výroku si Krasovskij přeje, aby Ukrajina každý den žila ve strachu, tj. aby se bála Ruska: „*Я хочу, чтобы каждый день Украина жила с ощущением страха и с ощущением неизбежности.*“

Krasovskij velmi často hlásá propagandu Kremlu o „fašistické“ Ukrajině, což je samozřejmě nesmysl, který lze podložit fakty. Na Ukrajině je propagace fašismu a nacismu trestným činem, stejně jako propagace komunismu. Ukrajinský prezident Zelenskyj má židovské kořeny a v ukrajinském parlamentu není žádná strana, který by propagovala fašistickou či nacistickou ideologii. Snad jediné, co by se dalo vytknout Ukrajincům, je to, že nikdy oficiálně neodsoudili zvěrstva banderovců, a Stepan Bandera byl prohlášen za národního hrdinu Ukrajiny, proti čemuž protestovali i Poláci a několikrát to vyvolalo spory mezi Polskem a Ukrajinou, a to i v době po začátku války, kdy se Polsko stalo jedním z nejvěrnějších spojenců Ukrajiny.¹⁰² Tato skutečnost nahrává ruské propagandě.

Svou nenávist vůči Ukrajině a jejím občanům Krasovskij potvrzuje ještě v jednom svém výroku, ve kterém používá vulgarismy a výhrůžky: „*Сука, этой страны не*

⁹⁹ Dostupné z: <https://theins.ru/news/255868> [cit. 2023-01-24]

¹⁰⁰ Dostupné z: <https://rutube.ru/video/4fba796b338cc2de4fc7671f54fb652c/> [cit. 2023-01-24]

¹⁰¹ Dostupné z: <https://www.currenttime.tv/a/32098615.html> [cit. 2023-01-24]

¹⁰² (Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/polsko-bandera-ukrajina-poboureni-nacionalismus-historie-valka-rusko-naciste.A230103_145920_zahranicni_jhr [cit. 2023-03-04]

*должно быть, и мы сделаем всё, чтобы её не было. И я вам, блять, говорил, мы сожжём вашу Конституцию, блять, прямо на Крецатике, и, блять, я сам туда приду*¹⁰³. V daném výroku Anton Vjačeslavovič v podstatě vyjadřuje své přání, aby Ukrajina vůbec neexistovala. Celý jeho monolog je plný výhrůžek a sprostých slov, jako by se ani nejednalo o žurnalistu, který má vysoké postavení v největší ruské státní televizi (RT).

Krátce před vypuknutím války na Ukrajině Krasovskij vyřkl v interview v ruské státní televizi RT další krajně nenávislné výroky na adresu Ukrajiny a Ukrajinců, a konkrétně: *„Мы введём войска в Украину, это наша земля. Хрен вам, а не НАТО. Даже не мечтайте, твари. Мы отнимем у вас вашу Конституцию и сожжём её на Крецатике вместе с вами, на ваших же огнях, как вы и любите.*“¹⁰⁴ Krasovskij se zde zcela jasně dopustil obsahové jazykové agrese, a konkrétně vyhrožováním napadením Ukrajiny, spálením Ústavy a taky Ukrajinců samotných (*сожжём...вместе с вами*). Jazykovou agresí vidíme i v části věty *„это наша земля“*, Ukrajince takový výrok mohl pobouřit a vyprovokovat, jelikož Krasovskij svým výrokiem přivlastňuje Rusku ukrajinské území. Mimo jiné se dopustil i formální jazykové agrese, když použil hrubý výraz *„твари“* k označení Ukrajinců, kteří chtějí vstoupit do NATO. Dále řekl, že v každém ukrajinském městě by měl stát obrovský památník Stalina, protože Stalin podle jeho slov založil Ukrajinu (Ukrajinci mají velmi negativní vztah ke Stalinovi, mimo jiné i kvůli hladomoru 1932-1933, který podle některých historiků zapříčinil záměrně právě Stalin, aby si podmanil ukrajinský národ.

Dne 18. 7. 2022 Krasovskij zveřejnil na svém profilu na sociální síti Vkontakte¹⁰⁵ fragment rozhovoru v televizi Union,¹⁰⁶ kde opět srší nenávisť vůči Ukrajině a Ukrajincům. Mimo jiné říká: *„Закончится это тогда, когда Украина подпишет капитуляцию Я считаю, что это необходимо. Пока мы будем сюсюкать: «Вон там тоже детки». Да, детки. Но не наши. Будете нашими детками — будем вас защищать. И защищать ваших детей. Пока мы защищаем своих детей. И мы своих детей не*

¹⁰³ Dostupné z: <https://1url.cz/nuuww> [cit. 2023-03-22]

¹⁰⁴ Dostupné z: <https://zmina.info/ru/news-ru/rossyjskogo-propagandysta-kotor%D1%8Bj-pryz%D1%8Bval-topyt-ukraynskyh-detej-zaochno-prygovoryly-k-5-godam-zaklyuchenyya/> [cit. 2023-05-01]

¹⁰⁵ Dostupné z: https://vk.com/wall432199374_10338 [cit. 2023-03-05]

¹⁰⁶ televizní kanál pod kontrolou orgánů tzv. Doněcké lidové republiky

*отдадим. Но зато мы будем забирать, забирать, забирать — и эти детки будут нашими, будут под защитой.*¹⁰⁷

Zprvčé, Krasovskij považuje za nezbytné, aby Ukrajina podepsala kapitulaci, nenabízí žádnou jinou variantu ukončení konfliktu, nenavrhuje žádný kompromis, používá tu slova nátlaku.

Zadruhé, Krasovskij v podstatě nejspíš přiznal to, na co poukazují ukrajinští aktivisté od samého začátku války – Rusové deportují děti z okupovaných území do Ruska a snaží se je rusifikovat, čímž se v podstatě dopouštějí válečných zločinů. Ovšem těžko říct, zda měl právě toto na mysli Krasovskij, když říkal: „но зато мы будем забирать, забирать, забирать“.

Dále používal kremelský narativ o nutnosti „osvobodit celou Ukrajinu“. „Нужно делать СМИ для территорий, которые будут освобождены – и Николаев, и Одесса, я считаю, что вообще всю Украину надо уже освободить от всего этого безобразия.“

O tom, kdo je v tomto konfliktu agresorem, není žádných pochyb, avšak ruští propagandisté stále tvrdí, že Ukrajinu osvobozují, a to i přesto, že zabili tisíce nevinných civilistů, srovnali se země i některá velká města jako např. Mariupol nebo Bachmut a v podstatě zničili hospodářství Ukrajiny, což má za následek i pokles zemědělských produktů do zemí, které se bez nich neobejdou a bez nichž jim hrozí hladomor.

Krasovskij pokračoval ve své protiukrajinské rétorice: „Каждый украинец должен понимать, что за каждого убитого русского ему прилетит. И в конечном итоге он сам решит или поверит в то, что он русский. И поймёт, что быть русский гораздо выгоднее, чем украинцем.“

Tady Anton Vjačeslavovič opět zvolil ostrá slova, vyhrožuje odvetou za zabíjení Rusů (tedy okupantů, kteří útočí na Ukrajinu), a taky opět propaguje myšlenku rusifikace Ukrajinců („он сам решит или поверит в то, что он русский“; „быть русским гораздо выгоднее, чем украинцем“). Jeho výrok budí dojem, že navrhuje násilnou „převýchovu“ a rusifikaci Ukrajinců.

¹⁰⁷ Dostupné z: <https://holod.media/2022/10/24/krasovskiy/> [cit. 2023-03-05]

Na začátku videa si však protičečil se svými výroky z předchozích let, kdy v daném rozhovoru řekl, že „я всегда это говорил, что это **наша земля** и вообще **нет никакой Украины**, и пошли они все...“

Tady ruský propagandista přímo popírá právo Ukrajiny na existenci („нет никакой Украины“).

Avšak o několik let dříve, a konkrétně 20. 2. 2017 poskytl Krasovskij rozhovor Olze Žuravlovové z rádia „Echo Moskvy“, ve kterém právo Ukrajiny na existenci nepopíral. V interview rozebírali politickou situaci, Krasovskij vzpomínal na události na Majdaně, které se tam odehrály v roce 2014. V interview působí poměrně objektivním dojmem a vypadá to, že se na situaci dokáže podívat i pohledem Ukrajinců, jako by pro ně měl pochopení („Я сейчас кстати не обвиняю украинцев. Здесь **виноваты мы все, виноваты русские**, люди, которые разжигали всю эту историю.“).

Dokonce přímo přiznává, že Rusko v podstatě využilo chaosu krátce po revoluci, aby zabralo Krym a rozpoutalo – dle jeho vlastních slov – válku na východě Ukrajiny („А есть в этом **вина России**? В этом **огромная вина России**. Россия отказалась признавать то, что произошло в тот момент на Украине. Россия действительно отказалась признать легитимной новую власть, Россия действительно воспользовалась слабостью Украины и украинцев и **отхватила Крым**, и Россия действительно сделала все, чтобы разжечь войну на востоке Украины.“).¹⁰⁸ Tady můžeme jasně vidět, že jeho dřívější názory vůbec nekorespondují s názory, jež propaguje nyní.

Dne 11. 3. 2022 se Krasovskij na svém účtu na Telegramu¹⁰⁹ (kde má více než 170 tisíc sledujících) vulgárně a výhrůžně vyjádřil na adresu pracovníků YouTube poté, co tato společnost začala blokovat některé ruské státní (tj. propagandistické) stránky. Konkrétně napsal: „Пизда вам, твари. И я ещё б арестовал этих блядей, что тут работали в гугле и ютубе.“ Krasovskij zejména v posledním roce (2022) často veřejně užívá vulgarismů, což bylo ještě donedávna v ruském mediálním prostoru až na výjimky (např. Žirinovskij) něco nepředstavitelného. Je velmi pravděpodobné, že to dělá jen pro své zviditelnění se, avšak zarážející je, že mu televize „RT“ tyto vulgarismy toleruje.

¹⁰⁸ Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20180311140937/https://echo.msk.ru/programs/personalno/1930886-echo/> [cit. 2023-03-05]

¹⁰⁹ Dostupné z: <https://t.me/krasovkin/8827> [cit. 2023-03-05]

Dříve, a konkrétně 21. 3. 2021, se Krasovskij velmi ostře vyjádřil na adresu petrohradské opozice (v tu dobu již zastával vysoký post ve státní televizi RT): *„Радуйтесь, что у власти находится Владимир Владимирович Путин, а не такой мудила, как я. Был бы я у власти, я бы вас всех натурально повязал и прям в этой Мойке утопил. А поскольку очень хороший, добрый и интеллигентный мужчина этой страной управляет последние 20 лет, которого вы называете убийцей, с вами ничего не происходит.*¹¹⁰

V první větě můžeme za prostředek jazykové agrese považovat ironii, opozice se má jakoby radovat, že u vlády je Putin, a ne třeba přímo Krasovskij. Ten by, jak dodává, zástupce opozice rovnou utopil v řece (tady zvolil velmi nenávislná slova, či dokonce výhrůžky). Poté zase dodává (možná ironicky, pravděpodobně to však myslí vážně), že v Rusku vládne velmi dobrý a inteligentní muž, a tak opozice může vyjadřovat svůj nesouhlas s ním.

Celkově je rétorika Antona Krasovského pravděpodobně jedna z nejvíce nenávislných mezi vlivnými ruskými propagandisty. Své názory začal stupňovat zejména po roce 2020, tedy poté, co se stal ředitelem státní televize RT. Můžeme jen spekulovat, zda za změnou mnohých jeho názorů a postojů (hlavně na téma Ukrajiny a LGBT) stojí vlastní přesvědčení, nebo spíše sláva a peníze. V roce 2013 byl vyhozen z práce poté, co se v přímém přenosu v televizi Kontr TV přiznal, že je gay, a tak mu nejspíš došlo, že s těmito postoji a přesvědčeními v Rusku moc neuspěje. A zatímco Ramzana Kadyrova nazývá hrdinou Ruska¹¹¹, v Čečensku dochází už dlouhá léta k perzekuci homosexuálů, tedy lidí, jako je např. i Krasovskij¹¹². A sám Kadyrov dlouhodobě dokonce popírá, že by v Čečensku vůbec nějakí gayové byli. Mimochodem, v daném interview¹¹³ Kadyrov použil lexikální prostředky jazykové agrese, když se velmi negativně vyjádřil na adresu homosexuálů: *„Они шайтаны, они продажные, они нелюди. Будь они прокляты за то, что они на нас наговаривают. Они перед всевышним все равно ответят за это“*.

Nezapomněl však ani pohrozit Západu a dopustit se tak projevu obsahové jazykové agrese: *„У нас сильное государство, ядерная держава. Если даже наше государство*

¹¹⁰ Dostupné z: <https://www.fontanka.ru/2021/04/24/69884291/> [cit. 2023-03-05]

¹¹¹ Dostupné z: https://teleprogramma.pro/news/zhdet-tolko-schaste-i-ray-krasovskiy-vyskazalsya-o-buduschem-kadyrova_nid4337573_au73659au_cr73659cr [cit. 2023-03-05]

¹¹² Dostupné z: <https://1url.cz/sr8zp> [cit. 2023-03-05]

¹¹³ Dostupné z: <https://www.interfax.ru/russia/570703> [cit. 2023-03-05]

полностью разрушить, автоматически наши ядерные ракеты полетят. И весь мир мы перевернем, раком поставим.“

Výroky Kadyrova na adresu homosexuálů bychom mohli označit za nenávistné, přičemž na základě definice hate speech můžeme za nenávistné označit i výroky Krasovského o tom, že ukrajinské děti by se měly topit a upalovat.

Nenávistný byl např. i výrok Krasovského ze dne 22. 8. 2022 o tom, že Ukrajinci by neměli existovat a že ukrajinština by měla být zakázána. Konkrétně napsal na svém telegramovém kanále: „*Вообще никаких — подчеркиваю — никаких украинцев быть не должно. Украинский язык должен быть запрещён.*“¹¹⁴

Na závěr ještě můžeme srovnat Krasovského velmi liberální, tolerantní postoje v interview z roku 2013¹¹⁵, ve kterém vyzýval homosexuály, aby bojovali za svá práva s jeho výhrůžným monologem z roku 2022¹¹⁶, který byl plný nadávek a ve kterém působí jako smyslů zbavený, abychom viděli ten kontrast v jeho názorech. Zatímco dřív (zhruba do roku 2019) mluvil klidně, vyrovnaně a slušně, v posledních zhruba 2-3 letech často používá velmi hrubé výrazy, urážky, ponižování, vyhrožování, nálepkování, křivá obvinění, invektiva či nadávky.

8.2 Olga Skabejevová

Olga Skabejevová je ruská televizní moderátorka, je považována za jednu z hlavních postav ruské propagandy a spolu se svým manželem Jevgenijem Popovem vede propagandistickou talk show „60 minut“ na kanálu „Rossija-1“.¹¹⁷ Ačkoliv se pořad jmenuje „60 minut“, každý díl trvá zhruba 2 hodiny (nebo i lehce přes 2 hodiny).

Za svou věrnost Kremlu je štědře odměňována – vydělává přes 12 milionů rublů ročně (to pouze oficiálně), stejně jako její manžel.¹¹⁸

Každý díl má svůj název, který odkazuje k hlavnímu tématu každého konkrétního dílu. V každém z nich je rozebíráno více témat, avšak drtivá většina je věnována politice, z nichž

¹¹⁴ Dostupné z: <https://t.me/krasovkin/9889> [cit. 2023-04-25]

¹¹⁵ Dostupné z: https://www.bbc.com/russian/multimedia/2013/05/130517_v_krasovky_homophobia [cit. 2023-05-01]

¹¹⁶ Dostupné z: <https://1url.cz/nuuww> [cit. 1. 5. 2023-05-01]

¹¹⁷ Dostupné z: <https://1url.cz/Auuw5> [cit. 2023-06-27]

¹¹⁸ Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2020/09/24/dohody/> [cit. 2023-03-16]

naprostá většina je v poslední době věnována válce na Ukrajině. Níže uvádíme některé z názvů tohoto pořadu, abychom ukázali, že dokonce i v samotných názvech se vyskytují lexikální prostředky jazykové agrese, jakož i kremelský novojaz.

- *Британские наёмники разделили участь боевиков ВСУ*
- *Очередное преступление ВСУ*
- *Соледар полностью освобождён российскими войсками*
- *Клещевка освобождена от украинских боевиков*
- *На Западе перестали делать вид, что не участвуют в конфликте на Украине*
- *Киевский режим требует от Запада поставок новых видов вооружения*
- *У коллективного Запада ожидаемо снова истерика*
- *Очередное кровавое преступление ВСУ*
- *Киевский режим решил продолжать оборону Артёмовска*
- *Украинские боевики сознательно стреляли по детям*

V podstatě každý z uvedených názvů obsahuje rysy jazykové agrese. V jednom z nich můžeme vidět obvinění Velké Británie, že na Ukrajinu posílá žoldáky (podle vyjádření britského ministerstva zahraničí se jednalo o humanitární pracovníky¹¹⁹), jiný název nás zase má informovat, že ukrajinská armáda páchá zločiny, či dokonce střílí po dětech. Pokud je řeč o ukrajinské vládě, zpravidla je užíváno slovního spojení „киевский режим“, zabránění ukrajinského města ruskou armádou je vždy popisováno eufemismem „освобождение“ a ztráty ukrajinské armády jsou často „коллосальные“ nebo dokonce „немыслимые“ (ovšem o ztrátách ruské armády jsme v žádném dílu tohoto pořadu nenašli ani jednu zmínku). Město Bachmut je označováno výhradně sovětským názvem „Артёмовск“, což považujeme za specifický prostředek jazykové agrese, jelikož v Ukrajincích tento název může vzbouzet ponížení, zlost a hněv (pro připomenutí, na Ukrajině došlo po revoluci v r. 2014 k přejmenování mnoha měst, ulic či městských čtvrtí, u kterých byl název odvozen od jména některého carského nebo sovětského politického nebo vojenského činitele. Z velkých měst byl přejmenován např. Dněpropetrovsk na Dnipro).

¹¹⁹ Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ukrajina-humanitarni-pracovnici-dobrovolnici-smrt_2301242255_fos [cit. 2023-03-12]

Obecně vzato, názvy jednotlivých dílů v naprosté většině buď ponižují Ukrajinu a Západ, nebo je z něčeho křivě obviňují. Naopak ani jeden z názvů pořadu nám nenapovídá, že by hlavním tématem alespoň jednoho dílu byly politické nebo jakékoliv jiné problémy Ruska, např. korupce nebo volební podvody. Jako by Rusko žádné vnitřní problémy ani nemělo.

Kvůli hlubokému hlasu Skabejevové se jí někdy říká „*Железная кукла путинского ТВ*“¹²⁰, což by se dalo přeložit jako „Putinova železná panenka“ nebo „železná panna putinovské televize“, v českých médiích se někdy objevuje pojmenování „Putinova fúrie“: „**Putinova železná panenka** straší 3. světovou: Tučné rodinné konto i výsměch Západu spolu s manželem“¹²¹; „*Demilitarizujeme NATO, burcuje Putinova fúrie. Poslanec chce unášet ministry.*“¹²²

Ve svých vystoupeních působí Skabejeva velmi sebevědomě, svoji pozornost poutá např. zdůrazňováním některých slov, před nimiž dělá krátkou pauzu – „*сдаться в плен или быть денацифицированными*“¹²³ – krátká pauza před slovem *денацифицированными*, nebo tady, kde říká „*Украинские боевики понесли колоссальные, совершенно немыслимые потери.*“¹²⁴ Můžeme si všimnout, jak Skabejevová zdůrazňuje slovo „*немыслимые*“. A poté uvádí i konkrétní číslo ztrát ukrajinské armády (údaje má od „bývalého velvyslance Luhanské lidové republiky“), kde si můžeme všimnout, jak zdůrazňuje právě ten počet zabitých ukrajinských vojáků: „*Киевский режим потерял в битве за Соледар около двадцати пяти тысяч человек.*“¹²⁵. To dělá vždy, když chce vyzdvihnout úspěchy ruské armády, neúspěchy té ukrajinské nebo když přináší zprávy o „utrpení“ Evropanů. Na začátku věty si ještě můžeme všimnout slovního spojení „*киевский режим*“, což je u ní označení ukrajinské vlády.

Skabejevová se taky často se dopouští naprosto zjevných novinářských faulů, jako např. tohoto, v naprosto lživé reportáži o tom, že britská královna krmila zotročené africké děti, jako by se jednalo o zvířata. Olga Skabejevová se tvářila při sdělování informace naprosto vážně, ovšem ve skutečnosti se jednalo o záběry z filmu, který byl natočen v roce 1899, tedy 27 let před narozením královny. Její doslovný komentář, zatímco promítala záběr

¹²⁰ Dostupné z: <https://lenizdat.ru/articles/1109679/> [cit. 2023-03-09]

¹²¹ Dostupné z: <https://1url.cz/xuuwP> [cit. 2023-04-25]

¹²² Dostupné z: <https://1url.cz/iuuwc> [cit. 2023-04-25]

¹²³ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2545011>, čas 1:14 [cit. 2023-03-12]

¹²⁴ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2545011> - čas 1:33, [cit. 2023-03-12]

¹²⁵ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2545011> - čas 1:50 [cit. 2023-03-12]

z filmu: „Вообще, складывается ощущение, что королеву Елизавету чтят **исключительно** в Европе, Австралии и США. А вот панафриканское движение опубликовало заявление, в котором говорится, что Африка **не станет скорбит** по королеве из-за ее неспособности признать зверства, которые обрушились на коренные общины по всей Африке из-за **колониализма**. Африканцы заявляют, что **не станут оплакивать смерть Елизаветы**, потому что для них это напоминание **об угнетении и о рабстве**. Для понимания, что **из себя представляла Елизавета**. На кадрах королева в молодости – вот так она **кормила детей** из числа **порабощённых народов Африки**. **Посмотрите на эту доброту** – словно бы **животное в зоопарке**. Но данное видео олицетворяет собой отношения Запада и англосакса в частности ко всем в этом мире, кроме, разумеется, самим же себя.“¹²⁶

Zprvė je nemorální mluvit o královně (nebo i o komkoliv jiném) takovým opovrhujícím způsobem v den jejího pohřbu. Od někoĥo, kdo se považuje za novináře či televizního moderátora, je to značně neprofesionální. Svědčí to o velké míře nenávisti Skabejevové vůči Velké Británii (anebo má takovou nenávistnou rétoriku přímo nařizenou). Zadruhé, Skabejevová tvrdí, že Afričané nebudou smutnit kvůli smrti královnyn, aniž by uvedla, jací konkrétně Afričané. V daném případě se jedná o šíření dezinformací (v Africe žije přes 1,3 mld. obyvatel, nemůžė přece mluvit za všechny Afričany). Dezinformací je zároveň informace o krmení afrických dětí královnou.

V jejím vystoupení jsme zaznamenali mnoho lexikálních prostředků jazykové agrese, mezi nimi hlavně křivé obviňování (*зверства; угнетении; рабстве; что из себя представляла Елизавета* – v posledním případě zcela zřejmé opovrhování královnou). Propagandistka se v podstatě pokouší udělat ze Západu otrokáře, kteří se nadřazují nad ostatní národy. Přitom jsou to právě země Západu, které v současné době přijímají nejvíc uprchlíků, bez rozdílu rasy nebo náboženství, a jsou to země Západu, kde je rasismus trestným činem a ve společnosti se jedná o poměrně aktuální téma, přičemž většina lidí na Západě rasismus odsuzuje. Skabejevová však jako by soucítila s Afričany, kteří jsou utiskováni Západem. Můžeme si všimnout i ironie jako prostředku jazykové agrese, která je typická pro Skabejevovou („*Посмотрите на эту доброту – словно бы животное в зоопарке*“).

¹²⁶ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2477520> [cit. 2023-05-01]

Dále můžeme vidět, jak Skabejevová občas dělá pauzu a následně zdůrazňuje určité informace, např. ve větě „*На кадрах – королева в молодости, вот так она кормила детей...*“ Moderátorka v podstatě každé slovo v dané větě zdůrazňuje a následně dělá krátkou pauzu, zřejmě z důvodu, aby upoutala pozornost diváků a informaci podala jako něco překvapivého, šokujícího (a jistě by to bylo šokující, kdyby to byla pravda). Můžeme si všimnout především zdůraznění slova „*кормила.*“

Opět se nám potvrdilo, že jazyková agrese je v ruském politickém a mediálním prostředí úzce spojena s propagandou a šířením dezinformací. Olga Skabejevová přímo obvinila královnu Alžbětu z toho, že ponižujícím způsobem krmila africké děti, což se ukázalo jako zjevná lež.

V březnu 2023 Skabejevová ve svém pořadu prohlásila, že některé restaurace ve Velké Británii budou kvůli nedostatku jídla v zemi nabízet jako pokrm veverky:

*„Некогда Великая Британия, там сегодня стало известно, что в некоторых ресторанах будут подавать белок. Ввиду того, что животных много в парках, почему бы их не есть, имея в виду нехватку питания. Но от решения помочь Зеленскому, поставлять оружие, они не отказываются. То есть, будут жрать белок, но гаубицы поставят.*¹²⁷

Skabejevová se v daném výroku dopouští formální jazykové agrese prostřednictvím ponižování a zesměšňování, když na začátku říká „*Некогда Великая Британия*“, a taky zkresluje skutečnost, když mluví o nedostatku jídla. Snaží se vylíčit situaci jako zoufalou, kdy sami Britové nemají co jíst, ale vláda i přesto posílá zbraně na Ukrajinu. V obchodech ve Velké Británii byl v březnu 2023 dočasně nedostatek ovoce a zeleniny, jelikož země je závislá na dovozu, avšak nejednalo se o nedostatek jídla celkově. O problémech s ovocem a zeleninou informovala i česká média.¹²⁸

Návrh na podávání veverek v restauracích se ve Velké Británii opravdu objevil, ale spíše kvůli jejich přemnožení než kvůli tomu, že by Britové trpěli hladem.¹²⁹ Ovšem jak vidno, ruská propaganda dokáže zneužít jakékoliv skutečnosti k přetvoření reality k obrazu svému.

¹²⁷ Dostupné z: <https://1url.cz/Kuuq0> [cit. 2023-03-11]

¹²⁸ Dostupné z: <https://1url.cz/ZuuqX> [cit. 2023-03-18]

¹²⁹ Dostupné z: <https://1url.cz/SuuqO> [cit. 2023-03-18]

Zrovna u Skabejevové si můžeme často všimnout, že slovně útočí především na Ukrajinu, Ameriku a Velkou Británii.

Dne 13. 1. 2023 Skabejevová přispěchala ve svém pořadu „60 minut“ s novinou, že na východě Ukrajiny byli zabiti 2 britští žoldáci. Byla to první zpráva, kterou oznámila ve svém dvouhodinovém pořadu, proto se můžeme domnívat, že právě tuto zprávu Olga Vladimírovna považovala za obzvlášť důležitou. Konkrétně řekla tato slova: *„В боях за Соледар были убиты 2 британских наёмника. Сообщается, что при зачистке города нашими войсками было найдено тело одного из них. При нём обнаружены документы на обоих британцев. Судя по документам, один из наёмников был оформлен в качестве волонтера благотворительной организации. В общем, какие времена, такая, видимо, и благотворительность.“*

Skabejevová o těchto dvou Britech mluví jako o žoldácích, ačkoliv pro to nemá přímé důkazy. Podle nás to však zapadá do ruské propagandy, která už delší dobu hlásá, že na Ukrajině bojují žoldáci z jiných států, na některých úsecích fronty prý tvoří dokonce většinu bojovníků. A Skabejevová konečně přišla alespoň s nějakým „důkazem“. Mnohá západní média však informovala, že tyto dva Britové působili na Ukrajině jako humanitární pracovníci, informuje o tom např. uznávaná agentura Reuters.¹³⁰ Z ruskojazyčných zdrojů o smrti dvou britských dobrovolníků informovala např. ruská verze stanice BBC¹³¹ nebo Настоящее время¹³². Skabejevová sice připouští, že u nich byly nalezeny doklady, kde bylo uvedeno, že sloužili jako dobrovolníci, avšak vzápětí sarkasticky dodává, že taková dobročinnost odpovídá dnešní době (*„какие времена, такая, видимо, и благотворительность“*).

V břenu 2023 měla ve svém propagandistickém pořadu přišla s informacemi, které opět obletěly internet:

В Украине сегодня приступили к генетическим экспериментам по конструированию нации. Чтобы бандеровцы не заканчивались вообще никогда. В Киеве начали криоконсервировать сперму солдат ВСУ, то есть замораживать мужское семя и сохранять, чтобы их жёны могли рожать детей в случае смерти

¹³⁰ Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/uk/two-britons-killed-while-trying-evacuate-ukraine-statement-2023-01-24/> [cit. 2023-03-16]

¹³¹ Dostupné z: <https://www.bbc.com/russian/news-64394920> [cit. 2023-03-16]

¹³² Dostupné z: <https://www.currenttime.tv/a/v-ukraine-pogibli-propavshie-bez-vesti-dvoe-britanskih-volonterov-/32237980.html> [cit. 2023-03-16]

*бойца. Всё максимально серьезно. Мол, на фронте сейчас лучший генофонд страны, и чтобы оставить после себя потомство, любой военный ВСУ может прийти, сдать образец, его законсервировать, совершенно бесплатно и потом группа учёных проведёт отбор лучших из лучших. Но видимо, дальше с помощью искусственного оплодотворения будет выведена целая армия отборных укров с повышенным уровнем русофобии.*¹³³

Skabejevová se sice nedopustila přímých lží, o možnosti ukrajinských vojáků zamrazit své sperma informovala i mnohá česká média, např. novinky.cz.¹³⁴ My však chceme poukázat na způsob, jakým o této možnosti Skabejevová mluvila. Když si přečteme článek na novinkách a srovnáme jej s projevem Skabejevové, vidíme zcela jasný rozdíl. Olga Vladimírovna mluví o zamrazení spermatu jako o „genetickém experimentu“ (pro připomenutí, krátce po začátku invaze ruská propaganda hlásala, že na Ukrajině jsou tajné americké laboratoře, proto slovo „experiment“ zapadá do ruské propagandy). Ukrajinské vojáky nazývá „бандеровцями“, čímž se záměrně dopouští urážení, křivého obviňování a šíření dezinformací. Celkově věta „*Чтобы бандеровцы не заканчивались вообще никогда*“ působí nestandardně, jako by byla řeč o nějakém zboží. Slovní spojení „*армия отборных укров*“ taktéž působí urážlivě a hanlivě, a poslední část poslední věty „*с повышенным уровнем русофобии*“ osočuje Ukrajince z rusofobie, čímž u ruského diváka vyvolává protiukrajinské postoje (Ukrajinci jsou rusofobové, tím pádem jsou to naši nepřátelé), ruská propaganda přitom zároveň často zdůrazňuje, že Ukrajinci a Rusové jsou bratrské národy. Ovšem taky je možné si všimnout, že Rusové se nad Ukrajinci často povyšují, a vlastně nejen nad nimi, ale i nad mnohými jinými národy. Často se vysmívají všem, kteří s Ruskem nesouhlasí, popř. je ponižují nebo jim vyhrožují. V roce 2022 ruští propagandisté vyhrožovali dokonce i Kazachstánu, se kterým jsou oficiálně spojenci.¹³⁵ Tady toto povyšování se nad ostatními národy zároveň souvisí s tezí, že Rusko nese rysy fašistického státu.

Ve vysílání 13. 4. 2023 si Skabejevová povzdechla nad tím, že v Kyjevě už v podstatě nebývají problémy s elektřinou, když řekla: „*Не хочу никому портить настроение, но все знают прекрасно, что в украинской столице уже практически не бывает перебоев ни со светом, ни с электричеством, украинцы не сидят без*

¹³³ Dostupné z: <https://1url.cz/Nuuqy> [cit. 2023-03-15]

¹³⁴ Dostupné z: <https://1url.cz/yuuEM> [cit. 2023-03-15]

¹³⁵ Dostupné z: <https://regnum.ru/news/3680595.html> [cit. 2023-03-15]

*света в последнее время...*¹³⁶ Její výrok jednoznačně působí dojmem, že se jedná o negativní skutečnost, nepřímo řekla, že Ukrajincům přeje, aby seděli doma bez elektřiny (ruští představitelé a propagandisté přitom často zdůrazňují, že Ukrajinci a Rusové jsou bratrské národy a že Rusové pouze „chrání“ lidi na Ukrajině). O této debatě informoval mimo jiné i český server aktuálně.cz.¹³⁷

V jiném díle pořadu „60 minut“, který zrovna vedl manžel Skabejevové Jevgenij Popov, zazněla i výhrůžka zabitím, která byla adresována německému novináři od ruského poslance za LDPR Alexeje Žuravljova, který řekl: *„Я хочу этому нацику, а мне наплевать, сказать: сука, мы все придем и всех вас убьем.“*¹³⁸

V tomto případě se jedná o velmi hrubou formu obsahové jazykové agrese, a sice vyhrožování zabitím. Zároveň se ve výroku vyskytuje formální jazyková agrese, a sice urážka německého žurnalisty, který byl nazván „náckem.“

Na závěr můžeme říct, že Olga Skabejevová dokáže efektivně a jasně sdělovat divákům složité politické otázky a myšlenky. Jako profesionální novinářka má schopnost výstižným způsobem uvádět zprávy a informovat o aktuálních událostech a její jazyk se vyznačuje širokou slovní zásobou. Někdy se však v rámci ruské propagandy dopouští novinářských faulů, jako např. uvádění nepřesných informací, dezinformací či zveličování problémů (zejména těch na Západě, viz zveličování problému zásobování potravin ve Velké Británii). Často používá hyperbolu („колоссальные“ či „немыслимые“ *потери*), ironii či sarkasmus („*Посмотрите на эту доброту – словно бы животное в зоопарке*“), její výroky jsou v některých případech taky urážlivé či xenofobní vůči některým skupinám, nevybíravým způsobem se vyjadřuje např. na téma LGBTQ+ (ještě před invazí, konkrétně v roce 2021 tvrdila, že v ukrajinské armádě jsou celé oddíly gayů – „*Страшное дело. В ВСУ есть целые подразделения гомосексуалистов. Это безумие.*“¹³⁹

¹³⁶ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2578643> [cit. 2023-03-16], čas 58:32

¹³⁷ Dostupné z: <https://1url.cz/VuuE9> [cit. 2023-03-16]

¹³⁸ Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=zSD6QJBob9g&ab_channel=lange97 [cit. 2023-06-27]

¹³⁹ Dostupné z: https://24tv.ua/ru/skabeeva-snova-otlichilas-zajavleniem-o-batalony-geev-donbasse_n1662769 [cit. 2023-04-24]

8.3 Vladimír Solovjov

Vladimír Solovjov je známý ruský novinář, televizní moderátor, a především jeden z hlavních ruských propagandistů. Solovjov je vedoucí pořadu (politické talk show) „Večer s Vladimírem Solovjovem“, který je vysílán v ruské státní televizi „Rossija-1“. Především prostřednictvím tohoto svého pořadu šíří kremelskou propagandu, za což na něj Západ uvalil sankce.¹⁴⁰ Jelikož politické debaty jsou už poněkud mimo téma publicistiky, tak se Solovjovovi nebudeme věnovat příliš podrobně, avšak stojí za to jej alespoň zmínit a provést stručnou analýzu jeho vystupování a jeho řeči, jelikož se jedná o jednoho z nejvlivnějších prokremelských propagandistů, který má dostatečně velký vliv na ruské publikum.

Solovjov je považován za hlásnou troubu Kremlu, a taky je za to štědře odměňován. Oficiálně vydělává přes 52 milionů rublů ročně¹⁴¹ (neoficiální číslo může být, jak to v Rusku bývá, mnohem vyšší).

Ostrou rétoriku proti Ukrajině a Západu začal vést zejména po roce 2014, kdy Rusko anektovalo Krym a rozpoutalo válku na východě Ukrajiny. Ještě víc ve svých vyjádřeních přitvrdil po 24. únoru 2022, kdy Rusko rozpoutalo plnohodnotnou válku proti Ukrajině. V práci se zaměříme zejména na jeho vyjádření po zahájení války, jelikož je to jeden z hlavních kremelských propagandistů a významně se podílí na radikalizaci a militarizaci ruské společnosti. Mnohé státy Západu na něj uvalily sankce, a to za jeho podporu války proti Ukrajině. Ve svém pořadu „Večer s Vladimírem Solovjovem“ často šířil dezinformace jako argumenty k napadení Ukrajiny.

Ovšem co se týče Ukrajiny a zejména Krymu, ještě v roce 2013 mluvil trochu jinak. Server sobesednik.ru¹⁴² připomíná jeho výrok: – *Да не дай бог, чтобы Крым вернулся в состав России. Нет никакого юридического основания. А зачем вам Крым?.. Хрущев же отдал (Крым) абсолютно легитимно. Если мы вдруг говорим (о возврате Крыма) – значит, война. Вы хотите воевать с Украиной? Сколько украинских и русских жизней вы готовы положить на то, чтобы захватить Крым, который давно уже стал татарской территорией?.. Крымчане против.*

¹⁴⁰ Dostupné z: <https://lurl.cz/7r8zl> [cit. 2023-03-11]

¹⁴¹ Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2020/09/24/dohody/> [cit. 2023-03-16]

¹⁴² Dostupné z: <https://sobesednik.ru/kultura-i-tv/20180424-dva-procenta-pravdy> [cit. 2023-03-11]

Z jeho slov zcela jasně vyplývá, že zabrání Krymu Ruskem by znamenalo válku s Ukrajinou, což si Solovjov v žádném případě nepřaje. Zdá se, že plně chápal, jaké následky by to znamenalo.

Stejný zdroj odkazuje na jeho ještě zajímavější výrok z roku 2008, kdy Solovjov prohlásil, že ten, kdo se pokusí začít válku s Ukrajinou, je zločinec, přičemž ukrajinský národ on sám považuje za bratrský: – *Человек, который попытается начать войну России и Украины, является преступником, притом я не могу себе представить, какого размера. В Украине живут братские нам по духу, по крови, по общей истории люди... Не надо кричать «Севастополь наш!» Не надо кричать «Крым наш!».*

Ovšem od roku 2014 Solovjov hrdě hlásá, že Krym je ruský, a po vypuknutí rusko-ukrajinské války stojí i nadále na straně ruského režimu, který tuto válku rozpoutal.

Pro srovnání s jeho dřívějšími výroky uvádíme i jeho výrok z roku 2014, který se od těch z předchozích let značně liší:

– *Этот день мы приближали как могли. Крым и Севастополь снова в составе России. Историческая справедливость восторжествовала!*¹⁴³

Najednou se prokremelský propagandista raduje ze skutečnosti, že Krym je opět součástí Ruska, ačkoliv ještě rok předtím řekl, že zabrání Krymu by znamenalo válku, což by byl podle jeho dřívějších názorů zločin. Tady můžeme na praktickém příkladu vidět, jak si kremelská propaganda protiřečí.

Týdeník „Novaja gazeta“ popsal hlavní Solovjovovy metody jako „používání jazyku nenávisi, hysteriky, křiku nebo ponižování.“¹⁴⁴

Solovjov ve svém pořadech rozebírá řadu témat, mimo jiné i dezinformačních, jako například o amerických biologických laboratořích na Ukrajině nebo o plánech Ukrajiny, týkající se rozsáhlého útoku na Donbas.¹⁴⁵

Dne 29. 12. 2022 Solovjov ve svém pořadu prohlásil, že život se přeceňuje: *„Ну вообще жизнь сильно переоценена. Зачем бояться того, что неизбежно. Мы же в Рай попадём. То есть, смерть – это окончание одного земного пути и начало*

¹⁴³ Dostupné z: <https://sobesednik.ru/kultura-i-tv/20180424-dva-procenta-pravdy> [cit. 2023-03-11]

¹⁴⁴ Dostupné z: <https://1url.cz/6r8zF> [cit. 2022-01-26]

¹⁴⁵ Dostupné z: <https://1url.cz/BuuBh> [cit. 2023-06-27]

второго. Но бояться этого ? И чтобы это влияло на принимаемое тобой решение
?«¹⁴⁶

V tomto případě se ani tak nejedná o příklad přímé jazykové agrese, jako spíš o demonstraci toho, jak je v Rusku vnímán lidský život. Jak je známo, v Rusku na životě jedince nikdy moc nezáleželo („*нас много*“), a jak je vidět, dodnes se to nijak zvlášť nezměnilo. Hodnota lidského života je v Rusku mnohem nižší než na Západě, kde je smrt jedince považována za tragédii.

Dne 1. 4. 2023 v pořadu Večer s Vladimírem Solovjovem opět zaznělo několik radikálních názorů, níže přinášíme přepis dvou z nich:

„Мы не создали интернациональных легионов и бригад, которые воюют с нацистской чумой. Я не понимаю, почему. Я считаю, что нам надо создать, например, армию на Киев, нам надо создавать армию на Ивано-Франковск. То есть, прям в прямую говорить: наша задача – освобождение исторических русских земель от нацизма.“¹⁴⁷

V daném výroku Solovjova si můžeme všimnout hanlivého a velmi urážlivého slovního spojení „*нацистской чумой*“, čímž měl na mysli Ukrajince, nebo dle názoru ruských propagandistů „*banderovce*“, kterých je podle nich plná Ukrajina. Dále se v jeho projevu vyskytuje kremelský narativ o „historickém území Ruska“, když mluví o Kyjevu a Ivano-Frankovsku (již mnohokrát se ukázalo, že ruští propagandisté nemají zrovna ideální znalosti historie a ruský výklad dějin bývá značně zkreslen). Poté opět slyšíme, že úkolem Ruska je „osvobození historických ruských zemí od nacismu“, což se dá přeložit jako napadení a následná okupace cizího území, kde však Rusy bude vítat jen málokdo (jak se ukázalo po začátku invaze, dokonce ani na východě Ukrajiny Rusy skoro nikdo nevítal). Rusko má dlouhodobý historický problém týkající se jeho hranic. Rusové často nedokáží přesně odpovědět na otázku, kde končí hranice Ruska.

Jeden z hostů Solovjovova pořadu – Dmitrij Kulikov – dokonce pohrozil jaderným konfliktem, což můžeme považovat za projev obsahové jazykové agrese:

¹⁴⁶ Dostupné z: <https://1url.cz/CuuB9> [cit. 2023-03-18]

¹⁴⁷ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2572202> [cit. 2023-03-16], čas 01:06:55

*У нас сейчас всё-равно никаких вариантов нет. У нас только вперёд, только вперёд. У нас нет никаких вариантов. Дойдём до ядерного конфликта, там будет видно.*¹⁴⁸

V dalším díle pořadu nazval Solovjov německého kancléře Olafa Scholze velmi urážlivě „*нацистской недобитой сволочью*.“¹⁴⁹ Urážky západních představitelů jsou u Solovjova velmi častým projevem formální jazykové agrese.

V daném díle Solovjovova pořadu můžeme zaznamenat hrubou jazykovou agresi od samého začátku. Hned v úvodu Solovjov začíná ponižovat německého kancléře Olafa Scholze a vysmívat se mu. Nejdříve Solovjov mluví německo-rusky, nebo řekněme „pseudoněmecky“, čímž se nejspíš pokouší Scholze parodovat či zesměšňovat. Když pak mluví o Scholzovi, používá termín „*фюрер*“. V návaznosti na to se nás Solovjov snaží přesvědčit, že Scholz je nacista a Hitler je jeho idol: „*Я сразу вспомнил эту фотографию. Вот же как всё было. Вот куда полез Шольц. Чтобы подобиться своему кумиру, с усиками....Вот просто хочет быть как его кумир.*“

Přepis jeho úvodního monologu, kde paroduje, zesměšňuje a ponižuje Scholze „pseudoněmčinou“, může vypadat zhruba takto: „*Йа! Дас ист кайне миленький, совсем маленький фюрер! Ну совсем грохнулся головой человек, ну просто вот. Ну, вот что у него случилось. Ну нельзя же настолько быть*“.

Tady můžeme vidět, kam až se propadla úroveň ruské žurnalistiky.

Urážky západních politických představitelů můžeme u Solovjova vidět poměrně často, nejspíš to je i jeden z aspektů, které zvyšují sledovanost jeho pořadu, lidem se takový styl zkrátka líbí. V lednu např. obvinil Německo z přímé účasti ve vojenském konfliktu poté, co Berlín oznámil předání svých tanků Ukrajině („*по-моему, пора послать чёткий решительный сигнал, что мы считаем Германию стороной конфликта и появление немецких танков однозначно приведёт к тому, что будем считать территорию Германии военной базой и прочее объекты законными целями...и Писториус войдёт в историю как один из кретинов, которые привели к тому, что территория Германия оказалась в зоне прямого поражения. И Шольц! И Бербок!...Восемь лет вы, сволочи, подпитывали нацистский украинский режим! Восемь лет вы убивали жителей Донбасса! Восемь лет вы лгали устами вашей*

¹⁴⁸ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2572202> [cit. 2023-03-17], čas 16:10

¹⁴⁹ Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2466710> [cit. 2023-04-07]

„*nutti*“ *Меркель! Восемь лет вы лгали!...Европейские фарисеи, подонки нацистские!*“).¹⁵⁰ Solovjov tvrdí, že Německo je třeba považovat za vojenskou základnu a tím pádem vojenským cílem, čímž se dopouští vyhrožování suverénnímu státu. Ke konci svého monologu začal obviňovat Západ, že 8 let mlčel a lhal ohledně situace na Donbase, přičemž zvyšuje tón hlasu, aby zdůraznil význam svého výroku. Jak už bylo v práci řečeno, je to jeden z narativů ruské propagandy a zároveň jeden z argumentů, proč Rusové začali „speciální vojenskou operaci.“ Solovjov zároveň použil invektivum „*кретин*“ ve spojitosti s německým ministrem obrany Borisem Pistoriusem, čímž pokračuje v hrubém urážení německých politiků.

Celkově můžeme na základě naší analýzy říct, že jazyk Solovjova je značně emotivní a kontroverzní, často používá provokativní výroky, aby vyjádřil své názory na širokou škálu politických a společenských otázek. Je známý svými kontroverzními debatami, styl jeho vystupování bývá vyhrocený, ale zároveň přímý, jelikož říká narovinu to, co si myslí. Často používá rétorické techniky, jako je opakování a hyperbola, aby vyjádřil svá stanoviska. Zejména v poslední době se dopouští formální jazykové agrese jako je urážení, zesměšňování či ponižování, ale taky obsahové jazykové agrese, do které patří např. výhrůžky. Přestože Solovjovův jazyk je značně polarizující, má v Rusku velkou podporu a jeho názory se mohou podílet na formování veřejného mínění. V ruských médiích a politice je vnímán jako silný hlas a jeho jazyk hraje významnou roli v tom, že dokáže navázat kontakt s publikem.

V poslední době je především jeho pořad „Večer s Vladimírem Solovjovem“ známý pro své často vyhrocené a kontroverzní debaty o široké škále politických a společenských témat, včetně ruské domácí politiky, zahraničních záležitostí a mezinárodních vztahů. Pořad je však některými kritizován za svůj prokremelský postoj a za to, že dává prostor kontroverzním osobnostem.

Zrovna u Solovjova si můžeme všimnout i důležité role mimiky, zejména pokud chce někoho napodobit nebo zesměšnit, jedná se o moderátora, který ve svých pořadech otevřeně projevuje své emoce. Mimika je důležitým prostředkem k upoutání pozornosti příjemce, a jak uvádí Křivohlavý (Křivohlavý, 1988: 34), „tvář je vedle slova druhým nejdůležitějším sdělovacím prostředkem v mezilidském styku.“

¹⁵⁰ Dostupné z: <https://1url.cz/irxGL> [cit. 2023-04-23]

Jsme si vědomi toho, že v ruském veřejném a mediálním prostoru je takových kontroverzních moderátorů víc, mohli bychom zmínit např. Jevgenije Popova, Dmitrije Kiseljova či Margaritu Simonjanovou, avšak na takovou obsáhlou analýzu bychom potřebovali víc prostoru. Nicméně, nemohli jsme v naší práci nezmínit alespoň některé propagandisty, jelikož jsou to právě oni, kdo formuje postoje a názory společnosti, tlumočí názory Kremlu a zároveň aktivně používají kremelský novojaz, čímž napomáhají přijímání tohoto novojazu ruskou společností. Navíc v některých případech mají lidé tendenci věřit daným moderátorům víc než přímo politikům, jelikož je mají za authority, které už dlouhé roky znají z televize.

ZÁVĚR

Diplomová práce je věnována prostředkům jazykové agrese v současné ruské publicistice. Vzhledem ke změně geopolitické situace, která v průběhu psaní práce nastala, jsme se rozhodli zaměřit se i na jazyk Kremlu, jelikož se jedná o velmi aktuální a zajímavé téma. V souvislosti s tím jsme se dotknuli i tématu manipulace a propagandy a zaměřili se na analýzu jazyka vybraných ruských propagandistů, kteří se ve svých vystoupeních často dopouštějí jazykové agrese.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, zda se v současné ruské publicistice nějakými způsoby projevuje jazyková agrese a jaké prostředky jazykové agrese se v různých publicistických žánrech vyskytují nejčastěji. Dalším cílem, který byl stanoven až v průběhu psaní práce, bylo upozornit na nevídaný rozsah kremelského novojazu a jeho absurditu. Posledním důležitým cílem, který byl taktéž stanoven v průběhu psaní práce, bylo poukázat na agresivní jazyk ruských propagandistů, kteří mají bezpochyby vliv na utváření názorů ruské společnosti.

Práce není striktně rozdělena na teoretickou a praktickou část, nicméně několik prvních kapitol se věnuje spíše teoretickým poznatkům, zatímco v dalších kapitolách se věnujeme analýze různých publicistických textů z jazykového hlediska, a to právě na základě teoretických poznatků z prvních kapitol. V kapitolách, pojednávajících o teorii, jsme čerpali převážně z knižních odborných zdrojů, zatímco u analýz prostředků jazykové agrese a zkoumání jazyku propagandistů nám zdroji posloužily především zdroje elektronické, jako např. články, komentáře, interview nebo pořady na politická témata.

V rámci nashromážděných informací jsme dospěli k závěru, že jazyková agrese se v současné ruské publicistice vyskytuje v poměrně velké míře, především pokud je tématem Ukrajina či Západ. V některých případech můžeme narazit dokonce i na projevy nenávisti, opět především vůči Ukrajincům a jejich zemi. V podstatě ve všech námi analyzovaných člancích, komentářích či interview bylo základem přesvědčení, že na Ukrajině vládou fašisti. A právě vůči Ukrajině a jejím obyvatelům jsou používány takové prostředky jazykové agrese jako je ponižování, urážky, křivá obvinění, užívání invektiv či dokonce vulgarismů a taky záměrné šíření dezinformací. Prostředky jazykové agrese v ruských médiích se tedy projevují především na lexikálně-sémantické úrovni, avšak můžeme najít i agresi na úrovni morfologické, např. u slovního spojení „*на Украине*.“

Správně se má totiž psát „в Украине“, tuto verzi v ruských státních a prokremelských médiích však v podstatě nikde nenajdeme.

Při zkoumání fenoménu kremelského novojazu jsme pak zjistili, že u pojmů, nahrazujících standardní pojmenování skutečností, se jedná především o eufemismy, jejichž cílem je neznepokojovat ruské obyvatelstvo. Ruská společnost kremelský novojaz v menší či větší míře přijímá, především pak nejčastěji vyskytující se pojmy jako je „специоперация“ či „освобождение Украины российской армией.“

Dalším cílem práce bylo získat obecný přehled o jazyku vybraných ruských propagandistů. Jedním z charakteristických příznaků jazyka Antona Krasovského jsou šokující výroky, ve kterých používá vulgarismy a výhrůžky, v několika případech i výzvy ke genocidě ukrajinského národa. Je tvrdým zastáncem Putinova režimu, ačkoliv ještě před několika lety bojoval za práva lidí s netradiční orientací, k nimž sám patří.

Olga Skabejevová je považována za další hlásnou troubu Kremlu, se svým manželem Jevgenijem Popovem vede propagandistický pořad s názvem „60 minut.“ Právě především prostřednictvím tohoto docela populárního pořadu interpretuje své názory a postoje, do studia si zve hosty, s nimiž diskutuje na určitá politická témata. Od začátku války na Ukrajině je tématem výlučně daná situace, přičemž situaci podává jako „osvobození Ukrajiny od fašismu.“ Skabejevová mluví poměrně rychle, avšak když chce zdůraznit nějakou důležitou informaci, dělá nápadnou pauzu, aby upoutala pozornost diváků. Skabejevová se podílí na šíření dezinformací na různá témata, mimo jiné o údajných amerických biologických laboratořích na Ukrajině. Specifikem jejího jazyka je užívání ironie a sarkasmu s cílem ponížení a zesměšnění svých oponentů.

Poslední kapitola je věnována Vladimíru Solovjovovi, jehož jazyk se charakterizuje častými urážkami svých oponentů, ponižováním a zesměšňováním evropských a amerických politiků a výhrůžkami Ukrajině. Západní představitele zesměšňuje nejen na základě politického přesvědčení, ale i na základě pohlaví či věku. Tento propagandista je oddaný Putinovi, nikdy si nedovoluje kritizovat jej. Jeho vystoupení v přímých přenosech jsou velmi emotivní, Solovjov často zvyšuje tón, křičí, vznáší různé požadavky k Ukrajině a Západu a jako všichni ostatní propagandisté nazývá Ukrajinu fašistickou zemí.

Práce je doplněna několika přílohami, včetně analýzy jednoho z projevů Vladimíra Putina nebo slovníku současného kremelského novojazu, který jsme sestavili právě na základě naší analýzy v průběhu psaní práce.

РЕЗЮМЕ

Настоящая дипломная работа посвящена средствам языковой агрессии в современной русской публицистике. В связи с изменением геополитической ситуации, произошедшим во время процесса написания работы, мы решили сосредоточиться также на языке Кремля, поскольку это очень актуальная и интересная тема. В этом контексте мы также затронули тему манипуляции и пропаганды и сосредоточились на анализе языка отдельных российских пропагандистов, которые часто совершают речевую агрессию в своих выступлениях.

Основной целью работы было выяснить, проявляется ли в той или иной мере речевая агрессия в современной русской публицистике и какие средства речевой агрессии чаще всего встречаются в различных публицистических жанрах. Второй целью, которая была поставлена только в ходе процесса написания работы, было привлечение внимания к беспрецедентному масштабу кремлевского новояза и его абсурдности. Последней важной целью, которая также была поставлена только в ходе написания работы, было обратить внимание на агрессивный язык российских пропагандистов, которые, несомненно, оказывают влияние на формирование взглядов и мировоззрения российского общества. Выбор темы был обусловлен, прежде всего, личным интересом к данному вопросу, актуальностью темы и возможностью расширить свои знания по этой проблематике.

Данная работа не разделена строго на теоретическую и практическую части, однако первые несколько глав посвящены преимущественно теоретическим знаниям, в то время как последующие главы посвящены анализу различных публицистических жанров с лингвистической точки зрения, основываясь на полученных теоретических знаниях из первых глав работы. В некоторых главах, однако, теория и практика переплетаются, и мы в них приводим собственные примеры или анализы, основанные на теории. В главах, посвященных теории, мы использовали в основном книжные научные источники, в то время как для анализа средств языковой агрессии и изучения языка пропагандистов преобладали электронные источники, такие как интернет-статьи, комментарии, интервью и программы или телепередачи по обсуждению политических вопросов.

Первая глава посвящена публицистическому стилю и его жанрам, из которых мы сосредоточились на интервью и комментариях, поскольку эти жанры были важны

для нашего анализа языковой агрессии. Комментарий специфичен тем, что автор выражает в нем свое субъективное мнение, и этот факт повышает вероятность проявления языковой агрессии в данном жанре.

Вторая глава посвящена средствам массовой информации и их роли в распространении пропаганды. Особенно авторитарные режимы используют СМИ для распространения своей пропаганды и тем самым влияют на формирование общественного мнения и привлекают народ на свою сторону.

В третьей главе обсуждается сама речевая агрессия, её сущность, как она проявляется и какие виды языковой агрессии вообще существуют. Целью применения языковой агрессии является унижение, оскорбление или разозление человека. Главными средствами языковой агрессии являются лексические средства, но в устной речи надо обратить внимание также на темп речи, тон и тембр голоса, но также на невербальные средства агрессии, такие как жестикуляция или мимика. Языковую агрессию можно разделить на прямую, когда активно применяем средства языковой агрессии, и пассивную, когда, например, игнорируем или отвечаем на зло только однословно, чем раздражаем и провоцируем нашего партнёра. Данную главу хотелось бы ещё расширить, поскольку она является основной в данной работе, и именно на основе полученных знаний из данной главы мы смогли дальше заниматься практическими применениями этих знаний в последующих главах работы.

Следующая глава посвящена весьма интересному и актуальному в наше время вопросу, а именно языку вражды (angl. hate speech) – крайнему виду языковой агрессии. Язык ненависти может быть направлен против определенной группы людей, национальных или сексуальных меньшинств или даже против всей нации. В последнее время в российском общественном пространстве мы замечаем проявление языка вражды особенно в отношении к украинцам и их стране. В таких случаях речь идёт в основном об угрозах и призывах к геноциду, как мы видели, например, в статье Тимофея Сергейцева с названием „Что Россия должна сделать с Украиной“. Проявления языка ненависти в отношении к украинцам можно заметить также, например, у журналиста Антона Красовского, который в интервью с писателем Сергеем Лукьяненко предложил топить и жечь украинских детей. Из российских политиков допускает применение языка ненависти, например, президент

Чеченской Республики Рамзан Кадыров, только не в отношении к украинцам, а к сексуальным меньшинствам, которые, по его словам, являются „нелюдями“ или „шайтанами“, которых он сам прокликает и предлагает Западу забрать их к себе. Проблематика языка вражды актуальна и в Чешской Республике, он часто направлен против людей с нетрадиционной сексуальной ориентацией, представителей национальных меньшинств или представителей других рас. Некоторыми случаями проявления языка вражды в Чешской Республике уже пришлось заниматься полиции, а некоторые дела даже были рассмотрены в суде. Люди часто пользуются тем, что в интернете можно писать анонимно, поэтому они не боятся выразить свои весьма радикальные взгляды.

В российской политической среде стал наблюдаться рост проявления речевой агрессии особенно после начала войны в Украине. До этого времени, скорее всего, лидер ЛДПР Владимир Жириновский был самой заметной фигурой, часто проявлявшей речевую агрессию. Именно на его примере мы показали в следующей главе, как может проявляться речевая агрессия. Для этого мы применили отрывки из президентских дебатов, где Жириновский словесно атаковал своего оппонента Ксению Собчак в очень грубой форме, даже называя ее вульгарными словами. Вместе с этим он повышал тон и кричал, что было для него типично, он таким образом привлекал на себя внимание потенциальных избирателей, что для каждого политика очень важно.

В четвертой главе мы перешли к теме современного кремлевского новояза, которую считаем одной из главных и наиболее интересных тем нашей работы. Сначала необходимо было дать определение рассматриваемому термину, после чего мы приступили к анализу новояза и его поиску в российских государственных и прокремлевских СМИ. Одной из основ нашего исследования стал репортаж независимого русскоязычного телеканала „Настоящее время“, в котором приводились примеры современного кремлевского новояза. Затем мы искали эти, но и другие примеры в российских государственных и прокремлевских СМИ, чтобы доказать присутствие новояза в современном российском медиапространстве. Мы обнаружили, что лексические средства кремлевского новояза не содержат прямой и явной языковой агрессии, поскольку они в основном являются эвфемизмами, когда необходимо описать неприятное событие или факт так, как будто ничего не происходит (например, сообщить о взрыве с помощью смягчающего термина

„хлопок“). Одной из главных целей современного кремлевского новояза - не посеять панику среди населения, а сделать вид, что все в полном порядке, используя тщательно подобранные лексические средства. На основании нашего анализа в этой главе мы составили небольшой словарь современного кремлевского новояза, который также хотелось бы расширить и обновить, так как практически с каждым новым важным событием появляются новые слова новояза.

В пятой главе, учитывая текущую непростую геополитическую ситуацию, мы сосредоточились на том, каким образом некоторые российские государственные или прокремлевские СМИ пишут об Украине и некоторых других государствах, которые Россия считает своими врагами. В качестве источников мы использовали комментарии нескольких авторов, чьи статьи были опубликованы в российских государственных СМИ, которые, по большей вероятности, проинструктированы о том, как и о чем они могут писать. Мы решили провести языковой анализ статьи Тимофея Сергейцева под названием „Что Россия должна сделать с Украиной“. Эта статья отличается особой крайней направленностью, автор в ней излагает свои радикальные взгляды в отношении Украины и ее народа. Сергейцев утверждает, что большинство украинцев является нацистами, которых нужно перевоспитать, а некоторых даже физически ликвидировать. В статье автор отрицает право Украины на существование как независимого и суверенного государства – это весьма крайняя точка зрения, которую можно даже рассматривать как призыв к геноциду украинского народа. В рассматриваемой статье мы также обнаружили такие неологизмы, как „дебандеризация“ или „деукраинизация“ или даже окказионализм – „укронацизм“. За эту статью на Сергейцева были введены санкции со стороны ЕС и некоторых других стран. Примечательно, что статья была опубликована на сайте российского государственного агентства „РИА Новости“, которое раньше считалось серьезным и относительно объективным. Более того, российская пропаганда, включая пропаганду президента Путина, давно провозглашает, что русские и украинцы – это один народ, что не соответствует убеждениям Сергейцева.

Следующей статьей, которую мы решили проанализировать, стал комментарий Виктории Никифоровой, которая довольно часто публикуется на сайте РИА Новости. Для лингвистического анализа мы решили выбрать ее статью под названием „Как вылечить украинцев от стокгольмского синдрома“. Автор рассказывает читателям, что украинцы находятся в плену у своего правительства,

которое использует их как заложников. Ни слова не говорится о том, что в Украине прошли свободные выборы, и, в отличие от России, власть в Украине меняется довольно часто. В заключение Никифоров добавляет, что украинцев нужно „спасать от них самих“, причём жестко, не сюсюкая с ними. Также в этой статье мы нашли средства языковой агрессии, такие как унижение или оскорбление, а именно украинцев как народа. В статье мы также заметили призывы к русификации Украины, включая их культуру и систему образования.

Последней статьей, которую мы проанализировали в этой подглаве, была статья Павла Дульмана под названием „Гитлер тоже называл Демянск „крепостью“, как Зеленский именует Артемовск“, который был опубликован на сайте „Российской газеты“. Статья основана на неточных, и таким образом манипулятивных исторических параллелях, и о городе Бахмуте говорится советским названием „Артемовск“, что можно считать специфическим средством языковой агрессии.

В следующей подглаве мы обсудили тему предполагаемых секретных биологических лабораторий США в Украине. С самого начала вторжения в Украину российская пропаганда утверждала, что в Украине существуют секретные американские биологические лаборатории и что русские пришли, чтобы уничтожить эти лаборатории. Эта дезинформация широко распространялась даже у нас в Чешской Республике, например, молекулярным генетиком Соней Пековой, которая даже призывала молиться за Путина. Однако российская пропаганда со временем изменила свои версии насчёт того, что именно якобы исследовалось в этих предполагаемых лабораториях, как мы узнали на практических примерах в проанализированных нами статьях.

Однако, российская пропаганда направлена не только против Украины, но и против стран, которые активно поддерживают её. Одна из них – Польша, которая, в том числе и в силу давних исторических событий, является одним из главных целей российской пропаганды. Польские политики не боятся делать резкие заявления в адрес России, и российская пропаганда отвечает взаимностью. В этой подглаве мы привели несколько статей и резких высказываний российских политиков и пропагандистов о Польше. Некоторые из них называют Польшу „гиеной“, другие угрожают прекращением её существования как независимого государства.

Шестая глава данной работы посвящена языку политиков с точки зрения прагмалингвистики. В высказываниях некоторых политиков может быть не совсем понятно, что именно они хотели сказать. Часто бывает так, что не только политики имеют в виду в своих высказываниях то, что не было сказано прямо. Именно этим и занимается прагмалингвистика. Мы использовали знания, полученные в этой главе, для анализа речи президента России Владимира Путина 21 февраля 2022 года, в которой он признал независимость так называемых "Донецкой Народной Республики" и "Луганской Народной Республики".

Учитывая информационную войну, которую Россия ведет против Запада, мы решили обратиться также к теме манипуляции и пропаганды. На основе теоретической базы мы решили проанализировать, можно ли наблюдать в России черты военной пропаганды. Ведь Россия до сих пор официально заявляет, что не ведет никакой войны, а лишь проводит "специальную военную операцию". На основе 10 пунктов военной пропаганды мы доказали, что военная пропаганда действительно присутствует в российских СМИ и публичном пространстве. Российское общество сильно радикализировано и разделено на „патриотов“ и „предателей“, конфликт в Украине нельзя называть "войной", в России присутствует цензура. Эти и другие признаки указывают на то, что военная пропаганда действительно присутствует в России.

Еще одной целью настоящей работы было получить общий обзор специфики языка выбранных российских пропагандистов, что рассматривается в восьмой главе. В конце концов, пропагандисты – одни из тех, кто формирует мнения и мировоззрение общества. Без них нынешнее российское политическое руководство, скорее всего, не имело бы той поддержки, которой оно пользуется сейчас. Последняя часть работы оказалась и самой трудоемкой, поскольку необходимо было просмотреть и проанализировать достаточно большое количество видео, интервью, статей, а также изучить основную информацию о пропагандистах, прежде всего их биографию. В процессе изучения фактов о них мы приходили к неожиданным выводам, как, например, в случае с Антоном Красовским, который несколько лет назад придерживался совершенно иных взглядов, чем сейчас. В связи с вышесказанным, в работе было использовано значительное количество электронных источников.

В современной России есть множество известных и менее известных пропагандистов, среди наиболее значимых можно назвать Евгения Попова, Маргариту Симоньян или Дмитрия Киселева, но поскольку целью данной работы не является обширный анализ всех российских пропагандистов, мы решили сосредоточиться только на трех из них. В процессе написания дипломной работы мы часто слышали об Антоне Красовском, поэтому решили включить его в нашу работу. Одним из характерных признаков языка Антона Красовского являются эпатажные высказывания, в которых он применяет вульгаризмы и угрозы, в нескольких случаях даже призывал к геноциду украинского народа. В интервью с писателем Сергеем Лукьяненко осенью 2022 года он заявил, что украинских детей с антироссийскими взглядами нужно топить в реке или жечь в деревянном срубе. В другом интервью он, в свою очередь, заявил, что Украина как государство не должна существовать, и пригрозил сжечь украинскую конституцию вместе с украинцами. При этом он ещё и улыбался, что является средством невербальной агрессии. Это один из наглядных примеров языка вражды. В настоящее время Красовский является сторонником путинского режима и одобряет практически все его действия, хотя всего несколько лет назад он боролся за права людей с нетрадиционной ориентацией, к числу которых относится и он сам.

Вторая подглава восьмой главы посвящена Ольге Скабеевой, которая считается еще одним пропагандистом Кремля и вместе со своим мужем Евгением Поповым ведет программу „60 минут“. Именно через эту программу, которая в России пользуется довольно большой популярностью, Ольга Владимировна излагает свои взгляды и позиции и приглашает в студию гостей, с которыми обсуждает те или иные политические темы. С начала войны в Украине темой является исключительно данная ситуация, которую она трактует как „освобождение Украины от фашизма“. Скабеева говорит довольно быстро, но когда хочет подчеркнуть какую-то важную информацию, делает заметные паузы, чтобы привлечь внимание аудитории. Скабеева занимается распространением дезинформации на различные темы, в том числе о якобы существующих в Украине биологических лабораториях США. Среди прочего, Ольга Владимировна распространила дезинформацию о том, что королева Англии кормит африканских детей, и она до сих пор не удалила этот выпуск. Особенностью ее языка является использование иронии и сарказма для унижения и высмеивания своих оппонентов.

Последняя подглава восьмой главы посвящена Владимиру Соловьеву – известному российскому пропагандисту, язык которого характеризуется частыми оскорблениями оппонентов, унижением и высмеиванием европейских и американских политиков, а также угрозами в адрес Украины и некоторых других стран. Он называет украинских политиков „фашистами“ или „нацистской сволочью“ (данные выражения появляются очень часто в его высказываниях), высмеивает и унижает западных политиков, причём не только на основании их политических убеждений, но и на основании их пола, возраста или даже состояния здоровья. Владимир Рудольфович предан Путину и никогда не осмеливается критиковать его. Его выступления в прямом эфире очень эмоциональны, Соловьев часто повышает тон, кричит, выдвигает различные требования к Украине и Западу и, как и все другие пропагандисты, называет Украину фашистской страной. Недавно он даже использовал вульгаризмы, например, назвал министра обороны Германии „кретином“. Также он в прямом эфире назвал канцлера Германии Олафа Шольца „нацистской недобитой сволочью“ после того, как Шольц объявил о поставках немецких танков в Украину.

Настоящая работа может быть полезна, в том числе, и тем, кто занимается темой дезинформации, поскольку в работе приведены несколько российских дезинформаций, которые были достоверно опровергнуты. Именно для специалистов по опровержению российской дезинформации эта работа может быть полезной и вдохновляющей. Однако тема очень динамична, и российская пропаганда постоянно придумывает новую и новую дезинформацию, но цели остаются такими же, и одной из них является нарушение европейского единства, и на это необходимо обращать внимание. В будущем у нас, скорее всего, необходимо будет проводить информационные кампании и объяснять людям, что может произойти, если Россия добьется успеха и нарушит европейское единство.

Данная работа дополнена также девятью приложениями, включая анализ речи Владимира Путина от 21 февраля 2022 года и словарь нынешнего кремлевского новояза, составленный нами на основе анализа в ходе написания работы. Еще одним интересным приложением является анализ фашистского государства на основании пяти основных признаков, который указывает именно на Россию как на государство с признаками фашизма.

BIBLIOGRAFIE:

Knižní zdroje:

ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV, 1996. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). ISBN 80-85866-12-9.

ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.

ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). ISBN 80-85866-21-8.

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika češtiny*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4973-4.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

HIRSCHOVÁ, Milada. *Pragmatika v češtině*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. ISBN 80-244-1283-7.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Praha: Svoboda, 1988. Členská knihnice (Svoboda).

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-2979-4.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

ROZEHNAL, Aleš. *Média, etika a právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2022. ISBN 978-80-7380-884-6.

ŠTORKÁN, Karel. *Publicistické žánry*. Praha: Novinář, 1980. Knihovnička Novináře.

ŽANTOVSKÝ, Petr. *Média a politika v digitálním světě*. Vendryně: Beskydy, 2018. ISBN 978-80-87431-47-4.

ГОЛУБЬ, Ирина Борисовна. *Русский язык и культура речи*. Издательство: Москва, Логос, 2004, 430 s. ISBN: 5940100236.

РАДУГИН, Алексей Алексеевич. *Русский язык и культура речи: учебное пособие*. Москва: Издательство «Библионика», 2004, 238 s. ISBN -5-98685-001-7.

РОЗЕНТАЛЬ, Дитмар Эльяшевич. *Практическая стилистика русского языка*. Издание 3-е, исправленное и дополненное. Издательство Москва: Высшая школа, 1974, 351 s.

ФОРМАНОВСКАЯ, Наталья Ивановна. *Речевой этикет и культура общения*. Издательство: Москва, Высшая школа, 1989, 159 s. ISBN 5060001814.

Elektronické zdroje odborné:

DANĚK, Vladimír. *Mediální manipulace* [online]. Hradec Králové, 2021. [cit. 2023-04-12]. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové. Fakulta informatiky a managementu. Vedoucí práce: prof. PhDr. Marek Franěk, CSc., Ph.D. Dostupné z: <https://theses.cz/id/4mht1r/STAG92957.pdf>

LUCIE SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ. *Pragmatika*. Studijní příručka. Univerzita Karlova v Praze, 2014, první vydání [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://sites.ff.cuni.cz/ucjtk/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/pragmatika.pdf>

АНОШИНА, Елена Юрьевна. *ЛЕКСИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА ВЫРАЖЕНИЯ РЕЧЕВОЙ АГРЕССИИ В ТЕКСТАХ РУССКОЯЗЫЧНЫХ ИНТЕРНЕТ-БЛОГОВ*. In: eLIBRARY.RU [online]. Тольятти, 2016 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: https://elibrary.ru/download/elibrary_27218891_57402932.pdf

БАГДАСАРЯН, Татьяна Михайловна. *Прагмалингвистика (речевое поведение)*. In: CYBERLENINKA, 2017 [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/pragmalingvistika-rechevoe-povedenie/viewer>

ВИКИЗНАНИЕ. *Прагмалингвистика* [online]. [cit. 2023-04-18] Dostupné z: <https://1url.cz/Sr8Zu>

ИЛЮКОВИЧ, Татьяна Сергеевна. *ПОНЯТИЕ ЯЗЫКОВОЙ АГРЕССИИ В СОВРЕМЕННОЙ ЛИНГВИСТИКЕ*. Минский государственный лингвистический университет [online]. [cit. 2023-3-10]. Dostupné z: <https://1url.cz/Wr8M8>

КОНДРАТЬЕВА, Светлана Алексеевна, ЧЕРНОВА, Ирина Сергеевна. *Виды речевой агрессии*. In: ЭЛЕКТРОННЫЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ «СОВРЕМЕННЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ И ИННОВАЦИИ» [online]. Нижний Новгород: 2021 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://web.snauka.ru/issues/2021/05/95344>

КОПЫЛОВА, В. Е. *Речевое манипулирование и речевая агрессия*. In: eLIBRARY.RU [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: https://elibrary.ru/download/elibrary_28157564_80802438.pdf

МАРЗАН, Мария Александровна. *РЕЧЕВАЯ АГРЕССИЯ В ЯЗЫКЕ СМИ*. In: ВЕСТНИК ВГУ [online], Казань, 2016 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/phylogolog/2017/02/2017-02-24.pdf>

ШЕВЦОВА, Вероника Мирсатовна. *ПРАГМАЛИНГВИСТИКА: ИСТОКИ, ЗАДАЧИ И ПЕРСПЕКТИВЫ*. In: SHIRONIN [online]. Москва [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <http://shironin.com/MethLing/Shevtsova.pdf>

ТИНИНА, Александра Олеговна. *Речевая агрессия в языке СМИ. Разновидности и причины появления*. In: CYBERLENINKA [online]. Хабаровск, 2018 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/rehevaya-agressiya-v-yazyke-smi-raznovidnosti-i-prichiny-poyavleniya/viewer>

Ostatní elektronické zdroje:

BARTOŠÍK, Jan. *Hybridní hrozby jsou s námi od nepaměti. Znali je už ve starověku*. In: *DENÍK.CZ* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/veda/hybridni-hrozby-strach-valka-cina-rusko-amerika.html>

BBC NEWS РУССКАЯ СЛУЖБА. *Госдума приняла закон о запрете "гей-пропаганды". Чем он грозит и что запрещает?* [online], 2022. [cit. 2023-06-18]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/russian/news-63714632>

BBC NEWS РУССКАЯ СЛУЖБА. *Красовский: если геи не будут бороться, их сожгут* [online], 2013. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.bbc.com/russian/multimedia/2013/05/130517_v_krasovky_homophobia

BBC NEWS РУССКАЯ СЛУЖБА. *Форин-офис: двое британцев, пропавших под Соледаром, убиты* [online], 2023. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/russian/news-64394920>

BLESK. *Putinova železná panenka straší 3. světovou: Tučné rodinné konto i výsměch Západu spolu s manželem* [online], 2022. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-valka-na-ukrajine/709922/putinova-zelezna-panenka-strasi-3-svetovou-tucne-rodinne-konto-i-vysmech-zapadu-spolu-s-manzelem.html>

BUSINESS GAZETA. *Кадыров о готовности Зеленского сражаться 10 лет: «Дурак! Мы на днях закончим с тобой!»* [online], 2022. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://mkam.business-gazeta.ru/news/547150>

CEMPER, Jan. *Ne, na Ukrajině se nenachází žádné americké biologické laboratoře*. In: *MANIPULÁTOŘI* [online], 2022. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/ne-na-ukrajine-se-nenachazi-zadne-americke-biologicke-laboratore/>

COJETO. *Co je Genocida? Význam slova* [online]. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://cojeto.superia.cz/pravo/genocida.php>

ČESKÁ TELEVIZE. *Protesty v Kyjevě nekončí, opozice svolává své příznivce z celé země* [online], 2013. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1061685-protesty-v-kyjeve-nekonci-opozice-svolava-sve-priznivce-z-cele-zeme>

DAVID, Jaroslav. *Newspeak*. In: CZECHENCY [online], 2017. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/NEWSPEAK>

DEEPL. *DeepL.com/translator* [online], 2023. [cit. 2023-06-28]. Dostupné z: <https://www.deepl.com/translator>

ECHO24. *Druhé největší rakouské město ovládli komunisté, starosta končí po 18 letech* [online], 2021. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/if5Y8/druhe-nejvetsi-rakouske-mesto-ovladli-komuniste-starosta-konci-po-18-letech>

IDNES. *Demilitarizujeme NATO, burcuje Putinova fúrie. Poslanec chce unášet ministry* [online], 2022 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/rusko-ukrajina-nato-valka-treti-svetova-skabejevova-poslanec-unos.A220602_102153_zahranicni_jhr

IDNES. *Ukrajinský parlament slavil výročí Bandery. Po protestu Polsko příspěvek smazal* [online], 2023. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/polsko-bandera-ukrajina-poboureni-nacionalismus-historie-valka-rusko-naciste.A230103_145920_zahranicni_jhr

IROZHLAS. *Při evakuaci na Ukrajině zahynuli dva britští humanitární pracovníci, informuje Londýn* [online], 2023. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ukrajina-humanitarni-pracovnici-dobrovolnici-smrt_2301242255_fos

LENTA.RU. *Журналист Антон Красовский признался в положительном ВИЧ-статусе* [online], 2017. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2017/12/04/krasovsky/>

LENTA.RU. *Путин завершил речь словами «за нами правда, за нами Россия»* [online], 2022 [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2022/09/30/russia/>

LENTA.RU. *Путин обвинил Запад в развязывании войны* [online], 2023. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://lenta.ru/news/2023/02/21/war_zap/

LENTA.RU. *Путин обвинил Запад в разжигании войны на Украине* [online], 2022. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2022/10/27/zapppp/>

LENTA.RU. *Раскрыты зарплаты Соловьева, Киселева, Скабеевой и других российских телеведущих* [online], 2020. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2020/09/24/dohody/>

LENTA.RU. *Шойгу перечислил используемые Киевом запрещенные методы* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2022/12/21/zaprmetod/>

LIDOVKY. *Nejúčinnější mediální manipulace útočí na emoce, zjistili vědci* [online], 2019. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/veda/nejucinnejsi-medialni-manipulace-utoci-na-emoce-zjistili-vedci.A190527_152834_In_veda_ape

LINGEA SLOVNÍKY. *Slovníky.lingea.cz* [online]. [cit. 2023-06-28]. Dostupné z: <https://slovníky.lingea.cz/rusko-cesky>

MAIL ONLINE. *Forget turnips...now eat SQUIRREL! Restaurants are urged to serve 'nutritious' grey squirrel meat after cull to stop the animals 'wreaking havoc' on UK woodlands* [online], 2023. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-11806809/Restaurants-urged-serve-nutritious-grey-squirrel-meat.html>

MEDUZA. *В Кремле подготовили новую методичку о том, как пропаганда должна рассказывать о войне. Мы ее прочитали* [online], 2022. [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://meduza.io/feature/2022/08/01/v-kremle-podgotovili-novuyu-metodichku-o-tom-kak-propaganda-dolzna-rasskazyvav-o-voyne-my-ee-prochitali>

MEDUZA. *После начала войны расходы российского бюджета на государственные СМИ резко выросли. В марте на них потратили почти 12 миллиардов рублей* [online], 2022. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://meduza.io/news/2022/04/13/posle-nachala-voyny-rashody-rossiyskogo-byudzheta-na-gosudarstvennyye-smi-rezko-vyrosli-v-marte-na-nih-potratili-pochti-12-milliardov-rublej>

NEWSRU. *Экс-главред телеканала Kontr TV рассказал о своем увольнении после слов о том, что он гей и похож на Путина* [online], 2017. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.newsru.com/russia/06feb2013/krasovskiy.html>

NEW VOICE. *Что такое язык вражды и как ему противодействовать* [online], 2021. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: https://nv.ua/spec/yazyk-vrazhdy-hto-eto-hto-delat-esli-ty-ee-zhertva-kak-karaetsya-50195594.html?utm_content=set_lang

NOVINKY. *Lež o mrtvém Petru Pavlovi: Pachatel unikl, stopy vedou do Ruska* [online], 2023. [cit. 2023-05-17]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-dezinformace-o-smrti-pavla-40433487>

NOVINKY.CZ. *Nedostatek ovoce a zeleniny v Británii může přetrvávat do května* [online], 2023. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-nedostatek-ovoce-a-zeleniny-v-britanii-muze-pretrvat-do-kvetna-40423887>

NOVINKY. *Náboženství jako zbraň. Ruský kněz volá po upalování Ukrajinců* [online], 2023. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-rusove-pouzivaji-nabozenstvi-jako-zbran-knez-vola-po-upalovani-ukrajincu-40428203>

NOVINKY. *Ruská propaganda vytáhla proti Pavlovi za jeho vzkaz okupantům* [online], 2023. [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://1url.cz/drmjC>

NOVINKY. *Snad bude zima pro Německo co nejhorší, doufal poslanec AfD na zapnutý mikrofon* [online], 2022. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-snad-bude-zima-pro-nemecko-co-nejhors-i-doufal-poslanec-afd-na-zapnuty-mikrofon-40408005>

ONLINE СЦКК ДНР. [Зафиксирован обстрел со стороны...] In: *TELEGRAM* [online], 2023. [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: https://t.me/online_dnr_sckk/22454

PIKABU. *Ведущий телеканала "Russia Today" предложил топить в реке или сжигать детей, которые считают, что Россия оккупировала Украину* [online], 2022. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://pikabu.ru/story/vedushchiy-telekanala-russia-today-predlozhl-topit-v-reke-ili-szhigat-detey-kotoryie-schitayut-hto-rossiya-okkupirovala-ukrainu-9579125>

PRUŽINOVÁ, Kristýna. *"Neměli by trpět všichni?" Ruská moderátorka vyzvala k tvrdším útokům na Ukrajinu.* In: *AKTUÁLNĚ.CZ*. [online], 2023. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/skabejevova-ruska-odplata-je-malo-tvrda-na->

[ukrajine-by-](#)

[meli/r~a418a58ec32011ed8d680cc47ab5f122/?utm_source=centrumHP&utm_medium=dynamicleadbox&utm_term=position-1&utm_campaign=Aktualne](#)

RENGNUM. *Казахстан может получить операцию по денацификации у себя дома — эксперт* [online], 2022. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://regnum.ru/news/3680595.html>

REUTERS. *Two British aid workers were killed during Ukraine evacuation* [online], 2023. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/uk/two-britons-killed-while-trying-evacuate-ukraine-statement-2023-01-24/>

RT РОССИЯ. *Русский Херсон. Мы ждали этого 30 лет.* In: RUTUBE [online], 2022. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://rutube.ru/video/4fba796b338cc2de4fc7671f54fb652c/>

RUNEW24. *СКАБЕЕВА РЕЗКО ПРОКОММЕНТИРОВАЛА ШУТКИ МАКСИМА ГАЛКИНА О СВОЕЙ ГОЛОВЕ В РУКАХ КИРКОРОВА* [online], 2023. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://runews24.ru/show-business/22/03/2023/68f8eca54435546f4d458f90aa07d125>

RUVINSKY, Vit. *"Они должны знать, что мы зубы выбьем всем"*. In: YOUTUBE [online], 2021. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=rmBFJtSJq60&t=105s&ab_channel=Vit_Ruvinsky

SCARR, Francis. [Solovyov reacts to media reports...] In: TWITTER [online], 2023. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://1url.cz/irxGL>

SEZNAM ZPRÁVY. *Video: Záložní plán v době války. Vojáci si nechávají zamrazit sperma* [online], 2023. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/porady-svet-bez-obalu-video-zalozni-plan-v-dobe-valky-vojaci-si-nechavaji-zamrazit-sperma-227557>

SKOUPÝ, Tomáš. *Incident v Makijivce: Zastřelení zajatců, nebo zločin proradnosti?* In: NOVINKY.CZ [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-incident-v-makijivce-zastreleni-zajatcu-nebo-zlocin-proradnosti-40415195>

TABRIZSHAKHIDI / EMPIRE OF MUSIC. *СОБЧАК VS ЖИРИНОВСКИЙ*. *Полная версия*. In: *YOUTUBE* [online], 2018. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=gSK2gvzsGLw&ab_channel=TabrizShakhidi%2FEmireOfMusic

TELEPROGRAMMA. *«Ждет только счастье и рай»: Красовский высказался о будущем Кадырова* [online], 2022. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://teleprogramma.pro/news/zhdet-tolko-schaste-i-ray-krasovskiy-vyskazalsya-o-buduschem-kadyrova_nid4337573_au73659au_cr73659cr

THE INSIDER. *В эфире «России 1» выдали фильм 1899 года за видео с Елизаветой II, где она якобы бросает еду африканским детям на землю* [online], 2022. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://theins.ru/news/255099>

THE INSIDER. *«Танцую в тужаке „Армии России“», «Ответочка прилетела», «Я счастлив»*. *Пропагандисты об ударах по Киеву, в результате которых погибли люди* [online], 2022. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://theins.ru/news/255868>

URBAN, Jan. *Konspirace o laboratořích na Ukrajině se dál šíří Českem. Z agresora Putina dělají zachránce*. In: *HLÍDACÍ PES* [online], 2022. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/konspirace-o-laboratorich-na-ukrajine-se-dal-siri-ceskem-z-agresora-putina-delaji-zachrance/>

WIKIPEDIE. *Manipulace* [online], 2023. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Manipulace>

WIKIPEDIE. *Mediální manipulace* [online], 2022. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Medi%C3%A1ln%C3%AD_manipulace

WIKIPEDIE. *Pogrom* [online], 2023. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pogrom>

WIKIPEDIE. *Propaganda* [online], 2023. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Propaganda>

WIKIPEDIE. *Publicistika* [online], 2022. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Publicistika>

WIKIPEDIE. *Státní převrat* [online], 2022. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_p%C5%99evrat

WIKIPEDIE. *Revoluce* [online], 2023. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Revoluce>

ZAZA CIAO. *Депутат Госдумы Алексей Журавлев пообещал, что Россия придет и всех их убьет* In: *YOUTUBE*, [online], 2022. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=jG-pVTGMYAY&ab_channel=ZazaCiao

ВЕСТИ. *ВСУ пользуются запрещенными методами ведения войны* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.vesti.ru/article/2772617>

ВЕСТИ. *Шахназаров: евреи не могут поддерживать нацистский режим Зеленского* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.vesti.ru/article/2841521>

ВЕЧЕР С ВЛАДИМИРОМ СОЛОВЬЕВЫМ. *Деградация политической элиты Запада и накачка Киева оружием. Эфир от 25.08.2022*. In: *СМОТРИМ* [online], 2022. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2466710>

ВЕЧЕР С ВЛАДИМИРОМ СОЛОВЬЕВЫМ. *США забыли про еще одну мировую державу. Эфир от 28.02.2023*. In: *СМОТРИМ* [online], 2023. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2572202>

ВИКИПЕДИЯ. *Бахмут*. [online], 2023. [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D1%85%D0%BC%D1%83%D1%82>

ВИКИПЕДИЯ. *Истязание, кастрация и убийство военнопленного в санатории «Приволье»* [online], 2023. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://1url.cz/cr81f>

ВИКИПЕДИЯ. *Массовое убийство военнопленных в Оленовке* [online], 2023. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://1url.cz/zr8QW>

ВИКИПЕДИЯ. *Олбрайт, Мадлен* [online], 2023. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BB%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B9%D1%82,%D0%9C%D0%B0%D0%B4%D0%BB%D0%B5%D0%BD>

ВИКИПЕДИЯ. *Преследование ЛГБТ в Чечне* [online], 2023. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://1url.cz/sr8zp>

ВИКИПЕДИЯ. *Рашизм* [online], 2023. [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%B7%D0%BC>

ВИКИПЕДИЯ. *Российский новояз* [online], 2023. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://1url.cz/QrAQh>

ВИКИПЕДИЯ. *Сила в правде* [online], 2023 [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B4%D0%B5>

ВИКИПЕДИЯ. *Соловьёв, Владимир Рудольфович* [online], 2023. [cit. 2023-03-11]. Dostupné: <https://1url.cz/7r8zl>

ВИКИПЕДИЯ. *Язык вражды* [online], 2023. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://1url.cz/Mrx9M>

ВИКИСЛОВАРЬ. *Ru.wiktionary.org* [online], 2023 [cit. 2023-06-28]. Dostupné z: <https://1url.cz/ouujA>

ГАЗЕТА.RU. *Депутат Госдумы Журавлев пообещал убить немецкого журналиста* [online], 2022. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/08/07/18279212.shtml?updated>

ГАЗЕТА.РУ. *Патриарх Кирилл заявил, что Россия не намерена ни с кем воевать* [online], 2022. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/05/03/17676734.shtml>

ГАЗЕТА.РУ. *Симоньян отстранила Красовского от работы в RT за «омерзительные» высказывания* [online], 2022. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/10/24/18864241.shtml>

ДУЛЬМАН, Павел. *Гитлер тоже называл Демянск "крепостью", как Зеленский именует Артемовск*. In: *РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА*, [online], 2023. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://rg.ru/2023/03/06/zhurnalist-pavel-dulman-ob-istoricheskikh-paralleliah-kotorye-prihodiut-na-pamiat-v-sviazi-s-artemovskom.html>

ЗВЕРЕВА, Галина. *Пушилин: Донбасс станет лучше и самодостаточнее, чем был раньше*. In: *ТАСС* [online], 2023. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://tass.ru/interviews/17142013>

ИВЛЕВ, Андрей. *Украинские боевики все чаще применяют запрещенные средства и методы*. In: *ВЕСТИ.RU* [online], 2023. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.vesti.ru/article/3256229>

ИЗВЕСТИЯ. *Американский политолог возложил на США вину за конфликт на Украине* [online], 2022. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://iz.ru/1428537/2022-11-20/amerikanskii-politolog-vozlozhit-na-ssha-vinu-za-konflikt-na-ukraine>

ИЗВЕСТИЯ. *В Twitter раскритиковали президента Чехии за послание РФ на технике ВСУ* [online], 2023. [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://iz.ru/1506391/2023-04-30/v-twitter-raskritikovali-prezidenta-chekhii-za-poslanie-rf-na-tekhnike-vsua>

ИНТЕРФАКС. *Кадыров предложил Канаде забрать к себе геев из Чечни* [online], 2017. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.interfax.ru/russia/570703>

КОВАЛЕВА, Анастасия. *"С повышенным уровнем русофобии": Скабеева рассказала о лабораториях, где Украина будет "выводить целую армию". Видео*. In: *OBOZREVATEL* [online], 2023. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://war.obozrevatel.com/s-povyishennyim-urovнем-rusofobii-skabeeva-rasskazala-o-laboratoriyah-gde-ukraina-budet-vyivodit-tseluyu-armiyu-video.htm>

КОММЕРСАНТЪ. *Бюджет в стадии отрицательного роста* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5669046>

КОММЕРСАНТЪ. *Минобороны: ракетный крейсер «Москва» затонул при буксировке в условиях шторма* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5306959>

КОММЕРСАНТЪ. *Посмотрели в глаза чудовищ* [online], 2022. [cit. 2023-02-01].
Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5469617>

КОММЕРСАНТЪ. *Рынок недвижимости остывает* [online], 2023. [cit. 2023-02-03].
Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/5785775>

КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА. *В Twitter пользователи раскритиковали президента Чехии Павела за послание к России на технике ВСУ* [online], 2023. [cit. 2023-05-05].
Dostupné z: <https://www.kp.ru/online/news/5249993/>

КОНДРАТЬЕВА, Татьяна. *Антон Красовский объяснил, как запрет пропаганды ЛГБТ спасёт Россию от гей-парадов*. In: *MEDIALEAKS* [online], 2022. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: <https://medialeaks.ru/1810tat-str-sct-krasovskii/>

КОРРЕСПОНДЕНТ.НЕТ. *Стала известна личность солдата, кастрировавшего украинского пленного* [online], 2022. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://korrespondent.net/ukraine/4502958-stala-yzvestna-lychnost-soldata-kastryrovavsheho-ukraynskoho-plennoho>

КРАСОВСКИЙ, Антон Вячеславович [вообще никаких...] In: *TELEGRAM* [online], 22. srpna 2022, 13:53 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://t.me/krasovkin/9889>

КРАСОВСКИЙ, Антон Вячеславович [Пизда вам, твари...] In: *TELEGRAM* [online], 11. března 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://t.me/krasovkin/8827>

КРАСОВСКИЙ, Антон Вячеславович. [Сегодняшний вечерний эфир...] In: *ВКОНТАКТЕ*, [online], 18. července 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://vk.com/wall432199374_10338

ЛЕНИНЗДАТ.РУ. *"Железная кукла путинского ТВ" стала мемом Рунета* [online], 2013. [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://lenizdat.ru/articles/1109679/>

МОСКОВСКИЙ КОМСОМОЛЕЦ. *Путин заявил, что "наша сила в правде"* [online], 2023. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.mk.ru/politics/2023/02/02/putin-zayavil-chno-nasha-sila-v-pravde.html>

МУЗЫКА, Ольга. *Пропагандистка Скабеева снова отличилась циничным заявлением о "батальонах геев" на Донбассе*. In: 24TV.UA. [online], 2021. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://24tv.ua/ru/skabeeva-snova-otlichilas-zajavleniem-o-batalony-geev-donbasse_n1662769

НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ. *В Украине погибли два пропавших без вести британских волонтера* [online], 2023. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.currenttime.tv/a/v-ukraine-pogibli-propavshie-bez-vesti-dvoe-britanskih-volonterov-/32237980.html>

НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ. *Как новояз кремлевской пропаганды создаёт альтернативную картину мира*. In: FACEBOOK [online], 2022. [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/watch/?v=5248436445254025>

НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ. *О нас* [online]. [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.currenttime.tv/about>

НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ. *Развенчание мифа пропаганды о "миролюбивой" России*. In: FACEBOOK [online], 2022. [cit. 2023-09-04]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/watch/?v=338875611711850>

НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ. *Россия: 5 признаков фашистского государства*. In: YOUTUBE. [online], 2022. [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://1url.cz/2rAXV>

НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ. *Чем занимался Антон Красовский, призвавший "топить украинских детей"* [online], 2022. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.currenttime.tv/a/32098615.html>

НИКИФОРОВА, Виктория Витальевна. *Как вылечить украинцев от стокгольмского синдрома*. In: РИА НОВОСТИ [online], 2022. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220302/ukraina-1775974455.html?in=t>

НИКИФОРОВА, Виктория Витальевна. *Что России делать с негодями*. In: РИА НОВОСТИ, [online], 2023. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230118/rossiya-1845574215.html>

ОРГАНИЗАЦИЯ ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ. *ООН: за год в Украине погибли по меньшей мере 8 тысяч мирных жителей*. [online], 2023. [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://news.un.org/ru/story/2023/02/1437862>

ПРЕЗИДЕНТ РОССИИ. *Обращение Президента Российской Федерации* [online], 2022. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <http://www.kremlin.ru/events/president/news/67828>

РАДИО СВОБОДА. *Как Россия воюет на Донбассе: 30 главных расследований* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.radiosvoboda.org/a/russia-war-in-ukraine-investigations/31212089.html>

РАДИО СВОБОДА. *Путин вновь использовал выдуманную цитату Олбрайт о богатствах Сибири* [online], 2021. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://www.svoboda.org/a/31265240.html>

РАДИО СВОБОДА. *Школы на оккупированных территориях готовят к "русификации"* [online], 2022. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.svoboda.org/a/na-okkupirovannyh-rossiey-territoriyah-ukrainy-vvodyat-russifikatsiyu-v-shkolah/31936887.html>

РАДИО СВОБОДА. *"Это не христианство!"* [online], 2023. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://www.svoboda.org/a/32343382.html>

РЕЗНИКОВА, Екатерина. *Подмена мест слагаемых. Исследование о том, как Минобороны врет о победах в Украине*. In: *ПРОЕКТ МЕДИА* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.proekt.media/research/ofitsialnaya-statistika-minoborony/>

РИА НОВОСТИ. *В Запорожской области нейтрализовали группу украинских диверсантов* [online], 2022. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220604/diversanty-1793067371.html>

РИА НОВОСТИ. *"Вкладывайте в Россию". Послание Путина Федеральному собранию* [online], 2023. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230221/putin-1853406659.html>

РИА НОВОСТИ. *В Кремле призвали фильтровать информацию, поступающую со стороны Украины* [online], 2022, [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220505/ukraina-1786979025.html>

РИА НОВОСТИ. *ВСУ обстреляли центр Донецка ракетами* [online], 2023. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230407/donetsk-1863733479.html>

РИА НОВОСТИ. *В Херсонской области 115 тысяч человек покинули район боевых действий* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://ria.ru/20221109/kherson-1830316247.html>

РИА НОВОСТИ. *Заявления Моравецкого о Русском мире граничат с нацизмом, заявил эксперт* [online], 2022. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220513/moravetskiy-1788267189.html>

РИА НОВОСТИ. *Изменение УК позволит конфисковать имущество врагов, считает адвокат* [online], 2023. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230113/konfiskat-1844704231.html?in=t>

РИА НОВОСТИ. *Кадыров рассказал о разработке плана по демилитаризации стран НАТО* [online], 2022. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220719/kadyrov-1803564773.html>

РИА НОВОСТИ. *Киев использует запрещенные методы ведения войны, заявил Пушилин* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220613/pushilin-1795083783.html>

РИА НОВОСТИ КРЫМ. *Филолог назвал самые популярные слова 2022 года* [online], 2023. [cit. 2023-06-20]. Dostupné z: <https://crimea.ria.ru/20230103/filolog-nazval-samyepopulyarnye-slova-2022-goda-1126218571.html>

РИА НОВОСТИ. *Медведев напомнил о правилах военного времени в отношении предателей* [online], 2023. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230108/zakony-1843545106.html?in=t>

РИА НОВОСТИ. *"Мы попадем в рай, а они — просто сдохнут". Что Путин рассказал на "Валдае"* [online], 2020. [cit. 2023-05-18]. Dostupné z: <https://ria.ru/20181018/1530999011.html>

РИА НОВОСТИ. *Не могут по-другому: все большие звезд поддерживают СВО* [online], 2023. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230222/zvezdy-1853247093.html>

РИА НОВОСТИ. *Предприятия в регионах закрепят за сотрудниками служб занятости* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220325/zanyatost-1780007272.html>

РИА НОВОСТИ. *Президент Чехии оставил послание России на технике ВСУ и опозорился* [online], 2023. [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230430/ukraina-1868854626.html>

РИА НОВОСТИ. *Преступления на Украине говорят, что уроки истории забыты, заявил Путин* [online], 2023. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230127/ukraina-1847825012.html>

РИА НОВОСТИ. *Путин заявил, что Украина начала войну против соотечественников* [online], 2022. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220901/ukraina-1813782805.html>

РИА НОВОСТИ. *Россия в качестве жеста доброй воли вывела гарнизон с острова Змеиный* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220630/zmeinyy-1799211082.html>

РИА НОВОСТИ. *Россия не хочет войны, заявил Путин* [online], 2022. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220215/putin-1772958925.html>

РИА НОВОСТИ. *СК расследует преступления ВСУ против мирных жителей новых регионов* [online], 2023. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230205/prestupleniya-1849855321.html>

РИА НОВОСТИ. *Специальная военная операция на Украине* [online]. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://ria.ru/spetsialnaya-voennaya-operatsiya-na-ukraine/>

РИА НОВОСТИ. *США нацелены на разработку универсального биооружия, показало расследование* [online], 2023. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://ria.ru/20230412/biooruzhie-1864745384.html>

РИА НОВОСТИ. *Читатели NYT пришли в ужас от военных преступлений Украины* [online], 2022. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://ria.ru/20221121/vsu-1833068413.html>

РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА. *Президента Чехии раскритиковали в Twitter за написанное на танке ВСУ послание к России* [online], 2023. [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://rg.ru/2023/04/30/prezidenta-chehii-raskritikovali-v-twitter-za-napisannoe-na-tanke-vsua-poslanie-k-rossii.html>

РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА. *Путин: Это они развязали войну, а не мы* [online], 2023. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://rg.ru/2023/02/21/putin-eto-oni-razviazali-voynu-a-ne-my.html>

САБУРОВА, Ольга. *Судьба пропагандиста. Владимир Соловьев: бизнес и промывание мозгов в одном флаконе*. In: *СОБЕСЕДНИК* [online], 2018. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://sobesednik.ru/kultura-i-tv/20180424-dva-procenta-pravdy>

СЕРГЕЙЦЕВ, Тимофей Николаевич. *Что Россия должна сделать с Украиной*. In: *РИА НОВОСТИ* [online], 2022. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://ria.ru/20220403/ukraina-1781469605.html>

СИМОНЬЯН, Маргарита Симоновна. [Высказывание Антона Красовского...] In: *Twitter* [online], 2022. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://twitter.com/m_simonyan/status/1584300051748118528

СИСТЕМНЫЙ БЛОКЪ. *Был ли геноцид: статистика гибели жителей Донбасса в 2014-2021 годах* [online], 2022. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://sysblok.ru/infographics/byl-li-genocid-statistika-gibeli-zhitelej-donbassa-v-2014-2021-godah/>

СПУТНИК. *"Война за чужой счет". Володин показал, как США используют Европу* [online], 2023. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://radiosputnik.ria.ru/20230305/ssha-1855935223.html>

СТЕПУШОВА, Любовь Александровна. *"Гиена" Европы Польша втягивает мир в третью мировую войну.* In: ПРАВДА.РУ [online], 2022. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.pravda.ru/world/1690791-polska/>

ТАРАСЮК Антон, КАДЫГРОБ Владимир. *Когда машина пропаганды сталкивается с реальностью.* In: THE MOSCOW TIMES [online], 2022. [cit. 2023-05-18]. Dostupné z: <https://www.moscowtimes.ru/2022/12/16/kogda-mashina-propagandi-stalkivaetsya-s-realnostyu-a28683>

ТАСС. *В рамках параллельного импорта в Россию с мая ввезено товаров на сумму свыше \$20 млрд* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://tass.ru/ekonomika/16629475>

ТАСС. *В России ожидается тик роста напряженности на рынке труда в начале 2023 года* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://tass.ru/ekonomika/15499133>

ТАСС. *ВС России проводят перегруппировку войск на киевском и черниговском направлениях* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://tass.ru/armiya-i-opk/14231089>

ТАСС. *Эксперт: вызовы в экономике РФ требуют новых стратегических решений в профтехобразовании* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://tass.ru/ekonomika/15765739>

ТАСС. *МО РФ исследует обнаруженные в биологических лабораториях Украины патогены холеры и сибирской язвы* [online], 2023. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://tass.ru/armiya-i-opk/17504513>

ТАСС. *Первый в России памятник вежливым людям открыли в Приамурье* [online], 2015. [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://tass.ru/obschestvo/1950992>

ТАСС. *Путин не ожидает договоренностей с "шайкой наркоманов, которая засела в Киеве"* [online], 2022. [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://tass.ru/politika/13864227>

ТАСС. *Ройзмана доставят в Москву по делу о дискредитации ВС РФ* [online], 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://tass.ru/proisshestviya/15550915>

ТАСС. *Россия не хочет войны и добьется независимости от Запада. Заявления Лаврова в Анталье* [online], 2022. [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://tass.ru/politika/14026053>

ТЕЛЕКАНАЛ «ЗВЕЗДА». *Путин: шайка наркоманов и неонацистов в Киеве взяла в заложники украинский народ* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://tvzvezda.ru/news/20222251750-6aogx.html>

ТЕРЕЩЕНКО, Михаил. *Кремль пояснил слова Путина о естественном самоочищении российского общества от предателей*. In: ТАСС [online], 2022. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://tass.ru/politika/14102253>

ТОПОР NEWS. *Скабеева угрожает Польше потерей независимости*. In: YOUTUBE [online], 2022. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=o37lZ9x07Hs&ab_channel=%D0%A2%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%80News

УКРАИНСКАЯ ПРАВДА. *Ножом отрезали голову: оккупанты жестоко убили украинского пленного* [online], 2023. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2023/04/12/7397470/>

УКРАИНСКАЯ ПРАВДА. *Офис омбудсмена получил десятки видео казней украинских военных* [online], 2023. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2023/04/17/7398181/>

УКРАИНСКАЯ ПРАВДА. *86% украинских военных подвергались физическим пыткам в российском плену – омбудсмен* [online], 2023. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2023/04/17/7398185/>

ФОКУС. *Новые фото и видео показывают зверства россиян над украинскими пленными*, – *The Guardian* [online], 2022. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z:

<https://focus.ua/voennye-novosti/524667-novye-foto-i-video-pokazyvayut-zverstva-rossiyan-nad-ukrainskimi-plennymi-the-guardian>

ФОНТАНКА.РУ. *Скандал вокруг заявления директора вещания RT Красовского в эфире о готовности топить в Мойке оппозицию набирает обороты* [online], 2021. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.fontanka.ru/2021/04/24/69884291/>

ХОЛОД. *Антон Красовский и раньше резко высказывался, не только на тему Украины* [online], 2022. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://holod.media/2022/10/24/krasovskiy/>

ЦЕНЗОР.НЕТ. *Пропандист Соловьев о погибших в Украине оккупантах: "Жизнь вообще-то сильно переоценена". ВИДЕО* [online], 2022. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://censor.net/ru/video_news/3390215/propagandist_solovev_o_pogibshih_v_ukraine_okkupantah_jizn_voobscheto_silno_pereotsenena_video

ЦЕНЗОР.НЕТ. *Скабеева рассказала о "голоде" в Великобритании: "Начали жрать белок, но гаубицы Украине поставят". ВИДЕО* [online], 2023. [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: https://censor.net/ru/video_news/3404239/skabeeva_rasskazala_o_golode_v_velikobritanii_nachali_jrat_belok_no_gaubitsy_ukraine_postavyat_video

ЦЕНТР ЗАЩИТЫ ПРАВ СМИ. *Можно ли в СМИ показывать сцены курения?* [online], 2021. [cit. 2023-06-18]. Dostupné z: <https://mmdc.ru/services/common/mozhno-li-v-smi-pokazyvat-sceny-kureniya/>

ЦОЙ, Ива. *Путин озвучил фейковую цитату Олбрайт о «богатствах Сибири», якобы извлеченную из ее мозга аппаратом по чтению мыслей.* In: *THE INSIDER* [online], 2021. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://theins.ru/antifake/242066>

ЯЛАНЖИ, Елизавета. *Участники проекта «За нами правда» создали более двух миллионов работ.* In: *ГАЗЕТА.РУ* [online], 2022. [cit. 2023-04-11]. Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/08/01/18243296.shtml>

60 МИНУТ. *Британские наемники разделили участь боевиков ВСУ. Эфир от 12.01.2023 (11:30)* In: СМОТРИМ [online], 2023. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2545011>

60 МИНУТ. *Кто и почему отказался скорбеть из-за смерти Елизаветы II.* In: СМОТРИМ [online], 2023. [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2477520>

60 МИНУТ. *Украинский командир предупредил о вероятном окружении ВСУ в Артемовске. Эфир от 13.03.2023 (11:30)* In: СМОТРИМ [online], 2023. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://smotrim.ru/video/2578643>

ВІЙНА В УКРАЇНІ. *«Сука! Этой страны не должно быть!»*, - российский пропагандист Красовский. In: YOUTUBE [online], 2022. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=0bqZkGrXLNY&ab_channel=%D0%92%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96

ВІКІПЕДІЯ. *Революція гідності* [online], 2023. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://1url.cz/0r81c>

ЗМІНА. *Российского пропагандиста, который призывал тотить украинских детей, заочно приговорили к 5 годам заключения* [online], 2023. [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: <https://zmina.info/ru/news-ru/rossyjskogo-propagandysta-kotor%D1%8Bj-pryz%D1%8Bval-topyt-ukraynskyh-detej-zaочно-prygovoryly-k-5-godam-zaklyuchenyya/>

SEZNAM PŘÍLOH:

Příloha č. I: agitační billboard na Krymu

Příloha č. II: slovník současného kremelského novojazu

Příloha č. III: analýza rysů fašistického státu

Příloha č. IV: plné znění článku Sergejceva „Что Россия должна сделать с Украиной“

Příloha č. V: plné znění článku Nikiforovové „Как вылечить украинцев от стокгольмского синдрома“

Příloha č. VI: Plné znění článku Dulmana „Гитлер тоже называл Демянск "крепостью", как Зеленский именует Артемовск“

Příloha č. VII: Analýza projevu Vladimíra Putina ze dne 21. 2. 2022

Příloha č. VIII: Analýza ruské válečné propagandy

Příloha č. IX: Ruská proválečná hesla v podání lidové tvořivosti

Příloha č. I:

agitační billboard na Krymu v březnu 2014 před „referendem“ (pseudoreferendem) – měl nabádat k tomu, aby obyvatelé Krymu hlasovali za připojení k Rusku, v opačném případě by na Krymu mohli začít vládnout „ukrajínští fašisti.“

Пříloha č. II:

словник současného kremelského novojazu (pojmy, označené jako novojaz, jsou napsány kurzívou):

Аннексия Крыма = *воссоединение Крыма с Россией*

Вертолет упал/ был сбит = вертолет совершил жесткую посадку

Взрыв = *хлопок*

Война (в Украине) = *специальная военная операция (на Украине), СВО, события на Украине*

Война (в Грузии – 2008) – *операция по принуждению к миру*

В Украине = *на Украине*

Депортация = *эвакуация*

Контрабанда товаров = *параллельный импорт*

Кризис = *вызов*

Критика армии = *дискредитация армии*

Мобилизованные = *недавно призванные военнослужащие*

Наводнения = *подтопления*

Нейтрализовать = *убить* (напр., группу диверсантов)

Оккупация = *освобождение*

Отступление = *плановая перегруппировка*

Падение важных экономических показателей = *отрицательный рост*

Повышение цен = *корректировка*

Пожар = *задымление*

Растущая безработица = *тик роста напряжённости на рынке труда*

Релокация = *эмиграция*

Российские солдаты в Крыму = *вежливые люди*

Сдача острова Змеиный = *жест доброй воли*

Спецоперация идёт по плану = *что-то идёт не так*

Увольнение = *высвобождение* (работников)

Украинские власти = *киевский режим, нацистский режим, киевская хунта*

Украинские добровольческие батальоны = *нацбаты*

Уничтожение крейсера Москва = *крейсер потерял устойчивость*

Цензура = *фильтрация информации*

Příloha č. III: **Analýza rysů fašistického státu**

1. „**Kult lídra**“ – vůdce (Duce v Itálii, Führer v Německu, prezident v Rusku), který stojí v čele národa, mnozí obyvatelé jej považují za naprosto bezchybného. Volby jsou formálností a volební proces je pod kontrolou režimu (pokud se podíváme na výsledky voleb do Státní Dumy v roce 2021, můžeme si všimnout, že v Čečenské republice získala strana Jednotné Rusko 96,13 % hlasů při účasti 94,42 % voličů). Obraz vůdce můžeme vidět všude – na veřejných místech, na plakátech, na oblečení, dokonce na ikonách. Kritici vůdce jsou zrádci a nepřátelé. Víra národa ve vůdce je obrovská. Je veleben v médiích, vychvalují jej i známé osobnosti. Propaganda hlásá, že vůdce milují nejen občané daného státu, ale dokonce i občané mnoha dalších států (dokonce i těch nepřátelských). Na podporu vůdce jsou prováděny masové akce, mítinky, koncerty atd. (viz např. Putin na Lužnikách 18. 3. 2022).
2. „**Kult minulých vítězství**“ – v Rusku každoročně 9. května probíhá „Nesmrtelný pochod“ (Бессмертный марш). V Rusku se neustále klade důraz na vítězství nad nacismem, přičemž propaganda hlásá, že pouze SSSR porazil nacismus, jako by jiné strany nebojovaly proti nacismu. Ve fašistické Itálii byl zase kult Římské říše.
3. „**Mýtus o zlaté epoše**“ – „Rozpad Sovětského svazu byl největší geopolitickou katastrofou století“ – Vladimír Putin. Rusko se snaží získat zpět bývalé sovětské republiky (válkou v Jižní Osetii, de facto okupací Běloruska, válka na Ukrajině s tím má taky spojitost). Kritizovat SSSR se v Rusku stává snahou přepisovat historii.
4. „**Společný nepřítel**“ – fašismus potřebuje společného nepřítele, ať už vnitřního nebo vnějšího (na tomto principu jsou postaveny v podstatě všechny radikální ideologie včetně např. komunismu). Fašistický režim se nebojí projevovat nenávisť ke konkrétní skupině lidí. V Rusku vládní představitelé a média vštěpují svým občanům, že jejich hlavním vnějším nepřítelem je právě Západ. Propaganda svým obyvatelům vštěpuje, že Rusko je jako obklíčená pevnost, která chrání svobodu, duchovnost a tradiční hodnoty. Vnitřními nepřáteli v Rusku jsou v podstatě jakýkoliv nezávislí aktivisté, novináři nebo bojovníci za lidská práva. Takoví lidé jsou pronásledováni, trestáni a umlčováni.

5. „**Kult síly**“ – militarismus (a ten je v Rusku velmi viditelný) – ten uznává jakákoliv radikální ideologie. Důležité jsou i vizuální symboly, jako např. svastika v nacistickém Německu nebo písmena Z a V v současném Rusku.

Mezi další rysy fašistického státu patří např. **naprostá kontrola médií a masivní propaganda** (v současném Rusku: nezávislá média jsou označena za zahraniční agenty a jsou zakázána), **úzká spolupráce duchovních představitelů s vládnoucími elitami**¹⁵¹ (patriarcha Kirill je jakoby Putinův dobrý kamarád, nebo sluha, který jej plně podporuje) nebo korupce (v Rusku je dle některých zdrojů jedna z nejvyšších úrovní korupce na světě)

Když se mluví o ruském fašismu, do povědomí mnoha lidí se vžil pojem rašismus¹⁵², tedy ruský fašismus (zejména na Ukrajině se jedná o velmi rozšířené pojmenování Rusů – рашисты, které může působit hanlivě nebo urážlivě, avšak je poměrně výstižné).

Aby lidé upřímně věřili naprostým hloupostem a dezinformacím, je zapotřebí velké úsilí propagandy. A právě výdaje na státní média, a tedy na propagandu v Rusku začaly po začátku invaze na Ukrajinu výrazně růst. Jen v dubnu 2022 dosáhly částky téměř 12 miliard rublů.¹⁵³

¹⁵¹ Dostupné z: <https://1url.cz/2rAXV> [cit. 2023-03-20]

¹⁵² Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%B7%D0%BC> [cit. 2023-05-01]

¹⁵³ Dostupné z: <https://1url.cz/Suud4> [cit. 2023-02-01]

Пříloha č. IV:

Plné znění článku „Что Россия должна сделать с Украиной“

Автор статьи: Тимофей Сергейцев

Еще в апреле прошлого года мы писали о неизбежности денацификации Украины. Нацистская, бандеровская Украина, враг России и инструмент Запада по уничтожению России нам не нужна. Сегодня вопрос денацификации перешел в практическую плоскость.

Денацификация необходима, когда значительная часть народа — вероятнее всего, его большинство — освоено и втянуто нацистским режимом в свою политику. То есть тогда, когда не работает гипотеза "народ хороший — власть плохая". Признание этого факта — основа политики денацификации, всех ее мероприятий, а сам факт и составляет ее предмет.

Украина находится именно в такой ситуации. То, что украинский избиратель голосовал за "мир Порошенко" и "мир Зеленского", не должно вводить в заблуждение — украинцев вполне устраивал кратчайший путь к миру через блицкриг, на который и намекали прозрачно два последних украинских президента при своем избрании. Именно такой метод "умиротворения" внутренних антифашистов — через тотальный террор — и был использован в Одессе, Харькове, Днепрпетровске, Мариуполе, других русских городах. И это вполне устроило украинского обывателя. Денацификация — это комплекс мероприятий по отношению к нацифицированной массе населения, которая технически не может быть подвергнута прямому наказанию в качестве военных преступников.

Нацисты, взявшие в руки оружие, должны быть по максимуму уничтожены на поле боя. Не следует проводить существенных различий между ВСУ и так называемыми нацбатами, а также примкнувшей к этим двум видам военных формирований территориальной обороной. Все они равно причастны к запредельной жестокости в отношении мирного населения, равно виновны в геноциде русского народа, не соблюдают законы и обычаи войны. Военные преступники и активные нацисты должны быть примерно и показательно наказаны. Должна быть проведена тотальная люстрация. Ликвидированы и запрещены любые организации, связавшие себя с практикой нацизма. Однако, помимо верхушки, виновна и значительная часть народной массы, которая является пассивными нацистами, пособниками нацизма. Они поддерживали нацистскую власть и потакали ей. Справедливое наказание этой части населения возможно только как несение неизбежных тягот справедливой войны против нацистской системы, ведущейся по возможности бережно и осмотрительно в отношении гражданских лиц. Дальнейшая денацификация этой массы населения состоит в перевоспитании, которое достигается идеологическими репрессиями (подавлением) нацистских установок и жесткой цензурой: не только в политической сфере,

но обязательно также в сфере культуры и образования. Именно через культуру и образование была подготовлена и осуществлена глубокая массовая нацификация населения, закрепленная обещанием дивидендов от победы нацистского режима над Россией, нацистской пропагандой, внутренним насилием и террором, а также восьмилетней войной с восставшим против украинского нацизма народом Донбасса.

Денацификация может быть проведена только победителем, что предполагает (1) его безусловный контроль над процессом денацификации и (2) власть, обеспечивающую такой контроль. В этом отношении денацифицируемая страна не может быть суверенна. Денацифицирующее государство — Россия — не может исходить в отношении денацификации из либерального подхода. Идеология денацификатора не может оспариваться виновной стороной, подвергаемой денацификации. Признание Россией необходимости денацификации Украины означает признание невозможности крымского сценария для Украины в целом. Впрочем, этот сценарий был невозможен в 2014 году и в восставшем Донбассе. Лишь восьмилетнее сопротивление нацистскому насилию и террору привело к внутреннему сплочению и осознанному однозначному массовому отказу от сохранения какого-либо единства и связи с Украиной, определившей себя как нацистское общество.

Сроки денацификации никак не могут быть менее одного поколения, которое должно родиться, вырасти и достигнуть зрелости в условиях денацификации. Нацификация Украины продолжалась более 30 лет — начиная как минимум с 1989 года, когда украинский национализм получил легальные и легитимные формы политического самовыражения и возглавил движение за "независимость", устремившись к нацизму.

Особенность современной нацифицированной Украины — в аморфности и амбивалентности, которые позволяют маскировать нацизм под стремление к "независимости" и "европейскому" (западному, проамериканскому) пути "развития" (в реальности — к деградации), утверждать, что на Украине "нет никакого нацизма, лишь частные единичные эксцессы". Нет ведь ни главной нацистской партии, ни фюрера, ни полноценных расовых законов (только их урезанный вариант в виде репрессий против русского языка). Как следствие — никакой оппозиции и сопротивления режиму.

Однако все перечисленное не делает украинский нацизм "лайт-версией" нацизма немецкого времен первой половины XX века. Напротив — поскольку украинский нацизм свободен от подобных "жанровых" (политтехнологических по существу) рамок и ограничений, он свободно разворачивается как фундаментальная основа всякого нацизма — как европейский и, в наиболее развитой форме, американский расизм. Поэтому денацификация не может быть проведена компромиссно, на основе формулы типа "НАТО

— нет, ЕС — да". Коллективный Запад сам является проектировщиком, источником и спонсором украинского нацизма, в то время как западенские бандеровские кадры и их "историческая память" — лишь один из инструментов нацификации Украины. Укронацизм несет в себе не меньшую, а большую угрозу миру и России, чем немецкий нацизм гитлеровского извода.

Название "Украина", по-видимому, не может быть сохранено в качестве титула никакого полностью денацифицированного государственного образования на освобожденной от нацистского режима территории. Вновь созданные на свободном от нацизма пространстве народные республики должны и будут расти из практики хозяйственного самоуправления и социального обеспечения, восстановления и модернизации систем жизнеобеспечения населения.

Их политическая устремленность на деле не может быть нейтральной — искупление вины перед Россией за отношение к ней как к врагу может реализоваться только в опоре на Россию в процессах восстановления, возрождения и развития. Никаких "планов Маршалла" для этих территорий допускать нельзя. Никакого "нейтралитета" в идеологическом и практическом смысле, совместимого с денацификацией, быть не может. Кадры и организации, являющиеся инструментом денацификации в новых денацифицируемых республиках, не могут не опираться на прямую силовую и организационную поддержку России.

Денацификация неизбежно будет являться и деукраинизацией — отказом от начатого еще советской властью масштабного искусственного раздувания этнического компонента самоидентификации населения территорий исторических Малороссии и Новороссии. Будучи инструментом коммунистической сверхвласти, после ее падения искусственный этноцентризм не остался бесхозным. Он перешел в этом своем служебном качестве под начало другой сверхвласти (власти, стоящей над государствами) — сверхвласти Запада. Его необходимо вернуть в естественные границы и лишить политической функциональности.

В отличие, скажем, от Грузии и стран Прибалтики, Украина, как показала история, невозможна в качестве национального государства, а попытки "построить" таковое закономерно приводят к нацизму. Украинизм — искусственная антирусская конструкция, не имеющая собственного цивилизационного содержания, подчиненный элемент чужой и чуждой цивилизации. Дебандеризации будет самой по себе недостаточно для денацификации — бандеровский элемент есть лишь исполнитель и ширма, маскировка для европейского проекта нацистской Украины, поэтому денацификация Украины — это и ее неизбежная деевропеизация.

Бандеровская верхушка должна быть ликвидирована, ее перевоспитание невозможно. Социальное "болото", активно и пассивно ее поддерживавшее действием и бездействием, должно пережить тяготы войны и усвоить пережитый опыт как исторический урок и искупление своей вины. Те же, кто не поддерживал нацистский режим, пострадал от него и развязанной им войны в Донбассе, должны быть консолидированы и организованы, должны стать опорой новой власти, ее вертикалью и горизонталью. Исторический опыт показывает, что трагедии и драмы военного времени идут на пользу народам, соблазненным и увлеченным ролью врага России.

Денацификация как цель специальной военной операции в рамках самой этой операции понимается как военная победа над киевским режимом, освобождение территорий от вооруженных сторонников нацификации, ликвидация непримиримых нацистов, пленение военных преступников, а также создание системных условий для последующей денацификации мирного времени.

Последняя, в свою очередь, должна начинаться с организации местных органов самоуправления, милиции и обороны, очищенных от нацистских элементов, запуска на их базе учредительных процессов основания новой республиканской государственности, интеграции этой государственности в тесное взаимодействие с российским ведомством по денацификации Украины (вновь созданным или переделанным, скажем, из Россотрудничества), с принятия под российским контролем республиканской нормативной базы (законодательства) по денацификации, определения границ и рамок прямого применения российского права и российской юрисдикции на освобожденной территории в сфере денацификации, создания трибунала по преступлениям против человечности на бывшей Украине. В этом отношении Россия должна выступить хранителем Нюрнбергского процесса.

Все вышесказанное означает, что для достижения целей денацификации необходима поддержка населения, переход его на сторону России после освобождения от террора, насилия и идеологического давления киевского режима, после вывода из информационной изоляции. Разумеется, должно пройти некоторое время, за которое люди оправятся от шока военных действий, убедятся в долгосрочных намерениях России — в том, что "их не бросят". Невозможно предвидеть заранее, на каких именно территориях такая масса населения составит критически необходимое большинство. "Католическая провинция" (Западная Украина в составе пяти областей) вряд ли войдет в состав пророссийских территорий. Линия отчуждения, однако, будет найдена опытным путем. За ней сохранится враждебная России, но принудительно нейтральная и демилитаризованная Украина с запрещенным по формальным признакам нацизмом. Туда уедут ненавистники России. Гарантией сохранения

этой остаточной Украины в нейтральном состоянии должна быть угроза немедленного продолжения военной операции при несоблюдении перечисленных требований. Возможно, для этого потребуется постоянное российское военное присутствие на ее территории. От линии отчуждения и до российской границы будет располагаться территория потенциальной интеграции в русскую цивилизацию, антифашистскую по своей внутренней природе.

Операция по денацификации Украины, начавшаяся с военной фазы, будет следовать в мирное время той же логике этапов, что и военная операция. На каждом из них нужно будет добиваться необратимых изменений, которые и станут результатами соответствующего этапа. При этом необходимые начальные шаги денацификации можно определить следующим образом:

1) ликвидация вооруженных нацистских формирований (под которыми понимаются любые вооруженные формирования Украины, включая ВСУ), а также обеспечивающей их активность военной, информационной, образовательной инфраструктуры;

2) формирование органов народного самоуправления и милиции (обороны и правопорядка) освобожденных территорий, защищающих население от террора подпольных нацистских групп;

3) инсталляция российского информационного пространства;

4) изъятие учебных материалов и запрет образовательных программ всех уровней, содержащих нацистские идеологические установки;

5) массовые следственные действия по установлению персональной ответственности за военные преступления, преступления против человечности, распространение нацистской идеологии и поддержку нацистского режима;

6) люстрация, обнародование имен пособников нацистского режима, привлечение их к принудительному труду по восстановлению разрушенной инфраструктуры в порядке наказания за нацистскую деятельность (из числа тех, к кому не будет применена смертная казнь или лишение свободы);

7) принятие на местном уровне при кураторстве России первичных нормативных актов денацификации "снизу", запрет всех видов и форм возрождения нацистской идеологии;

8) установление мемориалов, памятных знаков, памятников жертвам украинского нацизма, увековечение памяти героев борьбы с ним;

9) включение комплекса антифашистских и денацификационных норм в конституции новых народных республик;

10) создание постоянно действующих органов денацификации на период 25 лет.

Союзников по денацификации Украины у России не будет. Поскольку это сугубо русское дело. А также поскольку искоренению подвергнется не просто бандеровская версия нацистской Украины, но в том числе и прежде всего западный тоталитаризм, навязанные программы цивилизационной деградации и распада, механизмы подчинения сверхвласти Запада и США.

Для проведения плана денацификации Украины в жизнь России самой придется окончательно расстаться с проевропейскими и прозападными иллюзиями, осознать себя как последнюю инстанцию защиты и сохранения тех ценностей исторической Европы (Старого Света), которые того заслуживают и от которых Запад в конечном счете отказался, проиграв в борьбе за самого себя. Эта борьба продолжалась весь XX век и выразилась в мировой войне и русской революции, неразрывно связанных друг с другом.

Россия сделала все возможное для спасения Запада в XX веке. Она реализовала главный западный проект, альтернативный капитализму, победившему национальные государства, — социалистический, красный проект. Она раздавила немецкий нацизм — чудовищное порождение кризиса западной цивилизации. Последним актом русского альтруизма была протянутая Россией рука дружбы, за что Россия получила чудовищный удар 1990-х.

Все, что Россия сделала для Запада, она сделала за свой счет, приношением величайших жертв. Запад в конечном счете отверг все эти жертвы, обесценил вклад России в разрешение западного кризиса, решил отомстить России за ту помощь, которую она бескорыстно предоставила. Дальше Россия пойдет своим путем, не волнуясь о судьбе Запада, опираясь на другую часть своего наследия — лидерство в глобальном процессе деколонизации.

В рамках этого процесса у России есть высокий потенциал партнерских и союзнических отношений со странами, которые Запад угнетал столетиями и которые не собираются снова надевать его ярмо. Без русского жертвоприношения и борьбы эти страны бы не освободились. Денацификация Украины есть в то же время ее деколонизация, что предстоит понять населению Украины по мере того, как оно начнет освобождаться от дурмана, соблазна и зависимости так называемого европейского выбора.

Пříloha č. V: Plné znění článku Nikiforovové „Как вылечить украинцев от стокгольмского синдрома“

Автор статьи: Виктория Никифорова

Вал военных новостей с территории бывшей Украины поражает воображение. Отступая, вэсэушники задались, кажется, целью израсходовать весь запас боеприпасов, которые им присылали с Запада в течение последних восьми лет. Они, надо не надо, подрывают мосты и минируют, отступая, все что могут. Вроде бы это их страна, можно было бы пожалеть, так нет — ребята действуют по принципу "сгорел сарай, гори и хата".

Многие украинские военные хотят быстренько сдаться. Зачем и с кем им воевать? Но их под дулом пистолета гонят на фронт озверевшие "тербатовцы". Установки залпового огня "Град" ставят в самом центре Киева, среди жилых кварталов. Это означает, что люди, проживающие там, автоматом становятся живым щитом для военных.

Мирняку раздается огнестрельное оружие — только в столице на руки выдали около 18 тысяч Калашниковых. И это оружие моментально идет в ход. На днях киевляне расстреляли из своих автоматов российскую диверсионную группу. Потом подошли, пригляделись — о, це незадача. Оказалось, это никакой не российский спецназ, а обычная киевская семья, вполне себе мирные жители. Папа, мама, ребенок. Лежат убитые в своей машине.

На наших глазах бывшая какая ни на есть страна превращается в Гуляй поле, где орудуют банды, ОПГ, террористические формирования и отдельные до зубов вооруженные маньяки. Анархия — мать порядка, все ровно как сто лет назад. И во главе этого криминального парада шайка "наркоманов и неонацистов", которые в буквальном смысле взяли в заложники свое население. Ужас в том, что многие украинцы готовы эту шайку защищать и жертвовать ради нее жизнью.

Как так получилось? Как вообще до этого дошло? Тридцать лет назад, когда Украина и Россия предельно мирно разводились в Беловежской пуще, этот кошмар невозможно было себе представить.

Дело в том, что народ Украины был взят в заложники киевской хунтой еще много лет назад. Много лет ему внушают, что он, невзирая на африканский уровень жизни, живет в "Европе". Что Россия, всегда исправно снабжавшая его газом, электроэнергией и всем, что потребуется, — это главный враг, а солнце встает на Западе. Много лет промывают мозги и заставляют говорить на мове.

Ну что ж, результат налицо. Украинцы в полной мере отхватили "стокгольмский синдром". Он включается обычно у заложников, захваченных террористами. Им страшно, больно, их бьют, угрожают. Чтобы не сойти с ума, человек включает защитный механизм — убеждает себя в том, что террорист прав. Сочувствует ему. Пытается защищать.

Обычно после освобождения из плена с заложниками работают психологи — специально чтобы снять "стокгольмский синдром". После освобождения Украины потребуются, конечно, целый комплекс мер, чтобы привести в чувство этот психически нездоровый народ.

Первые конкретные шаги навскидку — русский язык должен получить статус второго государственного. Все русские школы должны быть восстановлены. Система гуманитарного образования должна быть переформатирована и сближена с российской. В идеале хорошо бы вообще создать один учебник истории и предложить его учащимся и у нас, и у них. Заодно и учебники русского и литературы пересмотреть. Вообще система образования должна максимально ориентироваться на российскую. Подготовка к российскому ЕГЭ, какие-то программы по поступлению в российские вузы. Все это необходимо. Но еще актуальнее необходимость зачистить тамошнее информационное поле.

Оно конечно, уже самоочищается по мере подхода российских освободителей. Помощник Зеленского Никита Потураев, призывавший сбросить на Москву атомную бомбу, внезапно покинул родину и оказался в Вене. Мигрируют из Киева на запад уникальные творческие коллективы и творческие единицы, годами разжигавшие ненависть между братскими народами. Сбежал журналист Гордон, собиравшийся "грызть зубами российских оккупантов".

Одновременно стоило бы приглядеться и к украинским производителям контента, зарабатывающим на территории "клятых москалей". Вон, недавно продюсер "Орла и решки" совершила каминг-аут в соцсетях – пожелала смерти Владимиру Путину. Передачу быстро прикрыли. Но сколько их еще — таких продюсеров, коучей, инфоцыган и певцов ртом с Незалежной бродит у нас в поисках длинного рубля.

Денацификация Германии шла, как известно, двумя путями. На территории ФРГ организовали культ холокоста, выдав при этом немцам полную индульгенцию за преступления в отношении других народов. Ведь Советский Союз сразу после войны снова был зачислен во враги Запада. Чего там было жалеть советских?

Все время существования ФРГ западные немцы компенсировали унижение от поражения в неизбывной и никуда не девавшейся ненависти к славянам вообще и русским в частности. Свои преступления на оккупированных территориях СССР они предпочли

забыть. Недаром они так яростно пиарили тему Катюни — именно для того, чтобы вытеснить память о своих и своих бандеровских приспешников преступлениях в белорусской Хатыни.

Для многих внуков солдат вермахта мы остались азиатской ордой, подлежащей уничтожению. "Сарматское нашествие", как элегантно охарактеризовал советскую армию в Германии немецкий классик Томас Манн в своем классическом романе "Доктор Фаустус". Варвары, чего уж там, унтерменши.

Это копилось десятилетиями и прорвалось в 90-е, когда немцы хладнокровно участвовали в уничтожении сербов в Югославии. Потом откровенно поощряли геноцид русских на Донбассе. Теперь они шлют партии оружия на Украину. Что это как не возродившийся нацизм?

На территории ГДР денацификация прошла гораздо проще и успешнее. Там просто заменили въевшийся в подкорку европейцев расизм с неизбежным делением народов на высшие и низшие — советским интернационализмом. И до сих восточные немцы отлично в массе своей относятся и к русским, и к Советскому Союзу.

Украинцам сейчас нужна вакцина правды — исторической и современной. Правдивые учебники, правдивые новости. Так долго они жили в сплошном потоке лжи. Годами западные элиты использовали их как подопытных зверушек в своих экспериментах с такой военной технологией, как соцсети.

Мало, кто помнит, но первый раз американские соцсети и Пентагон слились в экстазе во время "Твиттерной революции" в Северной Африке. Военное ведомство США в союзе с IT-олигархами в буквальном смысле сводило с ума, провоцировало и раскачивало на протест миллионы жителей Туниса, Египта, Ливии, Ближнего Востока. Мы все помним, чем это кончилось. Граждане успешно снесли своих правителей и погрузили свои страны в хаос. Сработало, ага.

Следующим пунктом стала Украина. Давным-давно соцсети и платформы здесь играют роль оружия массового психического поражения. Вспомните трагедию 2 мая в Одесском Доме профсоюзов. Страшна была не только бойня, но и безумный шабаш, который укронацисты развели тогда в фейсбуленьке. Все эти "жареные колорады" и прочие интернет-мемы... До сих пор жутко вспоминать. Если жестко, на манер Китая не зачистить интернет от всей этой дряни, то подсевшие на нее украинцы натворят еще кучу бед.

И ключевое слово здесь "жестко". Спасать украинцев от них самих надо, не сюсюкая с пациентами и не оглядываясь на "мировое сообщество", которое так и так мечтает нас уничтожить. Мы несем им правду. Правда в том, что мы один народ и должны жить в мире. Только в этом наша сила.

Príloha č. VI: Plné znění článku „Гитлер тоже называл Демянск "крепостью", как Зеленский именует Артемовск“

Автор статьи: Павел Дульман

Журналист Павел Дульман - об исторических параллелях, которые приходят на память в связи с Артемовском

Западные СМИ в последние дни чрезвычайно озабочены положением ВСУ в Артемовске. Bild, Wall Street Journal, New York Times, El Pais и другие синхронно пишут о тяжком положении "воинов света", огромных потерях и даже разрае в ставке киевского верховного главнокомандующего. И если об интригах на улице Банковой они всего-навсего отражают свет осведомленных украинских и российских Telegram-каналов, зажженный еще задолго до начала активизации боевых действий вокруг города, то о потерях ВСУ имеют данные из первых рук, от очевидцев. Ведь не всех еще западных корреспондентов эвакуировали из Донбасса в Киев, или, того хуже, занесли на "Миротворец" (запрещен в РФ) и выдворили за излишнюю объективность.

По последним обобщенным данным, Зеленский в который уже раз наплевал на мнение Залужного и приказал держать оперативно воспетую в песне "крепость Бахмут" до тех пор, пока для отступления из "стратегически не важного" города не будет состряпан подобающий пропагандистский миф. Что-что, а вписывать провальные операции и зазря погибших боевиков на самые "героические" страницы своей временной и случайной истории в Киеве умеют. Начали еще с "дебальцевского котла", а по большому историческому счету и того раньше - с "героев Крут" и загрызенного вшами на чужбине Мазепы.

Для этого случая могу предложить пиарщикам Зеленского подходящую историческую параллель, первую, которая приходит на память в связи с Артемовском. Это оборона вермахтом и войсками СС поселка Демянск с окрестностями в Новгородской области в 1942-1943 годах. Гитлер тоже называл Демянск "крепостью", и вот вам первое сходство - с Зеленским и его восприятием действительности сквозь призму пропаганды.

Стратегическая значимость Демянска тоже была сомнительна, и приказ Гитлера держать его до конца повлек за собой отставку несогласного с этим командующего группы армий "Север" фон Лееба. Вот вам и второе сходство, теперь уже с Залужным.

Бои вокруг Демянска шли долго, иногда линия фронта не менялась месяцами, но именно там советские войска похоронили почти всю дивизию СС "Мертвая голова", столь любимую нынче на Украине. Из первого состава, заботливо отобранного из охранников концлагеря Дахау, на отдых и переформирование во Францию вернулся только каждый

десятый. Вот и сейчас украинские нацисты отступают из Артемовска исключительно на "переформирование", и только те, кому повезло. Фиксируем третье сходство.

К слову, командовавший Демянским котлом генерал Брокдорф-Алефельд был в числе военных, вовлеченных в известную "операцию Валькирия", заговор против Гитлера. Правда, по естественным причинам он умер до взрыва 20 июля 1944 года. И здесь никаких параллелей нет. Хотя, как знать, будущее покажет.

Ну и главное: Демянск был освобожден советскими солдатами, и так же будет освобожден российскими воинами-добровольцами Артемовск. Соответственно и победитель в этой битве, как и в Великой Отечественной войне, будет один и тот же. Вот вам последнее сходство, можете пользоваться, пан Зеленский. Если не страшно.

Na začátku projevu¹⁵⁴ ruský prezident zdůraznil blízké vztahy s Ukrajinou, avšak jeho druhá věta se dá vyložit i tak, že Ukrajina Rusku v podstatě patří („*Ещё раз подчеркну, что Украина для нас – это не просто соседняя страна. Это неотъемлемая часть нашей собственной истории, культуры, духовного пространства*“).

Dále Putin řekl, že Ukrajina vznikla vlastně díky Leninovi. Pravdivost tohoto výroku nechť posoudí historici, avšak z jazykového hlediska se jedná o zjevnou agresi, na Ukrajině je komunismus zakázán stejně jako nacismus a takový výrok Ukrajince velmi pobouřil a urazil, k SSSR má totiž většina z nich velmi negativní vztah („*в результате большевистской политики и возникла советская Украина, которую и в наши дни можно с полным основанием назвать «Украина имени Владимира Ильича Ленина». Он её автор и архитектор.*“). Tady si však můžeme jen domýšlet, zda Putin tento výrok myslel upřímně, nebo zda bylo jeho záměrem pobouřit a urazit Ukrajince.

Dále Vladimír Vladimírovič ironicky užil slovního spojení „благодарные потомки“. Tím měl na mysli odpůrce proruské nadvlády a nacionalisty, kteří na Ukrajině v době revoluce a krátce po ní ničili pomníky Lenina, které dřív byly v podstatě v každém ukrajinském městě („*А сейчас «благодарные потомки» поносили на Украине памятники Ленину. Это у них декоммунизацией называется.*“).

V dalším odstavci bychom se měli pozastavit zejména nad poslední větou. Putin tvrdí, že Rusko je připraveno ukázat Ukrajině „*skutečnou декоммунизаци*.“ Zda tím měl na mysli invazi, kterou spustil o tři dny později, nemůžeme s jistotou říct, avšak je to velmi pravděpodobné („*Вы хотите декоммунизацию? Ну что же, нас это вполне устраивает. Но не нужно, что называется, останавливаться на полпути. Мы готовы показать вам, что значит для Украины настоящая декоммунизация.*“).

Aby Putin očernil Ukrajinu a její vládu, jakož i události, které proběhly v roce 2014, používá slovního spojení „státní převrat“ místo „revoluce“, jak se události na Ukrajině obvykle nazývají („*Радикалы воспользовались справедливым недовольством людей, оседлали протест и в 2014 году довели Майдан до государственного переворота.*“). Mnozí si mohou myslet, že mezi těmito pojmy není velký rozdíl. Státní převrat nebo

¹⁵⁴ Dostupné z: <http://www.kremlin.ru/events/president/news/67828> cit. 2023-04-18]

revoluce – stále se jedná o určitý typ politických událostí. Avšak na Ukrajině jsou na dané téma velmi citliví a na revoluci (Революція гідності) právem velmi hrdí.

V další části projevu se Putin dopustil značného zveličování. Ukrajinská města rozhodně nezasáhla vlna pogromů, jak tvrdil. Pogrom je totiž *„krvavé masové pronásledování, vraždění skupiny obyvatel jiného náboženského přesvědčení nebo příslušníků jiné etnické skupiny.“*¹⁵⁵ (*„Радикалы, захватившие власть, организовали преследование, **настоящий террор** в отношении тех, кто выступал против антиконституционных действий. Над политиками, журналистами, общественными деятелями издевались, их публично унижали. Украинские города захлестнула волна погромов и насилия, серия громких и безнаказанных убийств.“*). Násilí, dokonce i vraždy proruských obyvatel na Ukrajině opravdu byly zdokumentovány, po obsazení Krymu Ruskem a rozpoutání války na východě Ukrajiny začali být mnozí občané Ukrajiny naladěni proti Rusku, avšak tvrzení o vlně pogromů je značně přehnané. Na Krymu na druhou stranu docházelo k perzekuci těch, kteří vystupovali proti připojení poloostrova k Rusku, o tom však se však Putin nezmínil ani jedním slovem.

Dále Putin tvrdil, že neustává vraždění civilistů (*„Убийство мирных жителей, блокада, издевательство над людьми, включая детей, женщин, стариков, не прекращается“*), avšak statistiky ukazují něco jiného. Nejvíce lidí (jak civilistů, tak i vojáků) zemřelo v prvních dvou letech konfliktu na Donbasu. Od té doby počet obětí každým rokem klesá. V roce 2021 zemřelo na území tzv. „Doněcké lidové republiky“ (dále DLR) v důsledku konfliktu 7 civilistů, což rozhodně neodpovídá definici genocidy. Např. web sysblok.ru¹⁵⁶ pro srovnání uvádí, že jen při automobilových nehodách zemře v DLR cca 90-100 lidí ročně, tedy mnohem víc než v důsledku konfliktu.

Ve druhé polovině projevu zazněly od Putina dva výroky, které si navzájem protiřečí. Nejdřív říká, že Rusko udělalo vše, aby udrželo teritoriální celistvost Ukrajiny (*„Россия сделала всё для сохранения территориальной целостности Украины“*).

Ovšem o několik vět později prohlásil, že je nutné přiznat nezávislost tzv. „DNR“ a „LNR“ (Luhanské lidové republiky), čímž v podstatě zpochybnil celistvost Ukrajiny (*„В этой связи считаю необходимым принять уже давно назревшее решение –*

¹⁵⁵ Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pogrom> [cit. 2023-04-18]

¹⁵⁶ Dostupné z: <https://sysblok.ru/infographics/byl-li-genocid-statistika-gibeli-zhitelej-donbassa-v-2014-2021-godah/> [cit. 2023-04-18]

незамедлительно признать независимость и суверенитет Донецкой Народной Республики и Луганской Народной Республики“).

Ke konci projevu začal vznášet požadavky k ukrajinské vládě, kterou nazývá „režimem“. Slovo „režim“ nemusí automaticky znamenat něco negativního, avšak málokdy se setkáme např. se slovním spojením „demokratický režim“. Slovem „režim“ máme většinou na mysli „autoritářský“ (např. právě ten putinovský režim). Ukrajinská vláda byla přitom zvolena ve svobodných volbách a o „režim“ v negativním slova smyslu se tedy nejedná, Putin se zde záměrně dopouští jazykové agrese. Na začátku věty pak ukrajinskou vládu nazývá těmi, kteří se zmocnili vlády. Ovšem jak už bylo řečeno, na Ukrajině proběhly svobodné a demokratické volby a „*захватить власть*“ a „*победить на выборах*“ jsou zcela odlišné pojmy. Putin pak zároveň automaticky přenáší odpovědnost za případné krveprolití na ukrajinskou vládu, nebo jak říká „*режим, který vláдне на ўземі Украіны*“. V ten den Putin už nepochybně věděl, že o tři dny později začne válku (i když její průběh si nejspíš představoval jinak). V tomto odstavci zároveň vidíme, jak se Putin povyšuje nad Ukrajinou, zejména nad její vládou, její představitele nebere jako rovnocenné partnery, když užívá výrazy, které jsou ponižující a očeňující, navíc jim nenabízí žádný dialog, nýbrž vyžaduje („*мы требуем*“) – „*А от тех, кто захватил и удерживает власть в Києве, мы требуем незамедлительно прекратить боевые действия. В противном случае вся ответственность за возможное продолжение кровопролития будет целиком и полностью на совести правящего на территории Украины режима.*“

Příloha č. VIII: 10 rysů válečné propagandy v kontextu rusko-ukrajinské války

1. My nechceme válku, my se pouze bráníme (*Мы не хотим войны, мы только защищаемся*)

To je známá fráze, kterou často pronášejí ruští političtí představitelé a televizní komentátoři. Ještě dva týdny před začátkem války Putin prohlásil, že Rusko nechce válku – *Россия не хочет войны, заявил Путин*.¹⁵⁷

V únoru 2023 Putin řekl, že to nebylo Rusko, kdo začal válku - *"Я хочу это повторить, это они развязали войну. А мы использовали силу, и используем, чтобы их остановить."*¹⁵⁸

O tom, že Rusko nechce válku, informoval krátce po jejím začátku i ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov – *Россия не хочет войны и добьется независимости от Запада. Заявления Лаврова в Анталье*.¹⁵⁹

O tom, že Rusko „nechce s nikým bojovat“, informoval i patriarcha Kirill – *„Мы ни с кем не хотим воевать. Россия никогда ни на кого не нападала. Это удивительно, когда великая и могучая страна никогда ни на кого не нападала, она только защищала свои рубежи.“*¹⁶⁰ Samozřejmě není pravda, že Rusko nikdy nikoho nenapadlo (již jsme v práci vyjmenovali, koho napadlo Rusko či SSSR jen ve 20. století). Dalším zajímavým průzkumem by bylo, zda současná ruská pravoslavná církev propaguje nenávisť. Bohužel to ale není předmětem našeho zkoumání, pro zájemce proto nabízíme alespoň odkazy¹⁶¹ ke studiu dané problematiky.¹⁶²

Aby Putin přesvědčil svůj národ o tom, že Západ je potřeba považovat za nepřítel, je ochotný i zcela otevřeně lhát. Jednou z takových lží je ta, že bývalá ministryně zahraničí USA Madeleine Albright měla údajně říct, že je nespravedlivé, že značná část nerostného bohatství Země se nachází právě na Sibiři (*„Кто-то даже публично осмеливается говорить, что несправедливо якобы, что России принадлежат богатства такого региона, как Сибирь, только одной стране.“*).¹⁶³ Tento citát je ovšem vymyšlený,

¹⁵⁷ Dostupné z: <https://ria.ru/20220215/putin-1772958925.html> [cit. 2023-04-10]

¹⁵⁸ Dostupné z: <https://rg.ru/2023/02/21/putin-eto-oni-razviazali-vojnu-a-ne-my.html> [cit. 2023-04-10]

¹⁵⁹ Dostupné z: <https://tass.ru/politika/14026053> [cit. 2023-04-10]

¹⁶⁰ Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/05/03/17676734.shtml> [cit. 2023-04-10]

¹⁶¹ Dostupné z: <https://www.svoboda.org/a/32343382.html> [cit. 2023-04-10]

¹⁶² Dostupné z: <https://1url.cz/Tuu14> [cit. 2023-04-10]

¹⁶³ Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=nmBFJtSJq60&t=105s&ab_channel=Vit_Ruvinsky [cit. 2023-04-07]

americká politička tuto frázi nikdy nevyslovila. Pro větší věrohodnost našeho tvrzení dokládáme hned dva¹⁶⁴ zdroje.¹⁶⁵ Putin nejspíš počítá s tím, že většina Rusů se nad pravostí výroku ani nezamyslí a budou jej automaticky pokládat za pravdivý. Na tomto příkladu vidíme, jak Putin svými výroky uměle dělá ze Západu nepřítele.

2. Veškerou odpovědnost nese protivník

Každá strana, která vyhlašuje válku, to dělá proto, aby zabránila protivníkovi „zničit naše hodnoty“, vzít nám naši svobodu nebo nás prostě zničit. Je to válka, která je vedena, aby bylo zabráněno válce větších rozměrů. Z úst ruských politiků a propagandistů můžeme neustále slyšet, že vinen ve válce je Západ a Ukrajina. Je to jeden z narativů, který ruská propaganda vsugerovala svému národu. Mnozí Rusové uvěřili tvrzení, že Západ chtěl Ukrajinu využít jako území k napadení Ruska. Uvedeme příklady:

*Американский политолог возложил на США вину за конфликт на Украине.*¹⁶⁶

Někdy Rusko považuje Evropu za takovou „oběť“ Ameriky - *"Война за чужой счет"*. *Володин показал, как США используют Европу.*¹⁶⁷

*"Вкладывайте в Россию". Послание Путина Федеральному собранию"*¹⁶⁸. V článku se mimo jiné píše: *Это они развязали войну. А мы использовали силу и используем, чтобы ее остановить"*

Putin obviňuje Západ ze situace na Ukrajině poměrně často. Jako příklad uvedeme dva články na webu Lenta.ru, první z října 2022, druhý z února 2023. Titulek prvního článku zní: *„Путин обвинил Запад в разжигании войны на Украине.“*¹⁶⁹ Druhý titulek je téměř totožný: *„Путин обвинил Запад в развязывании войны.“*¹⁷⁰

V jiném výroku ruský prezident obvinil Ukrajinu z toho, že začala válku proti svým občanům. Zde spatřujeme snahu rozdělit ukrajinský národ na „ukrajinsky mluvící západní Ukrajince“ neboli ty špatné – „protiruské fašisty“ a „východní – ruskojazyčné Ukrajince“,

¹⁶⁴ Dostupné z: <https://www.svoboda.org/a/31265240.html> [cit. 2023-04-07]

¹⁶⁵ Dostupné z: <https://theins.ru/antifake/242066> [cit. 2023-04-07]

¹⁶⁶ Dostupné z: <https://iz.ru/1428537/2022-11-20/amerikanskii-politolog-vozzlozhl-na-ssha-vinu-za-konflikt-na-ukraine> [cit. 2023-04-16]

¹⁶⁷ Dostupné z: <https://radiosputnik.ria.ru/20230305/ssha-1855935223.html> [cit. 2023-04-16]

¹⁶⁸ Dostupné z: <https://ria.ru/20230221/putin-1853406659.html> [cit. 2023-04-16]

¹⁶⁹ Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2022/10/27/zapppp/> [cit. 2023-04-17]

¹⁷⁰ Dostupné z: https://lenta.ru/news/2023/02/21/war_zap/ [cit. 2023-04-17]

kteří jsou utlačováni těmi západními – *Путин заявил, что Украина начала войну против соотечественников.*¹⁷¹ *"Все считают, что какая-то агрессия со стороны России происходит сегодня. Никто не понимает и не знает, что после государственного переворота на Украине в 2014 году жители Донецка, Луганска, Крыма - в значительной своей части, во всяком случае - не захотели признать результаты этого переворота."*

Události roku 2014 na Ukrajině Putin nazývá státním převratem, což má samo o sobě negativní konotace. Na Ukrajině tyto události nazývají revolucí, popř. revolucí hrdosti (*Революція гідності*¹⁷²), u nás známá spíš jako „Majdan“ nebo „Euromajdan“. Zda se z právního hlediska jednalo o převrat nebo revoluci, nemůžeme s jistotou určit, avšak z jazykového hlediska zní slovo „převrat“ jako něco nezákonného a nesprávného, zatímco „revoluce“ má pozitivní nádech, je spojována s touhou po svobodě. Proto se v Rusku k označení události používá pojem „*переворот*“, nebo „*государственный переворот*“, popř. zkráceně „*зоспереворот*.“ Pro přehled uvedeme alespoň krátké definice státního převratu a revoluce, abychom pochopili rozdíl mezi těmito pojmy:

„Státní převrat neboli puč je často násilné svržení vlády a převzetí politické moci ve státě. Pučisté tvoří obvykle malou skupinu (například vysocí vojenští důstojníci).“¹⁷³

„Revoluce (z lat. *revolvere* – převracet) je lidové povstání, jehož součástí je mimoprávní akce mas, kterou se usiluje o změnu politického systému, nikoli jen vládnoucí elity.“¹⁷⁴

Podle těchto definic měly události na Ukrajině v zimě 2013/2014 rozhodně blíže revoluci než státnímu převratu. Od listopadu 2013 totiž docházelo k velkým protestům, kterých se podle některých zdrojů jen v Kyjevě účastnilo v některých dnech až půl milionu demonstrantů.¹⁷⁵

V námi uvedeném článku¹⁷⁶ s projevem Putina jsou ještě následující formulace: ***"Против них начали фактически войну. Восемь лет ее вели. И наша задача, наша миссия, миссия наших солдат, о которых вы упомянули, ополченцев Донбасса эту***

¹⁷¹ Dostupné z: <https://ria.ru/20220901/ukraina-1813782805.html> [2023-04-16]

¹⁷² Dostupné z: <https://1url.cz/0r81c> [cit. 2023-04-16]

¹⁷³ Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_p%C5%99evrat [cit. 2023-04-16]

¹⁷⁴ Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Revoluce> [cit. 2023-04-16]

¹⁷⁵ Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1061685-protesty-v-kyjeve-nekonci-opozice-svolava-sve-priznivce-z-cele-zeme> [cit. 2023-04-16]

¹⁷⁶ Dostupné z: <https://ria.ru/20220901/ukraina-1813782805.html> [2023-04-16]

войну прекратить, защитить людей и, конечно, защитить саму Россию, потому что на территории сегодняшней Украины начали создавать антироссийский анклав, который угрожает нашей стране."

Putin danými výroky šířil dezinformace, což je taky projev jazykové agrese. Tím, kdo rozdmýchával konflikt, bylo jednoznačně Rusko, které nejdřív obsadilo Krym a poté rozpoutalo válku na východě Ukrajiny. Kreml to sice celou dobu popíral, avšak existují důkazy, které přítomnost ruské armády na Ukrajině potvrzují.¹⁷⁷ Putin opět mluví o osmi letech, z tohoto „argumentu“ se stal už takový kremelský narativ, který se vládnoucí elita a propagandisté snaží vnutit svému národu. Osm let ruské agrese v podstatě svedli na Ukrajinu. Putin dále tvrdí, že úkolem Ruska je „ukončit válku, ochránit lid a Rusko.“ Avšak je to právě Rusko, kdo tuto válku začal a kdo ohrožuje ukrajinský lid.

3. Diskreditace osobnosti lídra protivníka

Nepřátelské zemi vládne maniak, monstrum, nebo v našem případě narkoman a nacista. Tak nazývá ruská propaganda a ruší představitele Zelenského. Podle propagandy je ukrajinský lid v jeho zajetí a je třeba zemi od tohoto „nacisty“ osvobodit neboli „denacifikovat“.

Zde jsou Putinova slova, která pronesl krátce po začátku invaze:¹⁷⁸ *„Еще раз обращаюсь к военнослужащим Вооруженных сил Украины. Не позволяйте неонацистам и бандеровцам использовать ваших детей, ваших жен и стариков в качестве живого щита. Берите власть в свои руки. Похоже, нам с вами будет легче договориться, чем с этой шайкой наркоманов и неонацистов, которая засела в Киеве и взяла в заложники весь украинский народ.“*

Kromě démonizace ukrajinské vlády ještě vidíme výzvu Putina, aby ukrajinská armáda v podstatě provedla státní převrat („*берите власть в свои руки*“), což je vměšování se do záležitostí cizího státu.

„*Шахназаров: евреи не могут поддерживать нацистский режим Зеленского.*“¹⁷⁹ O „nacistickém režimu Zelenského“ mluvil v pořadu „Večer s Vladimírem Solovjovem“ i

¹⁷⁷ Dostupné z: <https://www.radiosvoboda.org/a/russia-war-in-ukraine-investigations/31212089.html> [cit. 2023-04-11]

¹⁷⁸ Dostupné z: <https://tvzvezda.ru/news/20222251750-6aogx.html> [cit. 2023-04-11]

¹⁷⁹ Dostupné z: <https://www.vesti.ru/article/2841521> [cit. 2023-04-11]

režisér Karen Šachnazarov, což není až tak překvapivé, jelikož do Solovjova pořadu jsou od začátku války zváni už pouze hosté s názory, které korespondují s politikou Kremlu.

4. **Chráníme ušlechtilou věc, ne své vlastní zájmy**

Ekonomické a geopolitické cíle války musí být zamaskovány ideálem, morálními a zákonnými hodnotami. V našich moderních demokraticky smýšlejících společnostech může být válka zahájena pouze s jejím souhlasem. Je nezbytné přesvědčit národ o tom, že my se, na rozdíl od nepřítele, účastníme války pouze z ušlechtilých důvodů.

Stačí otevřít web jakéhokoliv státního nebo provládního média. Velmi rychle najdeme u každého článku, týkající se „speciální vojenské operace na Ukrajině“ tuto formulaci: *„Россия начала спецоперацию на Украине 24 февраля 2022 года. Владимир Путин назвал ее целью "защиту людей, которые на протяжении восьми лет подвергаются издевательствам, геноциду со стороны киевского режима"."*¹⁸⁰

5. **Nepřítel cílevědomě páchá zvěrstva. Pokud chybu uděláme my, je to zcela neúmyslné**

„Páchání válečných zločinů je přirozené chování nepřítele, a pokud něco takového pácháme my, je to pouze nějaký omyl, lidský faktor, technická chyba.“ Válečná propaganda navíc nepracuje s reálnými událostmi, místo toho si vymýšlí různé zruďné příběhy, zvěrstva, aby co nejvíc očernila nepřítele.

*Преступления на Украине говорят, что уроки истории забыты, заявил Путин: „Забвение уроков истории приводит к повторению страшных трагедий. Свидетельство тому – те преступления против мирных граждан, этнические чистки, карательные акции, которые организуют на Украине неонацисты. Именно с этим злом мужественно, плечом к плечу сражаются сейчас наши воины.“*¹⁸¹

¹⁸⁰ Dostupné z: <https://ria.ru/spetsialnaya-voennaya-operatsiya-na-ukraine/> [cit. 2023-04-11]

¹⁸¹ Dostupné z: <https://ria.ru/20230127/ukraina-1847825012.html> [cit. 2023-04-11]

Putin obviňuje Ukrajince dokonce z etnických čistek, které však nikdy nebyly na území Ukrajiny prokázány. Rusové a Ukrajinci žili na Ukrajině vedle sebe víceméně v míru, ojedinělé incidenty se nedají nazvat etnickými čistkami.

*СК расследует преступления ВСУ против мирных жителей новых регионов*¹⁸² – Rusové dokonce chtějí vyšetřovat údajné zločiny proti zemi, kterou sami brutálně napadli. Konkrétní důkazy již ani nepovažují za nutné předkládat, v očích mnoha Rusů jsou Ukrajinci už i tak největší zřůdy.

Narazili jsme na trend, kdy ruská média dávají v titulcích svých článků velký význam údajným komentářům čtenářů, které se vyskytují u článků západních médií, když píšou událostech na Ukrajině: „*Читатели NYT пришли в ужас от военных преступлений Украины*“¹⁸³ Titulek je manipulativní, podobný spíš na titulek nějakého bulvárního média, jelikož adresát nabyde dojmu, že všichni čtenáři byli šokováni. Takto nevíme, zda se jedná o všechny čtenáře, nebo jen o pár jedinců (a články s takto zavádějícími titulky se v ruských médiích vyskytují poměrně často). Avšak co je ještě absurdnější, v článku je jako důkaz uveden např. čtenář se jménem „*judgement kitten*“ a jeho údajný komentář, uživatel jménem „*ttravel07*“ nebo nějaký údajný „*John*“. Není uveden žádný odkaz na profil, ani screenshot originálního komentáře. I pokud se v NYT objevil nějaký „proruský“ komentář, mohl to být klidně falešný profil, který vytvořili Rusové, může se tedy jednat o součást hybridní války, kterou vede Rusko proti Západu.¹⁸⁴ Jelikož celý článek je silně zavádějící, další možností je, že redakce si celou situaci s proruskými komentáři vymyslela, pro což ale nemáme žádný důkaz.

6. Nepřítel používá zakázané metody

„my nepácháme zvěrstva, naopak ve válce dodržujeme pravidla.“ K danému bodu můžeme říct, že u něj je ruská propaganda obzvlášť aktivní. Např. na webu vesti.ru se můžeme dočíst, že Ukrajinci měli v roce 2020 shazovat falešné bankovky, které byly infikovány virem tuberkulózy – *ВСУ пользуются запрещенными методами ведения войны*.¹⁸⁵

¹⁸² Dostupné z: <https://ria.ru/20230205/prestupleniya-1849855321.html> [cit. 2023-04-11]

¹⁸³ Dostupné z: <https://ria.ru/20221121/vsu-1833068413.html> [cit. 2023-04-16]

¹⁸⁴ Dostupné z: <https://www.denik.cz/veda/hybridni-hrozby-strach-valka-cina-rusko-amerika.html> [cit. 2023-04-11]

¹⁸⁵ Dostupné z: <https://www.vesti.ru/article/2772617> [cit. 2023-04-11]

Daný web však o „zvěrstvech ukrajinských nacionalistů“ informoval vícekrát – *Украинские боевики все чаще применяют запрещенные средства и методы.*¹⁸⁶

O údajných zakázaných metodách vedení války informoval např. i portál lenta.ru, když se odvolával na slova Šojgua – *Шойгу перечислил используемые Киевом запрещенные методы.*¹⁸⁷

O zakázaných metodách vedení války informoval i státní web RIA Novosti, když se odvolával na slova vůdce samozvané Doněcké lidové republiky – *Киев использует запрещенные методы ведения войны, заявил Пушилин.*¹⁸⁸ Zde uvádíme některá ze slov Pušilina: *„Противник в буквальном смысле слова перешёл все грани. Используются запрещённые методы ведения войны. Обстреливаются спальные районы и центральные района города Донецка.“*

O údajném ostřelování města Doněck ze strany Ukrajiny se v ruských médiích můžeme dočíst prakticky každý den. Např. článek na RIA Novosti ze 7. 4. 2023¹⁸⁹ neposkytuje žádné konkrétní důkazy, pouze informuje o ostřelování centra města ukrajinskou armádou. Odvolává se přitom na zdroj na sociální síti telegram¹⁹⁰, který o údajném ostřelování Doněcku informuje zhruba každou půl hodinu.

7. Naše ztráty jsou bezvýznamné, zato ztráty nepřítele jsou ohromné:

Tuto metodu obvykle používají obě strany konfliktu, aby zvyšovaly morálku své vlastní armády. O ruských ztrátách denně informují i Ukrajinci, avšak s jejich přibližnými statistikami souhlasí i mnohé západní tajné služby. Vzhledem k ruské taktice vedení války (např. metoda útoku lidských vln¹⁹¹) by nebyly velké ztráty ruské armády nějak překvapující.

Jelikož v této kapitole zkoumáme ruskou válečnou propagandu, chtěli bychom se u tohoto bodu zaměřit především na mluvčího ruského Ministerstva obrany Igora Konašenkova, který ve svých hlášeních často zveličuje ztráty ukrajinské armády. Jak píše

¹⁸⁶ Dostupné z: <https://www.vesti.ru/article/3256229> [cit. 2023-04-11]

¹⁸⁷ Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2022/12/21/zaprmetod/> [cit. 2023-04-11]

¹⁸⁸ Dostupné z: <https://ria.ru/20220613/pushilin-1795083783.html> [cit. 2023-04-11]

¹⁸⁹ Dostupné z: <https://ria.ru/20230407/donetsk-1863733479.html> [cit. 2023-04-17]

¹⁹⁰ Dostupné z: https://t.me/online_dnr_sckk/22454 [cit. 2023-05-01]

¹⁹¹ Dostupné z: <https://echo24.cz/a/H8qGY/zpravy-svet-wagnerovci-valka-na-ukrajine-lidske-vlny> [cit. 2023-06-27]

web „Projekt“¹⁹², u Konašenkových hlášení byly odhaleny značné neshody, a to opakovaně. Ve svých hlášeních Konašenkov pravidelně oznamuje, jaká města na Ukrajině ruská armáda obsadila. Dne 2. března obsadila mimo jiné město Kreminna v Luhanské oblasti, to stejné město podle Konašenkova hlášení ruská armáda obsadila i 7. března. Dne 8. března se ruská armáda úspěšně posunula o 9 km a obsadila mimo jiné opět Kreminnu, kterou dle jeho vlastních slov obsadila ještě i 21. dubna. Další neshoda panuje např. u obsazení obce Zakabluchovka, které ve skutečnosti ani neexistuje. Na brífinku 17. dubna mluvil o Pavlogradské oblasti, která ale taky neexistuje. Neshody panují i u údajné zničené nepřátelské techniky. 28. února ráno Konašenkov mluvil o 314 zničených nepřátelských tancích, v ten den večer však uváděl číslo 311. Takových neshod bylo víc. Od 13. dubna si navíc můžeme v jeho hlášeních všimnout obrovského množství zničených objektů ukrajinské vojenské infrastruktury. Zatímco do 13. dubna Rusové zničili denně jednotky až desítky objektů, po 13. dubnu se v hlášení objevovala čísla, přesahující 500, někdy i tisíc zničených objektů ukrajinské vojenské infrastruktury denně. Důvod takového zveličování je zcela zřejmý – Rusové si svými „úspěchy“ chtěli udržet podporu národa po stažení se ze severu Ukrajiny, konkrétně z Kyjevské, Černihivské a Sumské oblasti. Podobné neshody panují i v počtu zničených ukrajinských vojenských letadel. Zatímco před válkou měli Ukrajinci kolem 150 letadel (dokonce i podle ruského Ministerstva obrany jich bylo „jenom“ 152), 26. června Konašenkov informoval o 215 zničených ukrajinských letadlech. To Rusové zdůvodnili tvrzením, že zničili i letadla, která Ukrajina získala od Západu. Podobná situace je i s tanky a obrněnými vozidly – těch měla mít Ukrajina před válkou okolo 2400, avšak už 26. června Konašenkov informoval o zničení 3800 vozidel (Ukrajina k tomu datu mohla mít max. 3100 vozidel – 2400 původních a 700 dodaných Západem). Pokud bychom věřili ruským statistikám, je záhadou, jak se tedy Ukrajina může bránit na frontě, která měří přes tisíc km, když nemá žádná obrněná vozidla. K dnešnímu dni (11. 4. 2023) podle statistiky ruského Ministerstva obrany Ukrajina přišla už o 406 letadel, 228 vrtulníků a 8608 obrněných vozidel včetně tanků.

U Konašenkova je zajímavý i jeho způsob vyjadřování, jeho jazyk totiž jako by odpovídal nařizením Kremlu, Konašenkov přísně dodržuje používání nových výrazů, kremelského novojazu. Obsadit město, tedy „*захватить город*“, Konašenkov nazývá „*взять под контроль*“, pojem „*захват города*“ se v jeho hlášeních nevyskytuje vůbec. Pro tvrdé pouliční boje používá pojem „*зачистка*“, pokud ruská armáda vede boje na

¹⁹² Dostupné z: <https://www.proekt.media/research/ofitsialnaya-statistika-minoborony/> [cit. 2023-04-11]

okrajích města, avšak není schopna jej obklíčit, mluví o „блокировке“, válka není nijak jinak než „специальная военная операция“, popř. zkráceně „спецоперация“ a ústup ruské armády je „плановая перегруппировка войск“. „Оккупация“ je nazývána „освобождением“, deportace obyvatel z okupovaných oblastí „эвакуацией“. Konašenkova citují v podstatě všechna státní a provládní média, jeho oficiální statistiky zaznívají i v propagandistických pořadech typu „60 minut“ nebo „Večer s Vladimírem Solovjovem“.

8. Inteligence podporuje nás

Zhruba rok po začátku války vyšel na státním webu RIA Novosti článek,¹⁹³ který informuje o známých osobnostech, které podporují „speciální vojenskou operaci“ – „*Не могут по-другому: все больше звезд поддерживают СВО.*“ V úvodním odstavci se píše: „*После начала специальной военной операции многие известные артисты, музыканты, шоумены поддержали действия российских властей. Как сейчас звезды помогают жителям новых регионов и участникам СВО — в материале РИА Новости.*“ Opět si můžeme všimnout jazyku Kremlu – „специальная военная операция“; „участники СВО“. Dále v článku se pak mluví o jednotlivých zpěvácích, hercích a dalších známých osobnostech, u každého z nich je pak i jeho/její osobní vyjádření podpory. Článek se snaží vzbudit dojem, že celebrity podporují kroky vlády, avšak chybí v něm jakákoliv informace o těch celebritách, které válku nepodporují. Jedná se tedy o značně manipulativní článek.

9. Naše mise je svatá

„Válka je popisována jako mise ve službách Boha: my neseme pravdu, víru, bohatou kulturu, chráníme lid.“

Tento příznak můžeme vidět v už námi rozebíraném článku¹⁹⁴ Viktorie Nikiforovové s názvem „*Как вылечить украинцев от стокгольмского синдрома*“, který končí větami: „*Мы несем им правду. Правда в том, что мы один народ и должны жить в мире. Только в этом наша сила.*“

¹⁹³ Dostupné z: <https://ria.ru/20230222/zvezdy-1853247093.html> [cit. 2023-04-11]

¹⁹⁴ Dostupné z: <https://ria.ru/20220302/ukraina-1775974455.html> [cit. 2023-04-11]

I Putin tvrdí, že „síla je v pravdě“ – „*Путин заявил, что "наша сила в правде."*“¹⁹⁵

Heslo „*сила в правде*“ je v Rusku obzvlášť populární. Jedná se o heslo z filmu „*Брат 2*“, které pronesl hlavní hrdina Danila Bagrov. V kontextu války na Ukrajině je heslo „*сила в правде*“ používáno jako propagandistické heslo. Ruští vojáci označují svou techniku písmeny Z, V, v menší míře pak O. Za pomoci lidové tvořivosti pak byly vytvořeny propagandistické plakáty, a později i billboardy s nápisem „*Сила V правде*“.¹⁹⁶ Ukázky naleznete v příloze č. 9.

Putin, ačkoliv sám poměrně často prokazatelně lže, se rád ohání tím, že za námi, tedy za ním a jeho podporovateli, je pravda – „*Путин завершил речь словами «за нами правда, за нами Россия».*“¹⁹⁷

V Rusku dokonce existuje i jakýsi projekt s názvem „*За нами правда*“ - *Участники проекта «За нами правда» создали более двух миллионов работ.*“¹⁹⁸

Podobná slova zazněla i v rozhovoru s hlavou „DNR“ Pušilinem, který poskytl pro agenturu TASS: „*Мы знаем, что за нами правда, ценности, которые нам дороги, и вместе с нами вся Россия, которая, к слову, никогда не давала нам поводов усомниться в ее поддержке. Наши военнослужащие не понаслышке знают, что собой представляет противник, насколько он лицемерен и циничен. Бойцы также знают, что нет пути назад: за их спинами жены, матери, дети, которые ждут их дома с победой.*“¹⁹⁹

10. Ten, kdo pochybuje o naší propagandě, pomáhá nepříteli a tím pádem je zrádcem

,Ten, kdo pochybuje alespoň v jednom z principů naší propagandy, je automaticky kolaborantem.‘ Můžete být pouze pro anebo proti. Opozice je umlčována a diskreditována falešnými argumenty.

Při zkoumání posledního bodu jsme opět narazili na Viktorii Nikiforovovou, jejíž článek s názvem „*Как вылечить украинцев от стокгольмского синдрома*“ jsme

¹⁹⁵ Dostupné z: <https://www.mk.ru/politics/2023/02/02/putin-zayavil-chto-nasha-sila-v-pravde.html> [cit. 2023-04-11]

¹⁹⁶ Dostupné z: <https://1url.cz/DuuFN> [cit. 2023-04-11]

¹⁹⁷ Dostupné z: <https://lenta.ru/news/2022/09/30/russia/> [cit. 2023-04-11]

¹⁹⁸ Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/08/01/18243296.shtml> [cit. 2023-04-11]

¹⁹⁹ Dostupné z: <https://tass.ru/interviews/17142013> [cit. 2023-04-11]

analyzovali v práci. Tentokrát jsme našli její článek s názvem „*Что России делать с негодьями.*“²⁰⁰

Hned v úvodu článku se můžeme dočíst o vlastizrádcích, kteří utekli ze země: „*Самая горячая тема последних дней — что нам делать с предателями родины, которые сбежали за рубеж и массово нас оттуда проклинали.*“

Autorka obviňuje emigranty, že se vysmívají těm, kteří ztratili své blízké ve válce, přičemž o napadení Ukrajiny mluví jako o obraně Ruska: „*А тут перед нами корчатся и пускают пену наши собственные сограждане... Они издеваются над горем матерей и отцов, потерявших своих детей, над нашими убитыми героями, над нашим стремлением защитить свою Россию, чего бы это нам ни стоило.*“

Emigranti jsou autorkou nazýváni parazity, kteří chtějí Rusko a její obyvatele fyzicky zničit: „*Поразительная развелась порода кочующих паразитов — они как не в себя сосут деньги из России и в то же время требуют эту Россию физически уничтожить. Вместе с нами, разумеется, дорогие читатели, вместе с нами.*“ Takové urážky a křivá obvinění jsou projevy formální jazykové agrese.

Celý článek je psán v útočném stylu proti emigrantům, autorka z nich dělá přímo nepřátele Ruska, však zároveň se domnívá, že se stejně vrátí zpět do Ruska („*И вот наши беженки пойдут просачиваться потихонечку обратно*“). V zahraničí je prý zima a hlad („*А за границей голодно, холодно, зубы лечить дорого*“).

Tentýž web – RIA Novosti – informoval o názoru ruského exprezidenta Dmitrije Medveděva²⁰¹ na to, jak se zachovat ke „zrádcům“ („*Возобновилась дискуссия о том, как быть с предателями, переметнувшимися к врагу и желающими гибели своему Отечеству*“).

V lednu 2023 vyšel na tomtéž webu článek²⁰² s názvem „*Изменение УК позволит конфисковать имущество врагов, считает адвокат*“. Tady je nutno podotknout, že dále v článku se slovo „враг“ nevyskytuje, nejedná se tedy o něčí citaci, tudíž slovo „враг“ zřejmě použili záměrně redaktori webu, což potvrzuje, že ruská státní média nejsou neustranná.

²⁰⁰ Dostupné z: <https://ria.ru/20230118/rossiya-1845574215.html> [cit. 11. 4. 2023-04-11]

²⁰¹ Dostupné z: <https://ria.ru/20230108/zakony-1843545106.html?in=t> [cit. 2023-04-12]

²⁰² Dostupné z: <https://ria.ru/20230113/konfiskat-1844704231.html?in=t> [cit. 2023-04-12]

Rusové, kteří ve značném množství po vyhlášení částečné mobilizace odjeli za hranice Ruska, ovšem nenechali klidného ani Putina s Peskovem, kteří jich taktéž nazvali zrádci: „*Песков заметил, что "очень многие люди показывают себя, по-русски говоря, предателями"*“.²⁰³

Dále Peskov řekl, že drtivá většina Rusů podporuje Putina, přičemž neodkázal na žádný zdroj takové informace: „*Очень многие люди хотят не просто эмоционально, а действительно поддерживать президента. Их подавляющее большинство.*“

Putin pak řekl, že ruský národ vždy dokáže „*отличить истинных патриотов от подонков и предателей и просто выплюнет их, как случайно залетевшую в рот мышку.*“

²⁰³ Dostupné z: <https://tass.ru/politika/14102253> [cit. 2023-04-12]

Příloha č. IX: ruská proválečná propagandistická hesla v podání lidové tvořivosti

